

המחלקה
להיסטוריה ותיאוריה

277

המחלקה להיסטוריה ותיאוריה

תוכנית הלימודים של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה נבנתה מתוך גישה בינתחומית הדוגלת בפלורליזם רעיוני ותוכני ומתוך שאיפה לספק לסטודנטים בבצלאל העשרה והשראה. המחלקה שואפת ללוות את הסטודנטים בשלבי הלימוד השונים בהם מתגבשת השקפת עולמם כיוצרים צעירים, ולחשוף אותם, לתהליך היצירה, להיסטוריה ולתיאוריה של האמנות והעיצוב.

המרצים במחלקה, כ-55 במספר, מציעים מגוון עצום של תחומי ידע, ומתמחים, בין השאר, בהיסטוריה של האמנות, העיצוב והארכיטקטורה מאז העת העתיקה ועד ימינו. סגל ההוראה של המחלקה כולל חוקרים העוסקים בעולמות תוכן שבין הרוח לפרקטיקה, ומתמחים בין השאר בפילוסופיה, מדע, ספרות, קולנוע, ארכיאולוגיה, סוציולוגיה, מדע המדינה, מנהל עסקים ועוד. תוכנית הלימודים של המחלקה עוצבה מתוך שאיפה לקשור בין הפרקטיקה של תהליכי היצירה, אליה נחשף כל אחד מהסטודנטים, לבין ההיבטים התיאורטיים המניעים אותה. המחלקה שואפת להפגיש בין עולמות התוכן של היצירה לבין ההיסטוריה והתיאוריה שלה, ועל-ידי כך להעמיק את היכרותם של הסטודנטים עם התרבות והחברה בה הם יוצרים.

ראש המחלקה /

ד"ר דנה אריאל-הורוביץ

יועצים לסטודנטים:

לתואר ראשון / ד"ר נעמי מאירי-דן,

ד"ר דרור פימנטל

לתואר שני / ד"ר ברוך בליך

רכזות מנהליות / גב' שירלי ברנדל,

גב' אירית בכר

טלפון: 02-5893315/6

h&t@bezalel.ac.il

זיוה שטרנהל — ziohstrn@post.bezalel.ac.il
רונית שטיינברג —
ד"ר נדין שוקר — ndinsnr@post.bezalel.ac.il
ד"ר בעז תמיר — baztmir@post.bezalel.ac.il

ד"ר רפאל זגורי אורלי — rpalzgor@post.bezalel.ac.il
איתי טלגם — aititlgm@post.bezalel.ac.il
ג'ודי כספי — godikspi@post.bezalel.ac.il
ד"ר יעל כדורי — ialkdori@post.bezalel.ac.il
ד"ר רוני לב — ronilb@post.bezalel.ac.il
אביב לבנת —
ד"ר חיים דעואל לוסקי —

ciimdao@post.bezalel.ac.il
רוני לייבמן — ilronliib@post.bezalel.ac.il
אנדרו לנג — andrlngr1@post.bezalel.ac.il
ד"ר נעמי מאירי — namimair@post.bezalel.ac.il
ד"ר שמוליק מאירי — smoalmi@post.bezalel.ac.il
יז'י מיכלוביץ' — izimikl@post.bezalel.ac.il
ד"ר עודד מנדה לוי — aoddmndh@post.bezalel.ac.il
ד"ר דליה מנור — dlihmnor1@post.bezalel.ac.il
נרית נלסון — niritnls1@post.bezalel.ac.il
ד"ר שושנה רוז מרזל — sosnhmrz@post.bezalel.ac.il
ד"ר אשר סלה — asrslh@post.bezalel.ac.il
לבנה סנה — lbhnsnh1@post.bezalel.ac.il
ד"ר רוני עמיר —

ד"ר מיכל פופובסקי — miklpopo@post.bezalel.ac.il
ד"ר דרור פימנטל — drorpimn@post.bezalel.ac.il
מיכל פיקי חמו — miklpikc@post.bezalel.ac.il
ד"ר ארז פלג — arzpfg@post.bezalel.ac.il
ד"ר קובי פלד —
עו"ד אייל פרייס — aiilprii@post.bezalel.ac.il
יגאל צלמונה — igalzmo@post.bezalel.ac.il
רן רבן — rnrbn@post.bezalel.ac.il
גיא רז — gjarz1@post.bezalel.ac.il
ד"ר רחל רפפורט — rclrppor@post.bezalel.ac.il
ד"ר גיא שטיבל — giastibl@bezalel.ac.il

מרצי המחלקה

ד"ר ורד אביב — ordabib@post.bezalel.ac.il
ד"ר דנה אולמרט — dnhaolmr@post.bezalel.ac.il
צביקה אורן — zbikhaor@bezalel.ac.il
ג'ודי אור־סתי, רכזת לימודי האנגלית —

godiaor@post.bezalel.ac.il
ד"ר דניאל אונגר — dnialaon@post.bezalel.ac.il
ד"ר איגור ארונוב — aigoraro@post.bezalel.ac.il
ד"ר עדי אפעל — adiapal@bezalel.ac.il
ד"ר דנה אריאלי־הורוביץ —

dnharialz@post.bezalel.ac.il
ד"ר משה אלחנתי — mshalcnt@post.bezalel.ac.il
ד"ר ליאורה ביוגן — liaorbig@post.bezalel.ac.il
ראובן בילסקי — raobnbil@post.bezalel.ac.il
ד"ר ברוך בליך — brokblik@post.bezalel.ac.il
ד"ר יצחק בנימיני — izckbnim@post.bezalel.ac.il
ד"ר דורון בר — doronbr2@post.bezalel.ac.il
פרופ' יערה בר־און — iarhbra@post.bezalel.ac.il
ד"ר תמר ברגר — tmrbrgr@bezalel.ac.il
סיגל בר־ניר — siglbrn@post.bezalel.ac.il
ד"ר אורי בר טל — brtlaori@post.bezalel.ac.il
ד"ר יפתח גולדמן — iptcgold@post.bezalel.ac.il
ד"ר ארז גולני סולומון — erezgs@bezalel.ac.il
רנארד גלזמן —
רותי דירקטור —

ד"ר דן דראי — dndrai@post.bezalel.ac.il
שלי הרשקו־שר — slihrsko@post.bezalel.ac.il
יונה וייץ — ionhoiiz@post.bezalel.ac.il
ד"ר גל נטורה — glontorh@post.bezalel.ac.il
ד"ר ראובן זהבי — raobnzhb@post.bezalel.ac.il

שנים א' וב'

הלימודים במחלקה בשנה הראשונה ובחלק מן השנייה, מורכבים מקורסי חובה המשותפים לכלל הסטודנטים בבצלאל ומקורסי חובה המותאמים למחלקות השונות בבצלאל.

היקף הלימודים בשנה א' יעמוד על 6 נ"ז, כולן בקורסי חובה (מבנה תוכנית הלימודים: ראו להלן).

היקף הלימודים בשנה ב' יעמוד על 7 נ"ז (8 נ"ז בארכיטקטורה). 2 נ"ז במסגרת קורס חובה כללי ונקודה נוספת בקורס חובה עיוני מחלקתי. סך הכל לימודי חובה: 3 נ"ז (4 נ"ז בארכיטקטורה).

כל הסטודנטים בשנה ב' חייבים ללמוד פרוסמינר אך ניתנת להם האפשרות לבחור את הנושא המועדף עליהם מתוך רשימה מוצעת (המפורטת בהמשך). עוד בשנה ב' הסטודנטים מתבקשים להשלים שני קורסי מבוא על-פי בחירתם בהיקף של 1 נ"ז כל אחד, רצוי אחד בכל סמסטר.

רשימת קורסי החובה הכלליים והמחלקתיים, הפרוסמינרים וקורסי המבוא לבחירה מפורטת בהמשך.

שנים ג'-ד' (וה' בארכיטקטורה)

בשנים הבאות יש לבחור קורסים בהיקף כולל של 11 נ"ז (16 נ"ז לסטודנטים במחלקה לארכיטקטורה) על-פי תחומי העניין, ובלבד שתשמר המסגרת הבאה:

שנה ג' – סה"כ 7 נ"ז המחולקות באופן הבא:

1. סמינר בהיקף של 4 נ"ז

2. קורסי בחירה מתקדמים בהיקף של 3 נ"ז

שנה ד' – סה"כ 4 נ"ז מרשימת קורסי הבחירה המתקדמים.

שנה ד' וה' בארכיטקטורה – סה"כ 9 נ"ז. ראו פירוט על-פי שנים בהמשך.

שנה א'

סה"כ 6 נ"ז

1. קורסי חובה לכלל הסטודנטים בבצלאל בהיקף של 4 נ"ז:

אמנות מודרנית / קורס שנתי _____ 2 נ"ז

תרבות המערב / קורס שנתי _____ 2 נ"ז

2. קורסי חובה עיוניים מותאמים למחלקות בהיקף של 2 נ"ז, הפירוט להלן על-פי מחלקת האם:

אמנות

תולדות הקולנוע / סמסטר א' _____ 1 נ"ז

תיאוריות של צילום וההיסטוריה של המודרניות / סמסטר ב' _____ 1 נ"ז

אמנויות המסך

קולנוע, וידיאו ומדיה חדשה: היסטוריה, תיאוריה וביטויים בתרבות

העכשווית / סמסטר א' _____ 1 נ"ז

תולדות הקולנוע / סמסטר ב' _____ 1 נ"ז

ארכיטקטורה

תולדות הארכיטקטורה / שנתי _____ 2 נ"ז

עיצוב תעשייתי

ארכיטקטורה במאה ה-20 / סמסטר א' _____ 1 נ"ז

תולדות החומר / סמסטר ב' _____ 1 נ"ז

צורפות ואופנה

תולדות האופנה / סמסטר א' _____ 1 נ"ז

אורבניה: מבטים על הגוף / סמסטר ב' _____ 1 נ"ז

עיצוב קרמי זכוכית

מקומיות בטקסט ובחומר / סמסטר א' _____ 1 נ"ז
תולדות החומר / סמסטר ב' _____ 1 נ"ז

צילום

קולנוע, וידיאו ומדיה חדשה: היסטוריה, תיאוריה וביטויים בתרבות העכשווית / סמסטר א' _____ 1 נ"ז
תיאוריות של צילום וההיסטוריה של המודרניות / סמסטר ב' _____ 1 נ"ז

תקשורת חזותית

מעיצוב גרפי לתקשורת חזותית / סמסטר א' _____ 1 נ"ז
מבוא לתקשורת חזותית / סמסטר ב' _____ 1 נ"ז

שנה ב'

סה"כ 7 נ"ז (8 נ"ז בארכיטקטורה)

הלימודים בשנה השנייה מורכבים מן הקורסים הבאים:

1. קורס חובה לכלל הסטודנטים בבצלאל בהיקף של 2 נ"ז:

תולדות האמנות / קורס שנתי _____ 2 נ"ז

2. קורס חובה עיוני המותאם למחלקה בהיקף של 1 נ"ז (סטודנטים בארכיטקטורה נדרשים להשלים קורס בהיקף של 2 נ"ז). הפירוט להלן על-פי מחלקת האם:

אמנות

אמנות ישראלית / סמסטר ב' _____ 1 נ"ז

צילום

אמנות ישראלית / סמסטר ב' _____ 1 נ"ז

עיצוב תעשייתי

מבוא לעיצוב מודרני ועכשווי / סמסטר ב' _____ 1 נ"ז

עיצוב קרמי זכוכית

מבוא לעיצוב מודרני ועכשווי / סמסטר ב' _____ 1 נ"ז

צורפות ואופנה

מבוא לעיצוב מודרני ועכשווי / סמסטר ב' _____ 1 נ"ז

תקשורת חזותית

מבוא לפרסום / סמסטר ב' _____ 1 נ"ז

אמנויות המסך

אמנות ישראלית / סמסטר ב' _____ 1 נ"ז

ארכיטקטורה

ארכיטקטורה מודרנית / שנתי _____ 2 נ"ז

3. פרוסמינר / קורס שנתי _____ 2 נ"ז

(חובה ללמוד פרוסמינר בשנה ב', ניתן לבחור נושא מן הרשימה הבאה):

איקונוגרפיה נוצרית _____

אליס בארץ הפלאות _____

דבר הפילוסופיה _____

דת, פולחן ומקומות קדושים _____

הגוף כרוח האדם _____

הוכחות לקיום האל _____

המוות בתרבות המערב _____

המראה: ראות, זהות, טקסט _____

זיכרונות _____

ירושלים בתקופת המנדט הבריטי _____

שנים ג' ד' וה'

הלימודים בשנים ג', ד' (וה' בארכיטקטורה) מורכבים מקורסים בחירה מתקדמים ומסמינר. התוכנית נבנתה כדי לספק לסטודנטים מגוון של קורסים בתחומי ההיסטוריה והתיאוריה של האמנות, העיצוב והארכיטקטורה וכן קורסי העשרה כלליים. היקף הלימודים בשנים ג' וד' עומד על 11 נ"ז בסה"כ. (16 נ"ז לסטודנטים בארכיטקטורה).

עליכם להקפיד על הרשמה לקורסים בהתאם לפירוט הבא:

כלל הסטודנטים בבצלאל:

שנה ג'

סה"כ 7 נ"ז:

סמינר שנתי אחד בהיקף של 4 נ"ז

קורסי בחירה מתקדמים בהיקף כולל של 3 נ"ז לפי בחירתם

שנה ד', למעט ארכיטקטורה

קורסי בחירה מתקדמים בהיקף כולל של 4 נ"ז

סטודנטים בארכיטקטורה בלבד:

שנים ד' וה'

קורסי בחירה מתקדמים בהיקף 5 נ"ז וסמינר נוסף בהיקף 4 נ"ז,

או קורסי בחירה מתקדמים בהיקף של 9 נ"ז

לתשומת לבכם:

1. ברישום הממוחשב נרשמים לסמינר במחלקה לארכיטקטורה. המעוניינים להחליפו בסמינר בהיסטוריה ותיאוריה או בקורסי בחירה בהיקף 4 נ"ז יפנו למזכירות המחלקה.
2. בכל מקרה הקרדיט עבור הסמינר ייספר בלימודי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה, ולא במחלקה לארכיטקטורה.

לני ריפנשטאל: מצב גרמני?

מה זה נקרא מחשבה?

מנגה ואנימה

מורנסס לרטרו: על תופעות של תחייה באמנות ובתרבות החזותית

פנומנולוגיה של חיי היום יום בישראל

רה-מורדנזם

שימור והרס של מורשת חומרית

תל-אביב: העיר והאגדה

תפיסה חזותית

4. קורסי בחירה בהיקף של 2 נ"ז:

על-מנת להגיע להיקף של 7 נ"ז בשנה ב' על הסטודנטים להירשם לשני

קורסי בחירה מן הרשימה הבאה המחולקת על-פי הסמסטרים. יש לבחור

קורס אחד בכל סמסטר. כל הקורסים הם בהיקף 1 נ"ז:

סמסטר א':

אנימציה – חומר למחשבה

ארכיטקטורה באמנות המאה העשרים

ההיסטוריה של הצילום המקומי

"יום בחיים" – חיי היומיום בעולם העתיק

פרויד: על תרבות ואמנות

מבוא למוזיאולוגיה

פורנוגרפיה ותרבות

סמסטר ב':

אמנות יהודית וקבלה

האובייקט באמנות מודרנית ועכשווית

הציביליזציה האסלאמית באפריקה: מושגי יסוד ותרבות חומרית

מבוא לתורת הסיפור

מבוא לתרבות הסייבר: סייברפאנק, סייבורגים ומבנים חברתיים

נשים יוצרות: זוויות מבט

תיקון הלב ועבודת הנפש: מבוא לתורת החסידות

חילופי סטודנטים

סטודנטים היוצאים לחילופין לא יוכלו להשתתף בסמינר שנתי בשנת לימודיהם השלישית. ברישום הממוחשב, יבחרו סטודנטים אלה 5 קורסי בחירה מתקדמים (במקום 3 כמקובל בשנה ג'), על-מנת להקל על העומס בשנה ד', זאת בתנאי שיעמדו במטלות הקורסים.

קורסים רב-מחלקתיים

לסטודנט ניתנת אפשרות לכלול קורס רב-מחלקתי אחד כחלק ממאזן נקודות הזיכוי שלו במחלקה, רק בתנאים הבאים:

- הסטודנט צבר לזכותו קורס רב-מחלקתי נוסף.
- סגל ההוראה של הקורס כולל מרצה/ים מהמחלקה להיסטוריה ותיאוריה.
- היקף נ"ז בגין הקורס הרב-מחלקתי לא יעלה על 2 נ"ז.

שנה א'	שנה ב'	שנה ג'	שנה ד'
אמנות מבוא לתרבות המערב (ח) שנתי, 2 נ"ז אמנות מודרנית (ח) שנתי, 2 נ"ז תולדות הקולנוע (ח) סמ' א', 1 נ"ז תיאוריות של צילום (ח) סמ' ב', 1 נ"ז	תולדות האמנות (ח) שנתי, 2 נ"ז פרוסמינר (ח) שנתי, 2 נ"ז אמנות ישראלית (ח) סמ' ב', 1 נ"ז קורס בחירה מבואי סמ' א', 1 נ"ז קורס בחירה מבואי סמ' ב', 1 נ"ז	סמינר (ח) שנתי, 4 נ"ז קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז	קורסי בחירה מתקדמים 4 נ"ז
סה"כ 24 נ"ז:	סה"כ 7 נ"ז	סה"כ 7 נ"ז	סה"כ 4 נ"ז
אמנויות המסך מבוא לתרבות המערב (ח) שנתי, 2 נ"ז אמנות מודרנית (ח) שנתי, 2 נ"ז קולנוע, וידיאו ומדיה חדשה (ח) סמ' א', 1 נ"ז תולדות הקולנוע (ח) סמ' ב', 1 נ"ז	תולדות האמנות (ח) שנתי, 2 נ"ז פרוסמינר (ח) שנתי, 2 נ"ז אמנות ישראלית (ח) סמ' ב', 1 נ"ז קורס בחירה מבואי סמ' א', 1 נ"ז קורס בחירה מבואי סמ' ב', 1 נ"ז	סמינר (ח) שנתי, 4 נ"ז קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז	קורסי בחירה מתקדמים 4 נ"ז
סה"כ 24 נ"ז:	סה"כ 7 נ"ז	סה"כ 7 נ"ז	סה"כ 4 נ"ז
ארכיטקטורה מבוא לתרבות המערב (ח) שנתי, 2 נ"ז אמנות מודרנית (ח) שנתי, 2 נ"ז תולדות הארכיטקטורה (ח) שנתי, 2 נ"ז	תולדות האמנות (ח) שנתי, 2 נ"ז פרוסמינר (ח) שנתי, 2 נ"ז ארכיטקטורה מודרנית (ח) שנתי, 2 נ"ז קורס בחירה מבואי סמ' א', 1 נ"ז קורס בחירה מבואי סמ' ב', 1 נ"ז	סמינר (ח) שנתי, 4 נ"ז קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז	סמינר בארכיטקטורה (ב) שנתי, 4 נ"ז קורסי בחירה מתקדמים 5 נ"ז ניתן להמיר את הסמינר בקורסי בחירה מתקדמים או בסמינר במחלקה להיסטוריה ותיאוריה
סה"כ 30 נ"ז:	סה"כ 8 נ"ז	סה"כ 7 נ"ז	סה"כ 9 נ"ז

שנה א'	שנה ב'	שנה ג'	שנה ד'	
עיצוב קרמי זכוכית	מבוא לתרבות המערב (ח) שנתי, 2 נ"ז אמנות מודרנית (ח) שנתי, 2 נ"ז מקומיות בטקסט ובחומר (ח) סמ' א', 1 נ"ז תולדות החומר (ח) סמ' ב', 1 נ"ז	תולדות האמנות (ח) שנתי, 2 נ"ז פרוסמינר (ח) שנתי, 2 נ"ז מבוא לעיצוב מודרני (ח) סמ' ב', 1 נ"ז קורס בחירה מבואי סמ' א', 1 נ"ז קורס בחירה מבואי סמ' ב', 1 נ"ז	סמינר (ח) שנתי, 4 נ"ז קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז	קורסי בחירה מתקדמים 4 נ"ז
סה"כ 24 נ"ז:	סה"כ 7 נ"ז	סה"כ 7 נ"ז	סה"כ 4 נ"ז	
עיצוב תעשייתי	מבוא לתרבות המערב (ח) שנתי, 2 נ"ז אמנות מודרנית (ח) שנתי, 2 נ"ז ארכיטקטורה במאה ה-20 (ח) סמ' א', 1 נ"ז תולדות החומר (ח) סמ' ב', 1 נ"ז	תולדות האמנות (ח) שנתי, 2 נ"ז פרוסמינר (ח) שנתי, 2 נ"ז מבוא לעיצוב מודרני (ח) סמ' ב', 1 נ"ז קורס בחירה מבואי סמ' א', 1 נ"ז קורס בחירה מבואי סמ' ב', 1 נ"ז	סמינר (ח) שנתי, 4 נ"ז קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז	קורסי בחירה מתקדמים 4 נ"ז
סה"כ 24 נ"ז:	סה"כ 6 נ"ז	סה"כ 7 נ"ז	סה"כ 4 נ"ז	
צורפות ואופנה	מבוא לתרבות המערב (ח) שנתי, 2 נ"ז אמנות מודרנית (ח) שנתי, 2 נ"ז תולדות האופנה (ח) סמ' א', 1 נ"ז אורבניה: מבטים על הגוף (ח) סמ' ב', 1 נ"ז	תולדות האמנות (ח) שנתי, 2 נ"ז פרוסמינר (ח) שנתי, 2 נ"ז מבוא לעיצוב מודרני (ח) סמ' ב', 1 נ"ז קורס בחירה מבואי סמ' א', 1 נ"ז קורס בחירה מבואי סמ' ב', 1 נ"ז	סמינר (ח) שנתי, 4 נ"ז קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז	קורסי בחירה מתקדמים 4 נ"ז
סה"כ 24 נ"ז:	סה"כ 6 נ"ז	סה"כ 7 נ"ז	סה"כ 4 נ"ז	

שנה א'	שנה ב'	שנה ג'	שנה ד'	
צילום	מבוא לתרבות המערב (ח) שנתי, 2 נ"ז אמנות מודרנית (ח) שנתי, 2 נ"ז קלנוע, וידיאו ומדיה חדשה (ח) סמ' א', 1 נ"ז תיאוריות של צילום (ח) סמ' ב', 1 נ"ז	תולדות האמנות (ח) שנתי, 2 נ"ז פרוסמינר (ח) שנתי, 2 נ"ז אמנות ישראלית (ח) סמ' ב', 1 נ"ז קורס בחירה מבואי סמ' א', 1 נ"ז קורס בחירה מבואי סמ' ב', 1 נ"ז	סמינר (ח) שנתי, 4 נ"ז קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז	קורסי בחירה מתקדמים 4 נ"ז
סה"כ 24 נ"ז:	סה"כ 6 נ"ז	סה"כ 7 נ"ז	סה"כ 4 נ"ז	
תקשורת חזותית	מבוא לתרבות המערב (ח) שנתי, 2 נ"ז אמנות מודרנית (ח) שנתי, 2 נ"ז מעיצוב גרפי לתקשורת חזותית (ח) סמ' א', 1 נ"ז מבוא לתקשורת חזותית (ח) סמ' ב', 1 נ"ז	תולדות האמנות (ח) שנתי, 2 נ"ז פרוסמינר (ח) שנתי, 2 נ"ז מבוא לפרסום (ח) סמ' ב', 1 נ"ז קורס בחירה מבואי סמ' א', 1 נ"ז קורס בחירה מבואי סמ' ב', 1 נ"ז	סמינר (ח) שנתי, 4 נ"ז קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז	קורסי בחירה מתקדמים 4 נ"ז
סה"כ 24 נ"ז:	סה"כ 6 נ"ז	סה"כ 7 נ"ז	סה"כ 4 נ"ז	

מקרא: (ח) - קורס חובה
(ב) - קורס בחירה

שעות הקבלה של המחלקה

שעות הקבלה של המחלקה:

ימים א'-ג' בין השעות 10:00 ל-13:00

יום ד' בין השעות 10:00 ל-12:00

לתשומת לבכם: ביום ה' לא תתקיים שעת קבלה.

הסטודנטים מתבקשים להקפיד על שעות הקבלה של מזכירות המחלקה ולא לחרוג מהן.

ייעוץ

סטודנטים במחלקה מוזמנים לייעוץ אישי אצל ד"ר דרור פימנטל וד"ר נעמי מאירידין, יועצי הב.א של המחלקה. הודעה על שעות הקבלה של היועצים בתקופת ההרשמה תפורסם בהמשך.

מומלץ לסטודנטים השוקלים אפשרות להמשיך לימודיהם לתואר MFA, להגיע לייעוץ אקדמי אצל ד"ר ברוך בליך, יועץ המ.א של המחלקה בכדי להתוות את הדרך ולבנות תוכנית מתאימה.

הרשמה לקורסים

ההרשמה לקורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה נעשית באמצעות מחשב בתכנת תיעוד, המאפשרת לסטודנטים לקבוע את קורסי הבחירה לפי סדר העדיפויות שלהם ולדרג את הקורסים על-פי העניין. הרישום הממוחשב מפשט את תהליך ההרשמה, אינו מאפשר הרשמה לקורסים שאין לסטודנט אפשרות להתקבל אליהם, ומונע הרשמה לקורסים שהמכסה שלהם מוצתה. הרישום הממוחשב מבטיח כי כל אחד מן הסטודנטים יקבל קורס על-פי העדפותיו. עם זאת, קורסים ייסגרו כאשר מכסת הסטודנטים שהוקצתה להם התמלאה. לאחר סגירתו של קורס לא ניתן יהיה להירשם אליו. שיבוץ

הסטודנטים לקורסים ייעשה בתום תקופת הרישום. סטודנטים חסומים (גרירת חוב שכר לימוד משנים קודמות, חסימת מחסן, חסימת ספרייה וכו'), יורשו להגיש בקשותיהם לרישום רק לאחר הסדרת חובותיהם, ובכל מקרה לא לאחר תום תקופת ההרשמה.

שינויים בהרשמה לקורסים

שינויים בהרשמה ייערכו במשך השבועיים הראשונים בכל סמסטר לכל המאוחר. מידע מפורט באשר לתקופת השינויים, יימסר לסטודנטים באמצעות המזכירות האקדמית עם פתיחת שנת הלימודים. אנא עקבו אחר המועדים על-מנת להימנע מאי נעימויות.

הנחיות לביצוע שינויים בתוכנית הלימודים יופיעו על גבי לוח המודעות של המחלקה.

לתשומת לבכם: לא ניתן יהיה לבטל או להוסיף קורסים לתוכנית הלימודים לאחר המועד הנ"ל.

ביטול פטור מנוכחות

החל משנת הלימודים תש"ע, לא יתאפשר עוד נוהל פטור מנוכחות כפי שהיה נהוג בשנים קודמות. על סטודנט שנכח בקורס (מכל סוג שהוא), אך לא ניגש למבחן או לא הגיש את העבודה במועד, מוטלת החובה להירשם לקורס חדש ולעמוד בכל מטלותיו.

לימודים לקראת רמת "פטור" באנגלית

החל משנת הלימודים תשס"ז לא יוכלו סטודנטים להתקבל ללימודים בבצלאל אלא אם הגיעו לרמה ג' באנגלית.

כל סטודנט אשר הגיע לרמת פטור במבחן פסיכומטרי, או קיבל ציון במבחן פסיכומטרי באנגלית, מוזמן להגיע עם עותק מקורי של תוצאת המבחן למזכירות המחלקה על-מנת לקבוע את רמתו באנגלית.

במסגרת הלימודים באקדמיה נדרש כל סטודנט להגיע לרמת "פטור"

הכרה בקורסים ממוסדות להשכלה גבוהה

לימודים קודמים במוסד המעניק תואר אקדמי מוכר יזכו את הסטודנט בפטור מנ"ז במחלקה להיסטוריה ותיאוריה ובלבד שקיים קשר ישיר בין הסוגיות שנלמדו לבין תוכנית הלימודים של המחלקה.

על-מנת לקבל את הפטור נדרשים הסטודנטים להגיש לקראת פתיחת שנת הלימודים הראשונה באקדמיה גיליון ציונים מקורי (או צילום זהה למקור) למזכירות המחלקה. אל גיליון הציונים יש לצרף מכתב בקשה לד"ר נעמי מאיריידן.

היקף הזיכוי יקבע על-ידי היועצת ויימסר לסטודנט. רק לאחר קבלת החלטתה של היועצת יוכל הסטודנט למחוק מתוכנית לימודיו קורסים אליהם הוא רשום. המחיקה תבצע במחלקה להיסטוריה ותיאוריה.

מילוי חובות הסטודנט במסגרת קורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה

חובות הקורס מובאות לידיעת הסטודנט באמצעות הסילבוס הנמסר לו בראשית הסמסטר ובאמצעות המרצה במהלך הקורס. הציון הסופי יורכב על-פי שיקול דעתו של המרצה. יחד עם זאת יש להדגיש כי:

1. הנוכחות בקורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה היא חובה. בדיקת נוכחות בקורסים תיעשה החל מן השבוע הראשון של הסמסטר על-פי שיקול דעתו של המרצה.
2. ניתן להחסיר עד שלושה מפגשים בכל סמסטר. היעדרות מעבר להיקף זה, עלולה להוביל למחיקת הסטודנט מן הקורס. במזכירות המחלקה יוצגו אישורים רק במקרים של אשפוז ושרות במילואים.
3. למרצה ניתנת האפשרות להטיל על הסטודנטים עבודה ביניים, בחינת ביניים או תרגיל במהלך הקורס.
4. מטלת סיום הקורס תקבע על-ידי המרצה.
5. חל איסור על הגשת עבודה בזוגות! במקרה של העתקה צפוי הסטודנט לעונש משמעותי.

ולחיבתן במבחן "פטור" באנגלית וזאת כתנאי לזכאותו לתואר הראשון. רמת פטור באנגלית מהווה תנאי מעבר לשנה ג' על-פי החלטת סנאט בצלאל. קורסי אנגלית בבצלאל מתחלקים למספר רמות, וניתנים ללא תשלום נוסף. הנוכחות בקורסי אנגלית היא חובה. רכות לימודי האנגלית, הגב' ג'ודי אור-סתי, תשמח לעזור ולייעץ בכל הקשור ללימודי האנגלית.

את רמת ה"פטור" באנגלית ניתן להשיג באחת מן הדרכים הבאות:

- א. עמידה במבחן האנגלית הכלול בבחינה הפסיכומטרית הכלל ארצית.
- ב. עמידה במבחן הפטור של המרכז הארצי לבחינות והערכה (מבחן אמיר"ר או אמיר"ס).
- ג. לימודים במסגרת קורסי האנגלית בבצלאל, עמידה בדרישותיהם השוטפות, ומבחן פטור פנימי בסוף הקורס.

בחינת מיון (אמיר"ס) בבצלאל

לאחר קבלתך בבצלאל, תינתן לך האפשרות להיבחן בבחינת אמיר"ס, אשר תתקיים בבצלאל במהלך הקיץ.

סטודנטים שלא נבחנו בעבר בבחינת מיון באנגלית, ורמתם לא נקבעה, נדרשים להירשם לבחינה. שובר תשלום ישלח בערכת מימוש הקבלה. מודגש כי בחינת המיון לקביעת רמת האנגלית היא חובה לכל הסטודנטים.

בחינת המיון תקבע את רמת האנגלית שלכם, ולפיה תשובצו ללימודי אנגלית במהלך שנת הלימודים.

הלימודים לקראת רמת פטור באנגלית אינם חלים על סטודנטים:

- א. בעלי תואר אקדמי ממוסד להשכלה גבוהה בארץ, שלמדו אנגלית כשפה זרה.
 - ב. סטודנטים אשר השלימו בגרות בבית ספר תיכון ששפת ההוראה בו אנגלית.
- יש להגיש למזכירות המחלקה להיסטוריה ותיאוריה אישורים מקוריים על-מנת לקבל את הפטור.

סטודנט רשאי לערער על ציון שניתן לו בקורס בתוך שבועיים מיום פרסום הציון בפועל. עליו למלא טופס ערעור במזכירות המחלקה להיסטוריה ותיאוריה ולמקם בו את הנסיבות בעטיין הוא מגיש בקשה זו. תשובת המרצה תמסר לסטודנט באמצעות מזכירות המחלקה להיסטוריה ותיאוריה.

שפת הכתיבה של עבודות ומבחנים

בהיעדר הסכמה מפורשת של המרצה לבדוק את מטלות סיום הקורס בשפה אחרת, ייכתבו הללו בשפה העברית.

היסטוריה ותיאוריה: הפרוטוקולים
<http://bezalel.secured.co.il>

כתב העת המקוון, הדו-לשוני והשפית 'היסטוריה ותיאוריה: פרוטוקולים' עולה לרשת ארבע פעמים בשנה בחודשים אוקטובר, פברואר, אפריל ויולי. כתב עת אקדמי זה, מפרסם מאמרים תיאורטיים, רשימות ביקורת ותערוכות וירטואליות, ובתור שכזה הוא מייצג את קשת הדעות בצלאל ומחוצה לה. עד כה עלו לרשת 13 גיליונות: גיליון מס' 1: קונים מקבילים, נובמבר 2005 / גיליון מס' 2: היבטים באוצרות עכשוויות, אפריל 2006 / גיליון מס' 3: הלם היפה, אוקטובר 2006 / גיליון מס' 4: רוחות אפריל, מרץ 2007 / גיליון מס' 5: בציר 2007: סטודנטים כותבים, יולי 2007 / גיליון מס' 6: המודל: בין מדע לאמנות, נובמבר 2007 / גיליון מס' 7: רובדי הזמן: חיים, מוות וזיכרון, ינואר 2008 / גיליון מס' 8: אנימציה כיום, אפריל 2008 / גיליון מס' 9: בציר 2008: סטודנטים כותבים, יולי 2008 / גיליון מס' 10: ימין שמאל ורוח הקודש, אוקטובר 2008 / גיליון מס' 11: צילום והזירה הפוליטית, ינואר 2009 / גיליון מס' 12: הזמן: בין מדע לאמנות, אפריל 2009 / גיליון מס' 13: מחוץ לפרוטוקול: סטודנטים כותבים, יולי 2009.

גיליון יולי, העולה לרשת מדי שנה, מוקדש כולו למאמרים, תיקי עבודות וביקורות פרי עטם של סטודנטים במחלקות השונות של בצלאל.

לוח בחינות מפורט על-פי קורסים ייקבע במהלך שנת הלימודים ויובא לידיעת הסטודנטים.

הבחינות מרוכזות בתקופה קצרה ועל כן הסמיכות ביניהן רבה. על הסטודנט לתכנן את לימודיו בהתאם לכך ולהפעיל שיקול דעתו.

הסטודנטים זכאים לשני מועדי בחינה (מועד א' ומועד ב'), אולם הציון האחרון שהתקבל הוא הקובע.

במקרים המפורטים להלן בלבד תינתן אפשרות למועד מיוחד (מועד ג'):

- במקרה של שירות מילואים ביום הבחינה (מועד א' או ב').
- אשפוז בגין מחלה ביום הבחינה.

את האישורים יש להציג במזכירות המחלקה, לא יאוחר משבועיים לאחר שהתקיימה בחינה במועד ב' בקורס המבוקש, וזאת בצירוף מכתב הכולל את נימוקי הבקשה.

הגשת עבודות בקורסים תעשה במועד שנקבע על-ידי המרצה. ככלל, אין מועד נוסף במקרה של הגשת עבודות.

התאמות ללקויי למידה

התאמות בבחינות ניתנות בהסתמך על המלצות האבחון והדרישות הספציפיות ללימודים בצלאל. סטודנט אשר יגיש את האבחון יקבל אוטומטית הארכת זמן במבחנים והתעלמות משגיאות כתיב בלימודי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה. סטודנטים הזקוקים להתאמות שונות נוספות יגישו בקשתם לדקנאט הסטודנטים 30 ימים לפני מועדי הבחינות וההגשות. הבקשות יועברו מדקנאט הסטודנטים אל ועדת ההוראה של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה שתדון בהן לגופו של עניין.

השנה ראתה אור לראשונה האסופה המודפסת פרוטוקולאז' 2009 ובה מבחר מאמרים מגיליונות 1-6 של כתב העת.

כנסים

המחלקה להיסטוריה ותיאוריה מקיימת בין ארבעה לששה ימי עיון בשנה. בשנים האחרונות התארחו במחלקה יוצרים, אוצרים ותיאורטיקנים מן העולם, בין השאר מצרפת: קלוד לנצמן, (Claude Lanzmann), קתרין דוד (Catherine David), רומי גולן (Romy Golan), ג'וזף כהן (Joseph Cohen), מקנדה: גי ד'ליז (Guy Delise); מבריטניה: טימוטי היימן (Timothy Hyman); מאיטליה: לאונרדו סונולי (Leonardo Sonnoli); מגרמניה: בוריס גרויס (Boris Groys), פריידר שנוק (Frieder Schnock) ורנטה סטי (Renata Stih); מתורכיה: ואסיף קורטון (Vasif Kortun); מארה"ב: וו.ג'יי.טי. מיטשל (W.J.T.Mitchel), גיילס נוקס (Giles Knox) ואחרים.

2009

שנה א'

קורסי חובה שנתיים לכלל
הסטודנטים בצלאל

אמנות מודרנית

110-3 / שנת, 2 ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 12:00-10:30

ד"ר איגור ארנוב

הקורס מציג את הציור, הפיסול, האדריכלות והעיצוב באמנות המודרנית מתקופת המהפכה הצרפתית בשלהי המאה ה-18 ועד ימינו. נעסוק בהתפתחות הזרמים האמנותיים העיקריים, מהניאורקלאסיקה בסוף המאה ה-18 ועד לפוסט-מודרניזם בימינו. נשאף להדגים את השתקפותם של רעיונות חדשים דרך ניתוחן של יצירות האמנות. מטרתו של הקורס להעניק לסטודנטים את הכלים להבנתן של יצירות האמנות בקונטקסט התרבותי החברתי וההיסטורי.

אמנות מודרנית

110-7 / שנת, 2 ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 12:00-10:30

רונית שטיינברג

הקורס יציג סקירה כרונולוגית של התפתחות האמנות המערבית מן המהפכה הצרפתית בשלהי המאה ה-18 ועד ימינו, תוך התייחסות להקשרים ההיסטוריים, החברתיים והתרבותיים שבתוכם היא נוצרה. במהלך השעורים נתמקד באמנים, ביצירות אמנות, בזרמים ובסגנונות אמנותיים מרכזיים, וכן בטקסטים חשובים שנכתבו על-ידי

אחדים מאמנים אלה. הקורס יפתח בדיון בעקרונות הניאו קלאסיקה כפי שהם באים לידי ביטוי באדריכלות, פיסול, ציור ורישום. לאורך סמסטר א' נדון בזרמים אמנותיים נוספים שהתפתחו במאה ה-19, כמו הרומנטיציזם, הנטורליזם, הריאליזם, האימפרסיוניזם, הפוסט אימפרסיוניזם ואמנות סוף המאה. סמסטר ב' יוקדש לאמנות המאה העשרים, ויעסוק באמנים ובזרמים מרכזיים, כמו הפוביזם, הקוביזם, האקספרסיוניזם הגרמני, הדאדא, הסוריאליזם, האקספרסיוניזם המופשט, אמנות הפופ, אמנות מינימליסטית, אמנות מושגית, ואמנות פוסט מודרנית. לצד דיון בזרמים אלה, נעסוק גם במגמות חוזרות באמנות המודרנית, כמו משיכה אל האחר; האדם והטבע; אמנות וטכנולוגיה ועוד.

אמנות מודרנית

110-2 / שנת, 2 ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 12:00-10:30

ד"ר גל ונטורה

הקורס יעסוק במגמות באמנות עכשווית, תוך דיון ביצירות אמנות מרחבי העולם שנעשו מ-1970 ועד ימינו. בראשית הקורס נפתח בסקירה היסטורית של ההתרחשויות בשדה האמנות החזותית. לאחר מכן נדון ביצירות אמנות שחולקו לשבע חטיבות איקונוגרפיות מרכזיות: פמיניזם, זהות, פוסט-קולוניאליזם, דת, טבע ואקולוגיה מול טכנולוגיה, ציטוט והאמנות המנכסת, וצרכנות בעידן של גלובליזציה. כל חטיבה תכלול דיון תיאורטי וקריאת טקסטים רלוונטיים, לצד דיון בהשנתות ובהתפתחותן של המוטיב הנדון.

מבוא לתרבות המערב

9900050-1 / שנת, 2 ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 16:00-14:30

ד"ר עדי אפעל

בקורס נעקוב אחר צירים מרכזיים בהיסטוריה התרבותית והאינטלקטואלית של התרבות המערבית, מימי יוון העתיקה ועד לימינו. נלמד להכיר את תצורות המחשבה היסודיות המלוות את תרבות המערב, ונעמוד על התקופות המרכזיות בהתפתחותה. נשים דגש במיוחד על הזיקה שבין אמנות לבין הגות.

מבוא לתרבות המערב

9900050-3 / שנת, 2 ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 16:00-14:30

ד"ר אשר סלה

מטרת הקורס לשמש מבוא היסטורי ופילוסופי לשם התמודדות עם השאלות הבאות: האם קיימת תרבות מערבית? אם כן, מהן גבולותיה בזמן ובשטח? מה הגישה המחקרית המתאימה להתמודדות עם שאלות אלו? הקורס מחולק לחמש יחידות עיקריות לפי חמש תקופות, שהן אבני דרך ופרשות דרכים מרכזיות בהיסטוריה המערבית, תוך כדי הבלטת חשיבות סוגיות תרבותיות של תקופות אלו בשיח האינטלקטואלי העכשווי. חמש היחידות בהן נעסוק הן: לידתן של הפילוסופיה ושל הטרגדיה באתונה במאה החמישית לפני הספירה; שיאו וסופו של רעיון הקוסמופוליס באימפריה הרומית של המאה השנייה אחרי הספירה; מילניזם וחילון בשלהי האלף הראשון אחרי הספירה; לידתו של הסובייקט באיטליה של תקופת הרנסאנס; משבר הסובייקט במהפכה הצרפתית. בכל שיעור נדון בטקסט משמעותי

בהקשר התקופה הנלמדת, ויוקרנו קטעי סרטים המדגימים מושגי יסוד שנלמדו בקורס.

מבוא לתרבות המערב

9900050-2 / שנת 2, ש"ש, ז' 2012; יום א' 14:30-16:00

ד"ר דרור פימנטל

מי לא רוצה להיות בן התרבות המערבית? מה כל כך טוב בה שכולם רוצים להימנות עליה? במהלך הקורסים נתהה על קנקן של שאלות אלו, תוך התודעות עם נכסי צאן הברזל של תרבות המערב, החל מן המיתולוגיה היוונית וכלה בפוסט-מודרניזם. בדרך נתוודע לתפיסות ושיטות שעיצבו את פני התרבות וההיסטוריה, כמו למשל הפילוסופיה היוונית, הנצרות, הנאורות, המדע החדש, האמנות המופשטת, האקזיסטנציאליזם והפסיכואנליזה. בהזדמנות זו נתהה על שאלות נצחיות כגון "מה ישנו ומה איננו", "מה ראוי ומה מגונה", "מה אפשר לדעת ומה אי-אפשר לדעת", "מהו האדם ומהי תעודתו", ונשרטט מתאר ראשוני ל"סיפור העל" של התרבות המערבית, שאותו היא מספרת לעצמה. כפי שנראה, מדובר בסיפור שתחילתו בהבטחה גדולה, וסופו בשבר גדול לא פחות.

שנה א'

קורסי חובה עיוניים למחלקת

שנת

ארכיטקטורה

תולדות הארכיטקטורה

1023 / שנת 2, ש"ש, ז' 2012; יום א' 16:30-18:00

ד"ר נעמי מאירי-דן

קורס זה יוקדש לעיון בתולדות האדריכלות המערבית מאז המאה החמישית לפנה"ס ועד למאה ה-17. הדיון יהיה כרונולוגי במהותו, כאשר כל אחד מהפרקים יילמד תוך בחינת זיקתה של האדריכלות הן לאירועים, לנסיבות, למהלכים ולהלכי הרוח התקופתיים (ובמקרים מסוימים גם לעולמו הפרטי של האדריכל) והן לאדריכלות העבר. לשון אחר, היצירה האדריכלית תנותח בהקשרים השונים (פיסיים, חברתיים וכלכליים, טכנולוגיים ומדעיים, מדיניים ודתיים, תרבותיים ואמנותיים) שבהם נעשתה ושאליהם יועדה, מזה, וכחוליה בשרשרת של תולדות האדריכלות. מזה. הדיון בכל אחד מהפרקים ייחתם בהפניית מבט מרפרף ליצירות אדריכלות מן העת החדשה (ואף זו העכשווית) השואבות השראה מהפרק האמור. מטרתו של מהלך זה היא להציג את מעשה האדריכלות כמי שמושפע מהמורשת האדריכלית (של העבר) והשיח האדריכלי (של ההווה), מחוץ ומשפיע על מהלכים אדריכליים (של העתיד). מאידך.

סמסטר א'

עיצוב קרמי וזכוכית

מקומיות בטקסט ובחומר

1800115 / סמסטר א', ש"ש, ז' 1 2012; יום א' 12:30-14:00

יונה וייץ

הקורס בוחן את סוגית ה"מקומיות" במפגש שבין מיתולוגיה, אידיאולוגיה, מקום וזהות לבין התרבות החומרית. הדיון בקורס מתמקד במקרי מבחן נבחרים מתוך החברה הישראלית, הפלסטינית, הארמנית והצוענית. הלימוד כולל טקסטים מחקריים, קולנוע תיעודי, סיורים לימודיים ומפגשים עם יוצרים/ות העוסקים/ות בחקר הייצוגים השונים של מקומיות בחומר.

תקשורת חזותית

מעיצוב גרפי לתקשורת חזותית

2800124 / סמסטר א', ש"ש, ז' 1 2012; יום א' 16:30-18:00

ד"ר אורי בר טל

קורס המבוא נועד להציג את היסודות השונים של העיצוב הגרפי (טיפוגרפיה, איור, לוגו, פרסום ועיצוב אריות, עיצוב אינטראקטיבי ואנימציה). התיאוריה של העיצוב הגרפי (מהי תקשורת ושפה חזותית לעומת שפה מילולית? כיצד אובייקט חזותי מקבל משמעות?). ההיסטוריה של העיצוב הגרפי במאה ה-20 (כוחות משפיעים, תנועות אמנותיות, מעצבים חשובים והצגה של העיצוב הגרפי בהקשר של עיצוב הארכיטקטורה של התקופה). תולדות האות והעיצוב הגרפי בישראל.

תולדות הקולנוע

1800110 / סמסטר א', 2 ש"ס, 1 ת"ז; יום א' 12:30-14:00

מיכל פיק חמו

הקולנוע הוא האמנות הראשונה שרגע יצירתה מתועד. במהלך הקורס נחלוף בתחנות השונות שעבר הקולנוע החל מרגע המצאתו בשלהי המאה ה-19 ועד לגיבושו במחצית המאה העשרים ונתחקה אחר השפעתם של השינויים הטכנולוגיים, הזרמים האסתטיים והמערכת הכלכלית. את הקורס נפתח בהיכרות עם חלוצי העשייה הקולנועית בצרפת וביניהם האחים לומייר ממצאי מקרנת הראינוע והקוסם מליאס אשף האפקטים, נצפה ביצירות המונומנטאליות של סרטי האקספרסיוניזם הגרמני, נלמד על מאפייני דמות הנווד שגילם צ'ארלי צ'פלין ובאמצעותו נלמד על הולדת שיטת האולפנים ההוליוודיים, נעקוב אחר השינויים האסתטיים והכלכליים שחלו באמנות הקולנוע בעקבות מלחמת העולם הראשונה, נבדוק כיצד השתנה הסרט האילם שביקש להנציח את המציאות הרגעית החולפת בעקבות החדרת פס-הקול, נלמד על ההתפתחויות האידיאולוגיות שלאחר מלחמת העולם השנייה וכיצד הן האיצו את התפתחות הקולנוע הלאומי כגון הנאו-ריאליזם האיטלקי והאוונגרד הצרפתי, ונסיים עם השפעת המצאת הטלוויזיה על הקולנוע.

צילום + אמנויות המסך

קולנוע, וידיאו ומדיה חדשה:
היסטוריה, תיאוריה וביטויים
בתרבות העכשווית

1800113 / סמסטר א', 2 ש"ס, 1 ת"ז; יום א' 12:30-14:00

רונו לייבמן

למרות שמצלמת הוידאו הביתית הראשונה פותחה רק באמצע שנות השישים, ההיסטוריה של הוידאו-ארט התרחבה ואת שורשיה ניתן למצוא כבר בעבודות הקולנוע הניסיוניות של שנות העשרים והשלושים. מאידך, בשנים האחרונות הפך הוידאו התייעודי לחלק בלתי נפרד משדה האמנות העכשווית והוידאו-ארט בפרט. מטרת הקורס היא למפות ולהכיר את התהליך אותו עבר הוידאו ככלי וכתוכן בשדה האמנות החל משנות החמישים ועד היום. מאז הופעתו שימש הוידאו כתחום השואב ומנהל דיאלוג עם תחומי יצירה שונים כגון קולנוע, פיסול, טלוויזיה, פרפורמנס ועוד. אופיו ההיברידי של הוידאו איפשר לו לשמור על נוכחותם של תחומים אלה במקביל ולהתפתח עימם.

עיצוב תעשייתי

ארכיטקטורה במאה ה-20 (מצומצם)

1800117 / סמסטר א', 2 ש"ס, 1 ת"ז; יום א' 12:30-14:00

סיגל בר-ניר

הקורס יעסוק בתהליכי השינוי שעברו תחומי האדריכלות והעיצוב במהלך המאה העשרים ובראשית המאה העשרים ואחת. בקורס נבחן את צורות הפעולה השונות של הארכיטקטורה במרחב הפיסי והתרבותי בשנים

האחרונות. מה בין הבנוי והמתוכנן? מה בין מעשה האמנות והעשייה האדריכלית? והעיצובית? באיזה אופן האדריכלות מושפעת? ועד כמה היא משפיעה על תרבות התקופה? מה בין אדריכל ידוע והבניין אותו הוא בונה? ומה תפקידה של הארכיטקטורה בתהליכי שינוי חברתי? אקולוגי? האם יש לה כוח ביקורתי או שאין היא אלא משרתת של הכוח.

צרפות ואופנה תולדות האופנה

1800114 / סמסטר א', 2 ש"ס, 1 ת"ז; יום א' 12:30-14:00

ד"ר מיכל פופובסקי

"אופנה" הינו מושג השייך ללקסיקון המושגים של המאה העשרים. כמושג הוא משפיע באופן מכריע על שדות-תרבות וגם על אופני החיים. בקורס זה נתמקד ב"אופנה" בשדה הלבוש. נעקוב אחר התפתחויות המאפיינות לבוש המיועד לנשים ולבוש המיועד לגברים במאה ה-20. נראה כיצד נולדה האופנה המודרנית ומה היו מאפייניה. נראה כיצד, בסוף המאה ה-20, הופיעו הזרמים המכונים "פוסט-מודרניים" ונאפיין אותם. במקביל משום שהמונח "אופנה" כפי שהוא בא לידי ביטוי במאה ה-20, דורש התייחסויות תיאורטיות, מושגיות וחזותיות, נציג גישות תמטיות העוסקות בקשר בין "אופנה", "גוף", "נשיות", "גבריות", נתמקד בחיבור בין "אופנה", "נשים", "גברים" ו"קו", "נפתח", "קפל" כפל. נתח צילומים ותמונות, נצפה בקטעי סרטים וקטעים מתוך תהלוכות אופנה עכשוויות, נתייחס למעצבי על ולתרומתם.

סמסטר ב'

צורפות ואופנה

אורבניה: מבטים על הגוף

1800118 / סמסטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 12:30-14:00

יונה וייץ

הקורס בוחן את שאלת הנראות של הגוף באורבניה באמצעות דיון בייצוגים המגוונים ובפרקטיקות השונות כשדה פעולה חברתי-תרבותי ועצמי. הדיון בפוליטיקה של הגוף עוסק בשאלות של זהות, מיניות, מגדר ופולחני גוף העוטפים נחרטים-מוטבעים בגוף (פוליטיקה של הלבוש, בודי בילדניג, עיטורים, קעקועים, פלסטיקה) ועוד.

אמנויות המסך

תולדות הקולנוע

1800119 / סמסטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 12:30-14:00

מיכל פיק חמו

הקולנוע הוא האמנות הראשונה שרגע יצירתה מתועד. במהלך הקורס נחלוף בתחנות השונות שעבר הקולנוע החל מרגע המצאתו בשלהי המאה ה-19 ועד לגיבושו במחצית המאה העשרים ונתחקה אחר השפעתם של השינויים הטכנולוגיים, הזרמים האסתטיים והמערכת הכלכלית. את הקורס נפתח בהיכרות עם חלוצי העשייה הקולנועית בצרפת וביניהם האחים לומייר ממציאי מקרנת הראינוע והקוסם מליאס אשף האפקטים, נצפה ביצירות המונומנטאליות של סרטי האקספרסיוניזם הגרמני, נלמד על מאפייני דמות הנווד שגילם צ'ארלי צ'פלין ובאמצעותו נלמד על הולדת שיטת האולפנים

ההוליוודיים, נעקוב אחר השינויים האסתטיים והכלכליים שחלו באמנות הקולנוע בעקבות מלחמת העולם הראשונה, נבדוק כיצד השתנה הסרט האילם שביקש להנציח את המציאות הרגעית החולפת בעקבות החדרת פס-הקול, נלמד על ההתפתחויות האידיאולוגיות שלאחר מלחמת העולם השנייה וכיצד הן האיצו את התפתחות הקולנוע הלאומי כגון הנאו-ריאליזם האיטלקי והאוונגרד הצרפתי, ונסיים עם השפעת המצאת הטלוויזיה על הקולנוע.

עיצוב תעשייתי + עיצוב קרמי וזכוכית תולדות החומר *

1701 / סמסטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 12:30-14:00

ד"ר רוני לב

הקורס יעסוק בהבנת עקרונות הכימיה של החומרים בהם משתמש הסטודנט לעיצוב קרמי והסטודנט לעיצוב המוצר. הקורס יפתח חלון לעולם הכימיה בצורה ידידותית ומומיינה, כדי שבעת הצורך הסטודנט יוכל לשאול את השאלות המתאימות ולמצוא מידע ספציפי כדי לשפר את ביצועיו. החומרים בהם משתמשים בסדנאות, גם אם הם מתאימים מאד ליצירה, עשויים להיות רעילים ומסוכנים. הקורס ידון בתכונות החומרים, ויצף את המתח בין ההצלחה התפקודית של החומר ובין השפעתו על בריאות הסביבה והאדם תוך בחינת חלופות. בקורס נעשה הכרות עם חומרים ותיקים וחדשים, מחומרי אדמה בהם השתמשו עוד במערות האדם הקדמון, דרך זכוכית, נייר, מתכות, פולימרים מהטבע ופולימרים מעשה ידי אדם, חומרים

שזוכרים, חמרים מוטנטים, ועוד. ננסה לענות על שאלות מסדנת היוצר והמייצר, להכיר את החומרים והסיפורים המלווים אותם, ולבדק את הקשר בין הרכב ותפקוד. יושם דגש על מחזור חי החומר – השפעתו של החומר על סביבתו במהלך ייצורו ובמהלך חייו כמרכיב במוצר. לאתר הקורס יצורף נספח מושגים בכימיה. אין צורך בידע קודם, אלא רק בנכונות למחשבה פתוחה ורחבה ובניסיון כלשהו בעבודה מעשית עם חומרים.

צילום + אמנות

תיאוריות של צילום

והיסטוריה של המודרניות

2800120 / סמסטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 12:30-14:00

ד"ר חיים דעואל לוסקי

ניתוח היסטורי ורעיוני של האירועים הקשורים בהמצאת הצילום במאה התשע-עשרה, יוביל אותנו להבינו כראשיתו של מפנה רדיקלי בתרבות המערב בכללה. בהקשר זה נחקור את האופנים שבהם הצילום מתפקד על קו השבר של החוויה המודרנית ומעבר לה. נעסוק בהקשר זה במשמעותם של הרגעים המכריעים, המבטים הממפים, הכוחות המארגנים, והאמצעים הזוכרים. מדי קורס יוצג אחד הנושאים המרכזיים שהצילום העמיד במאה שנותיו הראשונות – בין היתר, הגוף, הדיוקן, המבט האנתרופולוגי, התנועה, העיר, מושג התנועה בצילום, שחור/לבן בין פוזיטיב ונגטיב, מבט אופקי ומבט אנכי, פנים וחוץ, אינפורמציה ודיס-אינפורמציה, ומבנה היום-יומיות החדשה.

יושם על יצירות האמנות בקונטקסט התרבותי, החברתי, הדתי, והפוליטי שלהם.

תולדות האמנות

14:00-12:30 / 102-2 / שני, 2 ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 12:30-14:00

ד"ר רוני עמיר

הקורס יסקור את תולדות האמנות, ואת התפתחותה למן העת העתיקה ועד למאה השבע עשרה. בחלקו הראשון נדון ביצירות אמנות ממצרים, ממסופוטמיה ומזהים האגאי וכן באמנות יוונית ורומית. בחלקו השני של הקורס נעסוק באמנות בימי הביניים, ברנסנס ובבארוק. הקורס יקנה כלים לניתוח יצירות אמנות וילמד למקמן במרחב גיאוגרפי, היסטורי ותרבותי, תוך היכרות עם סגנונות משתנים ואמנים בולטים. הבנת תולדות האמנות ברצף היסטורי תקנה בסיס להעמקת ולהעשרת היצירות של האמן העכשווי.

שנה ב'

קורס חובה שנתי לכלל הסטודנטים בצלאל

תולדות האמנות

14:00-12:30 / 102-0 / שני, 2 ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 12:30-14:00

ד"ר נעמי מאיר-דן

קורס זה יוקדש לעיון בתולדות האמנות המערבית בין המאה השביעית לפנה"ס למאה ה-17: האמנות היוונית, האמנות הרומית, אמנות שלהי העת העתיקה ותקופת הנצרות המוקדמת, אמנות ימי הביניים, אמנות הקדם רנסנס והרנסנס, המנייריזם והבארוק. כל אחד מהפרקים יילמד תוך בחינת זיקתה של האמנות הן לאירועים, לתרבות ולהלכי הרוח התקופתיים ו/או האישיים והן לאמנות העבר. כמו כן, לאורך כל הקורס תוצג אפשרות השפעתה של האמנות המערבית בפרק הזמן האמור על האמנות בעת החדשה (כולל זו העכשווית). דגש מיוחד יושם על יצירות מופת, מתוך כוונה לערוך דיון בהתנהלותה של האמנות בין העבר (שממנו היא שואבת השראה), ההווה (שעמו היא מקיימת דיאלוג) והעתיד (שעליו אפשר והיא משפיעה, באופן זה-איר-אחר).

תולדות האמנות

14:00-12:30 / 102-1 / שני, 2 ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 12:30-14:00

ד"ר דני אונגר

בקורס זה נסקור את תולדות האמנות המערבית בציור, פיסול, ואדריכלות מראשית ה-15 ועד המהפכה הצרפתית בסוף המאה ה-18. הדגש

תקשורת חזותית

מבוא לתקשורת חזותית

14:00-12:30 / 1800111 / סמסטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 12:30-14:00

ד"ר ברוך בליך

מטרתו העיקרית של הקורס להציג אספקטים תיאורטיים ומעשיים של העברת מידע באמצעות דימויים חזותיים: ציור, איור, קריקטורה, גרפיטי, כרוזה, צילום, קולנוע (הדוקומנטרי, הבדיוני והאנימציה), אובייקט וכו'. יוצגו בקורס מודלים בתקשורת (מודל התקשורת הקווית, הספיראלית, עקרונות תורת האינפורמציה וכו'), והדרכים ליישומם בתקשורת החזותית. במרכז הקורס תוצג השאלה כיצד מעביר ההיצג החזותי את האינפורמציה הגלומה בו, האם ההיצג החזותי כבול בכללי הבלשנות של הלשון, או הוא בעל סמנטיקה, סינטקס ופרגמטיקה ייחודיים לו, האם ניתן לבדוק את טיבו של ההיצג החזותי ולקבוע כללים לתמונה טובה, וכיצד כל מדיום (הציור, הכרוזה, הקריקטורה וכו') מציג ומעביר את האינפורמציה הטעונה בו. כמו כן תועלנה שאלות באשר לאספקטים הדימויים של ההיצג החזותי: מטפורה, מיטונימיה, סינקדוכה, אוקסימורון, וכו', האם ניתן לאתר דעות קדומות בהיצג החזותי, סטריאוטיפים חברתיים ותרבותיים וכו'. במרכז הקורס תועמד שאלת הייצוג – עד כמה הוא עניין של קונוטציה, או הוא עניין טבעי. האם קליטת ההיצג החזותי תלויה בתרבות ובמוסכמותיה, או ההיצג החזותי איננו תלוי תרבות וקליטתו משוחררת מאילוצי מקום וזמן. מגוון החומרים שיטופלו בקורס יכללו ציורים, כרוזות, קריקטורות, פרסומות, צילום, סרטי חדשות וסרטים דוקומנטריים, תעמולה ועוד.

קורסי חובה עיוניים למחלקה

הפירוט להלן על-פי מחלקות:

שנת

ארכיטקטורה

ארכיטקטורה מודרנית

18:00-16:30 / 2 ש"ש, 2 ז"ז; יום א' 18:00-16:30

ד"ר רחל רפפורט

קורס זה עוקב באופן כרונולוגי אחר גיבוש האתיקה והאסתטיקה המודרנית בתרבות המערבית החל משקיעת הבארוק.

הקורס מציג את התפתחות הארכיטקטורה המודרנית במאתיים השנה שבין תנועת ההשכלה ועד לאחר מלחמת העולם השנייה (1750-1950); הוא דן בתנועות והזרמים העיקריות המתפתחים בעקבות האקדמיזם ההיסטורי מצד אחד וכתוצאה מהמהפכה התעשייתית, תמורות בהגות המודרנית, ושינויים בתפיסת בית המגורים והעיר מצד שני. הקורס מתמקד בהבנת הרעיונות המנחים של הקבוצות השונות, על אבחנת ההבדלים ביניהם, בהכרת המתכננים הבולטים ובניתוח הפרויקטים אשר ידעו לבטא את אותם הרעיונות ביצירה האדריכלית – המעבר מקונצפט לצורה.

אמנות + צילום + אמנויות המסך

אמנות ישראלית

18:00-16:30 / 2 ש"ש, 1 ז"ז; יום א' 18:00-16:30

יגאל צלמונה

הקורס יציג את תולדות האמנות הישראלית בהקשר היסטורי, סוציולוגי ופוליטי, מראשיתה כחלק מן האמנות-תעמולה הציונית בפריז, ברלין וירושלים בתחילת המאה העשרים ועד ליצירת השנים האחרונות. מטרת הקורס היא להציע דרכים שונות להבנת סיפורה של האמנות החזותית הישראלית באמצעות פריסת העלילה הכרונולוגית תוך כדי דיון במספר נושאי חתך עקרוניים המלווים ומאירים את תולדותיה: מזרח או מערב, "כאן" או "שם", מקומיות או אוניברסאליות, לאומיות או היפוכה, "יחד" או יחיד, שורשים או נדודים, יהודים או ישראלים.

תקשורת חזותית

מבוא לפרסום

18:00-16:30 / 2 ש"ש, 1 ז"ז; יום א' 18:00-16:30

רן רבן

הקורס יערוך לתלמידים היכרות רחבה ובסיסית עם עולם הפרסום. בעזרת מספר רב של דוגמאות למסעי פרסום בולטים מכל העולם יקבלו התלמידים מושג ציורי וחי על המציאות היום-יומית בחברות הפרסום ויצטיידו ב"כלי העבודה" המשמשים היום את חברות הפרסום המובילות בעולם. התלמידים ילמדו להכיר את תהליכי החשיבה, התכנון והביצוע המאפיינים את הקמפיילים

הפרסומיים המקצועיים שבמרכזם תרגום של אסטרטגיה פרסומית לרעיונות יצירתיים.

הקורס יעסוק בין היתר בתהליכי העבודה הנכונים מול הלקוחות, בהבנת הקמפיילים המשולבים, באפיון ז'אנרים בפרסום ובמגבלות החוק המוסר והאתיקה.

בחלקו האחרון של הקורס יקבלו התלמידים סקירה רחבה על הטלטלה העוברת היום על תעשיית הפרסום בעולם שמקורה בחידושים הטכנולוגיים ותחזית על המגמות המסתמנות בעידן של web.2.0, טלפון סלולארי וטלוויזיה אינטראקטיבית.

עיצוב תעשייתי + עיצוב קרמי וזכוכית
+ צורפות ואופנה

מבוא לעיצוב מודרני ועכשווי

18:00-16:30 / 2 ש"ש, 1 ז"ז; יום א' 18:00-16:30

ד"ר אורי בר טל

הקורס יעסוק בתולדות העיצוב (בתחומים שונים כמו עיצוב תעשייתי ועיצוב גרפי) החל מראשית התקופה המודרנית, הפוסט-מודרנית ועד התקופה העכשווית ויסקור את הזרמים, המעצבים והאובייקטים השייכים לכל תקופה. הקורס יבחן את תולדות העיצוב על רקע האידיאולוגיות החברתיות, ויבחין בין העיצוב הלוקאלי (איטלקי, סקנדינאבי, יפני, אמריקאי) לעיצוב הגלובלי (Made In China), במקביל לתהליכי הגלובליזציה שהתרחשו בתקופה הפוסט-מודרנית.

פרוסמינר - חובה

עליכם לבחור פרוסמינריון אחד
מהרשימה להלן:

מרנסנס לרטרו - על תופעות של תחייה באמנות, באדריכלות ובתרבות החזותית

9301625 / שנת, 2 ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 10:30-12:00

ד"ר נעמי מאיריין

הפרו"ס יוקדש לעיון בהיבטים שונים של תחייה באמנות, באדריכלות ובתרבות החזותית המערבית למן העת העתיקה ועד ימינו. בין שהשם שניתן לה, לתחייה, הוא "רנובציו" (לטינית), "רינשימנטו" / "רינשיטה" (איטלקית) או "רנסנס" (צרפתית) ובין שהוא "קאמבק" (אנגלית) או "רטרו" (צרפתית), מדובר, ככלל, בתופעה מורכבת ועתירת גוונים של חזרה לעבר כלשהו, ניכוסו במידה ובאופן כאלו ואחרים ושילובו במרכיב ממרכיבי ההוויה העכשווית - וכל זאת מתוך רצון לומר משהו על עצמך/ עולמך. ובמלים אחרות, נבקש לראות כיצד השימוש בעבר **כבמקור** לא זו בלבד שהוא אינו מונע חדשנות אלא שלעתים הוא **המקוריות** בהתגלמותה.

הדיון ייסוב בעיקרו על ניסיון לענות על שבע שאלות מפתח: מה בין נוסטלגיה (התרפקות נוסטלגית על העבר) לתחייה? מה בין הישרדות לתחייה? מה בין ציטוט לתחייה? ומה בין חיקוי, העתקה "נטו" וזיוף לתחייה? מה ראוי לתחייה? מה

טיבה של התחייה? ועיקר העיקרים, תחייה - לשם מה? הדוגמאות, התופעות ומקרי הבוחן שיועלו יהיו מתקופות שונות ומתחומים שונים של האמנות, האדריכלות והתרבות החזותית.

הוכחות לקיום האל

1700516 / שנת, 2 ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 10:30-12:00

ד"ר דן דראי

הקורס יעסוק בדרכים השונות שבהן ניסו פילוסופים - מאנסלמוס בימי הביניים עד קורט גדל במאה העשרים - לנסח הוכחות לקיומו של אלוהים. דרך ההיבט הזה נסקור את תולדות הפילוסופיה המערבית (דקרט, לייבניץ, שפינוזה וקאנט) ונברר על איזה אל הם בעצם מדברים.

פנומנולוגיה של

חיי היום יום בישראל

9401234 / שנת, 2 ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 10:30-12:00

פרופ' יערה בראון

מרגע לידתנו אנו מוקפים רשמים וריחות, קולות ומראות, חומרים וחפצים. קרבנם נעימה או זרה, מרגיעה או מרתיעה. חיינו מתעצבים לאור חוויות היום יום שלנו: המראה הקבוע הנשקף כל בוקר רק מחלון חדרנו, הלבוש שבחרנו, האוכל שבישלו עבורנו, הרהיטים והקירות במרחב לו קראנו בית. עולמנו בנוי מהמוני פיסות לא קוהרנטיות של **"דברים"** - מילים כחפצים - שגורשים את זיכרונו וגולשים אל דמיונו ומייצרים את הסיפור שלנו. קורס זה עוסק בעושרם של דברים המונחים לפנינו כמובנים מאליהם, כאן, עכשיו. כוחם רב עד כי הוא בלתי נראה, ומשפיע על החלטותינו באופן

לא מודע. הגישה העומדת בבסיס הקורס היא חקר ה"מנטאליות", תרבות היום-יום. הנחת היסוד שלה היא שתרבות היא מכלול פעילות אקלקטי המקנה משמעות לחיים, ו"מדעי האדם" (Science de l'homme) עוסקים בבחינת כל פעולותינו: לא רק ביצירותיו אלא במוסדות שאפשרו, יזמו ודחו אותן, בשפה ובאמצעי התקשורת, בדרכי ההתנהלות של האדם, בכמיהתו לשנות את הטבע, למשול בזולתו, לשלוט בסביבתו. לא מעניינים אותנו מעשיהם הנשגבים של שליטים, רגעי השיא של צדיקים ומפלות הרשעים, אלא הבנאליה של ההמון. מחקר כזה מתעניין במסורת שמתפתחת לאט, במוסדות הקבע, בשגרה ובטקסים המחזוריים, בהיבטים החזותיים, המרחביים והחומריים של תרבות. הקורס יתחיל במאפייני המחקר הפנומנולוגי "מנטאלי" ויצג דוגמאות מהעולם, לאחר מכן נתמקד בישראל, בנושאים כגון מטבחים וחדרי אוכל, עיצוב-עצמי, טקסי זיכרון, והבניית הקהילה, בגידורים ושטחי ההפקר, במנגנוני השליטה במרחב הציבורי, בפעילות הפנאי, במדרכות, בחלונות הראווה, השלטים, המסמרים, והווים.

דבר הפילוסופיה

9401224 / שנת, 2 ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 10:30-12:00

ד"ר דרור פימנטל

הפילוסופיה אינה תחום ידע אחד מני רבים. הפילוסופיה היא צורת הסתכלות מסוימת, שיש להתאזרח בה. השאלה הראשונה שתישאל בקורס, היא מדוע בכלל לטרוח ולאמץ את צורת ההסתכלות הפילוסופית. או כיצד, אם בכלל, מועילה הפילוסופיה לחיים. השאלה השנייה

שתישאל, היא מהו הדבר הפילוסופי: כלומר, מהו הדבר שצורת ההסתכלות הפילוסופית חושפת בפני הבאים בשעריה. השאלה השלישית שתישאל, היא מהו דבר הפילוסופיה: כלומר, מה יש לפילוסופיה לומר על הדבר הפילוסופי. הקורס מיועד למעונינים לבוא בשערי הפילוסופיה ולשמע את דברה. כדי לאפשר התאזרחות ראשונית זו בפילוסופיה, נקרא טקסטים מכוננים משל אפלטון, קאנט, ראסל, היידגר ודלוז.

לני ריפנשטאל: מצב גרמני?

9401201 / שנת 2, ש"ש, 2 ת"ז; יום א' 12:00-10:30

ד"ר דנה אריאל-הורוביץ

מהי דרכה המיוחדת של גרמניה בהיסטוריה, או 'המצב הגרמני' והאם בימאת הסרטים המזוהה עם הרייך השלישי, לני ריפנשטאל, משקפת אותו? הפרוסמינר יוקדש לעיון בשתי שאלות מרכזיות אלה. בחלקו הראשון, נדון בהיסטוריה הגרמנית מן הרומנטיקה ועד עליית הנאצים לשלטון, תוך התמקדות בדמויות כגון פייכטה, הרדר, יאהן וואגנר אשר יש המפענחים את יצירתם כמבשרת הנאציזם. העיון בהיסטוריה של הרעיונות יביא אותנו עד ל־30 בינואר 1933, יום תפיסת השלטון על-ידי הנאצים. חלקו השני של הפרוסמינר יתמקד ביצירתה של לני ריפנשטאל. לצד סרטיה הידועים, 'ניצחון הרצון' ו'אולימפיאדה' נצפה בסרטים נדירים של ריפנשטאל שנחשפו בשנים האחרונות.

המוות בתרבות המערב

9401209 / שנת 2, ש"ש, 2 ת"ז; יום א' 12:00-10:30

ד"ר אשר סלה

המוות הינו האירוע הטבעי ביותר אך גם תופעה תרבותית רבת משמעות בחייהם של בני האדם. הקורס יציג את התפתחות הגישות השונות כלפי המוות בהיסטוריה האירופאית משקיעתה של התרבות היוונית והרומית עד המאה ה־20, בעזרת פרשנות של העדויות האיקונוגרפיות של האמנות המערבית, מהציור ועד אדריכלות בתי קברות. כמו כן, ננתח קטעי פרוזה ושירה ומסמכים כגון צוואות, מצבות וכו'. על סמך המחקרים החלוציים של פיליפ אריאס, אדגר מורן ומישל פוקו נתחקה אחר תולדות המוות מהנוכחות של נושא האבל בהגות המערבית ועד הסתרת המוות בציוויליזציה הפוסט מודרנית. בנוסף, נעקוב אחר ההתפתחות של כמה topoi וסימבולים בתרבות המערבית בשני המילניומים האחרונים, כגון: מחול המתים, נישואי העלמה והמוות, הגולגולת ושעון החול ואחרים.

תפיסה חזותית

9401203 / שנת 2, ש"ש, 2 ת"ז; יום א' 12:00-10:30

ד"ר ורד אביב

הקורס יעסוק בהיבטים דינאמיים של מערכת הראייה: ויתמקד בשאלה כיצד מיוצג העולם החיצוני במוחנו. נתאר את האופן בו אנו מזהים עצמים, מבחינים בצבעיהם, ואומדים את כיוון ומהירות תנועתם – תוך הכרת התכונות הפיסיקליות של האור, מבנה העין ואופני תפקודה, ומסלולי עיבוד המידע והתפיסה הראייתית

(Visual Perception). נדון באופנים בהם היכולות והמגבלות של מערכת הראייה משמשים כאמצעי ביטוי אמנותי.

מטלת סיום: עבודת פרוסמינר.

תל-אביב העיר והאגדה

9401231 / שנת 2, ש"ש, 2 ת"ז; יום א' 12:00-10:30

ד"ר דליה מנור

מתי בכלל תל-אביב הייתה קטנה? האם תמיד דיברו רק עברית בעיר העברית הראשונה? מתי הומצאה העיר הלבנה? מה בין כיכר המושבות לכיכר המדינה? איפה נמצאת תעלת בלאומילך ואיפה חוף ירושלים? והאם תל-אביב (ובשמה המלא תל-אביב יפו) אכן בת 100 שאלות אלה ואחרות הנוגעות להיסטוריה של תל-אביב, לדימויים ולתדמיות שלה, ולענף הלא-שגרתי של נהנתנות, עתידינות ונוסטלגיה האופף את העיר יועלו במהלך הקורס. במסגרת פרוסמינריון רב-כיווני זה, יוכלו הסטודנטים לערוך מחקר על מגוון נושאים לאורך תקופות שונות, בהם: הדימויים של תל-אביב באמנות, בצילום, בקולנוע או בשירה ובפזמונאות; אדריכלות ובינוי עיר בתל-אביב; פיסול חוצות בתל-אביב; עיצוב וגרפיקה במרחב העירוני; תל-אביב-פריזניו יורק; הרכבת התחתית ופנטזיות אחרות. ועוד.

הקורס דורש מטלות קריאה בשפה העברית.

מה זה נקרא מחשבה?

9401234 / שנת 2, ש"ש, 2 ת"ז; יום א' 12:00-10:30

ד"ר רפאל זגורי-אורלי

שאלה זו, שמהדהד בה כמובן שמו של אחד הספרים

החשובים של היידגר, העסיקה את ההיסטוריה של הפילוסופיה כבר מראשיתה. ללא ספק זו אחת השאלות המרכזיות של הפילוסופיה שנותנת לגיטימציה לכל עיון פילוסופי. במילים אחרות, בכל פעם ופעם שאנו מבקשים לעסוק בפילוסופיה, יש לשאול מחדש את השאלה המקורית והראשונית הזו של הפילוסופיה. בכדי להתחיל לענות על השאלה, נצטרך להימנע מהגדרתה של המחשבה אך ורק כ: הכרה, ידיעה, אמונה, רגש וכד'. אם כך, למה אנו קוראים "מחשבה" מחוץ לצמצומה לאותם אופנים מקבעים, מקובלים ומסורתיים? מתוך התקווה שמחלק זה יוביל אותנו לשאול את שאלת המחשבה באופן מקורי.

איקונוגרפיה נוצרית

9401200 / שנת, 2 ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 14:30-16:00

ד"ר גל ונטורה

הקורס יעסוק בעולם הדימויים הנוצרי כפי שהוא בא לידי ביטוי ביצירות אמנות שנעשו מראשית ימי הביניים ואילך. דגש מיוחד יושם על השימוש באיקונוגרפיה הנוצרית באמנות המודרנית והעכשווית. בארץ ובעולם. נפתח בדיון בסוציולוגיה של הדת, ולאחריו נעסוק בהרחבה בהיסטוריה של הנצרות מראשיתה. כמו כן נעסוק במקורות הכתובים, הליטורגיים וההיסטוריים אשר שימשו בסיס ליצירה היוזאלית. לאחר מכן נדון במפורט במספר דמויות מרכזיות כמו ישו, מריה, יוחנן המטביל, מריה מגדלנה וקדושים אחרים, וכן בתמות חוזרות שונות (כמו הסעודה האחרונה, הצליבה, יום הדין האחרון ועוד). בסוף הקורס נצפה בחלק מהסרט "הפסיון" של מל גיבסון.

רה-מודרניזם

9401227 / שנת, 2 ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 14:30-16:00

ד"ר איגור ארנוב

הקורס עוסק בניסיונות אמנותיים חדשים לגלות אלטרנטיבה לסקפטיות של תפיסות קונצפטואליות פוסט-מודרניות. אמנים "רה-מודרניים" טוענים שאמנות צריכה לחזור ל"ערכים רוחניים" של מודרניזם ולהמשיך את חיפושיו אחרי "האמת" בתקווה למצוא את הדרך לאמנות של עתיד. הקורס דן בשרשים, מאפיינים והתפתחויות של "רה-מודרניזם" תוך כדי ניתוח השוואתי של יצירות האמנות המייצגות את הגישות של מודרניזם, פוסט-מודרניזם ורה-מודרניזם.

שימור והרס של מורשת חומרית

9401235 / שנת, 2 ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 14:30-16:00

ד"ר שמוליק מאירי

תרבויות, קבוצות וחברות נוהגות למיין את ה"דברים" ("Things") המרכיבים את תרבותם החומרית, ליצור היררכיה ולהגדיר דברים כ"חולפים" (שאורך חייהם קצר) או כ"עמידים". מבין אלו האחרונים מגדירים "דברים" הראויים לשימור משום שהם משמעותיים למורשת של הקבוצה על שום ערכם הדתי, הלאומי, ההיסטורי, הפוליטי/חברתי, הסמלי ואף הנוסטלגי. בשימור הכוונה לנקיטת צעדים אקטיביים למען מניעת פגיעה מידי אדם או מידי גורמי הטבע. בעימותים בין קבוצות מזהות הקבוצות המתעמתות, לא פעם,

1. במושג "דברים" הכוונה לכל חפץ חומרי והיא כוללת על כן מגוון גדול של טיפוסים אובייקטים ממגוון עצום של גדלים, מבולי דואר ועד איצטודיוני ספורט.

את מה שהוגדר על-ידי הקבוצה היריבה כראוי לשימור ומסמנים אותו כ"ראוי" להרס, או לפחות להשחתה. שימור והרס, בהקשר שיובא כאן, אינם אלא הביטוי הפיזי הבסיסי ביותר לתהליכים של הנצחה והשחכה בהתאמה.

פרסמינריון זה יסקור את המודלים התיאורטיים הנוגעים להענקת ערך ל"דברים", הגדרת הראוי לשימור, אידיאולוגיות ואסטרטגיות שימור, כמו גם אידיאולוגיות של הרס מכוון.

דינמיקה זו של שימור והרס של מורשת חומרית מלווה את ההיסטוריה האנושית לכל אורכה. מקרי הבוחן, עם זאת, יתמקדו בעיקר בביטויים מודרניים/בני זמננו של התופעה, כמו לדוגמה:

שימור והרס של המורשת הנאצית/פאשיסטית; שימור והרס של המורשת הקומוניסטית בגוש הקומוניסטי המתפרק; שימור והרס במשטרים טוטאליטריים נופלים (עירק של סאדם); הרס על רקע דתי (פסלי בודהה והטאליבן); איקונוקלזום מודרני בישראל; עימותי שימור בין ילדים לכובשים (בני המאה מול ההיסטוריה באמריקה התיכונה); ביטויים של שימור והרס בעימות הישראלי (יהודי-ערבי) (הן בתחומי ארץ-ישראל והן במדינות ערב); "הרס עצמי" (ימית וגוש קטיף).

אליס בארץ הפלאות

9401206 / שנת, 2 ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 14:30-16:00

ד"ר ברוך בליך

הסיפור 'אליס בארץ הפלאות' וסיפורים אחרים של לואיס קרול, נוצרו על רקע מושגי יסוד בתרבות ההמונים, שעוצבו באמצע המאה ה-19, וחלחלו לתרבות הפופולארית של המאה העשרים.

לצד קריאת הסיפור נעשה היכרות עם מושגי הפרשנות שליוו את הסיפור, החל מפרשנות ספרותית-טקסטואלית, דרך הפרוש הקולנועי והאנימטורי ועד לפרוש הפסיכואנליטי, אשר ניתנו לסיפור זה ולסיפורים אחרים שפורסמו במקביל. ננסה לעמוד על הממד התיקשורתי של הסיפור – כיצד 'מעביר' קרול את רעיונותיו ונבדוק את מידת ההסוואה בה הוא נוקט כדי להשמיע את הביקורת שלו כלפי התרבות והחברה הויקטוריאנית. בתוך כך נבדוק אמצעי תקשורת נוספים, עם דגש מיוחד על הקריקטורה והאנימציה, גם כן מתוך כוונה לבחון את 'כוחם' הביקורתי.

ד ת, פולחן ומקומות קדושים

9401222 / שנת 2, ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 14:30-16:00

ד"ר דורון בר

במוקד הקורס יהיו שתי תופעות תרבותיות אשר השפעתן על המרחב והמקום גדולה – מחד גיסא המקום הקדוש והעלייה לרגל אליו ומאידך גיסא אתרי הנצחה וזיכרון. הקורס ידון בתופעות אלו מנקודת מבט היסטורית ועכשווית. תוך מתן דגש לבחינת השפעת תופעות אלו על המרחב. במהלך השיעורים ידונו נושאים הקשורים בהתפתחות המרחב המקודש ובדרך צמיחתם של אתרי הנצחה וזיכרון בהיסטוריה הרחוקה והקרובה יותר של מדינת ישראל. ירושלים וסביבותיה יהיו את המרחב העיקרי שבו יעסוק הקורס. העיר, המקודשת לבני שלושת הדתות המונותיאיסטיות, תהווה לפיכך מעבדה חיה שבה יבחנו סוגיות הקורס.

המראה: ראות, זהות, טקסט

9401236 / שנת 2, ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 14:30-16:00

ד"ר עודד מנדה-לוי

המראה כאובייקט פסי השימושית כל כך בחיי היום יום מאפשרת הכפלת המציאות ושיקוף בבואות של מתבוננים וניבטים. יכולות אלה יצרו, מאז ומעולם, פליאה, היקסמות, עניין ומחשבה. בטקסט הספרותי עולים מן המראה היבטים סמליים (אמת, חכמה, תבונה, פיתוי וכיו"ב), פסיכולוגיים ופסיכואנליטיים (היבט בסיסי של מבנה הסובייקטיביות אצל לאקאן) ופואטיים עקרוניים (שילוב, פיצול וחילוק נקודות תצפית). המראה מייצגת ומתווכת בין מציאות לבבואה והיא גם משמשת אמצעי תיווך בדרכי המסירה, בייצור נקודת התצפית והפרספקטיבה המרחבית. באמנות הויזואלית המראה מאפשרת הגדלת המרחב ושכלול הפרספקטיבה. כך, לדוגמה, ב"לאס מניאס" של ולסקו

וב"נישואי הזוג ארנולפיני" של ואן אייק. בין מכלול ההיבטים הקשורים בהופעות של המראה בתרבות, עקרונות, כמובן, שאלת הדיוקן העצמי, אותה תמונה (dyo שניים+eikon תמונה) כפולה המשקפת את העצמי המתבונן/היוצר ואשר מפעמת בו משהו מרוחו של המצייר/המצייר. כדי לראות את פניו, על האדם להיות ל"אחר", ל"זולת". בדיוקן העצמי כמו במראה מתקיימת יציאה של האדם מעניו שלו ותפישת עצמו מנקודת הראות של ה"זולת". זה חודר אל הזית התודעה ומתוך פרספקטיבה כמו "חיצונית" ל"זכד" את עצמו. הקשרים המורכבים עד מאוד שבין המראה והדיוקן העצמי עולים מתוך יצירתו

של פרמיג'אנינו: "דיוקן עצמי במראה" (1524). בה המטרה היתה ליצור אשליה שהתמונה היא ראי. יצירה, המהווה תרגיל מורכב ומשעשע ביחסים שבין דיוקן עצמי, בבואה המשתקפת במראה (קמורה במקרה זה) ובין המתבונן המתמודד עם אלטרנטיבות שונות. ג'וזף אשברי ביצירתו: *Self Portrait in a Convex Mirror*, שעניינה ציורו של פרמיג'אנינו, כותב בטורים 233–235:

So that you could be fooled for a moment
Before you realize the reflection isn't yours.
בפרו"ס נבחן מפרספקטיבות תמאטיות ופואטיות את הופעת המראה, תפקידה ותפקודה במכלול הטקסטואלי. מעט תוך הרבה מאוד: נרקיס ואבו, פרסיאוס וראי המגן, "שלגיה", "מבעד למראה ומה שאליס מצאה שם" של לואיס קרול, "דוריאן גריי" של אוסקר ויילד, "ראי בתוך ראי" ו"הסיפור שאינו נגמר" של מיכאל אנדה, "מוזיקה לזיקיות" של טרומן קאפוטה, ובספרות העברית: "הברכה" של ביאליק, "מעשה בשני אומנים" של ברדיצ'בסקי, סיפורי שופמן, לאה גולדברג, אידה פינק יואל הופמן, מאיר שלו, יהודית קציר ועוד רבים.

כמו כן נעמוד על מאפייני כתיבה אקדמית, נתרגל כתיבה ונגבש את מימוניות הפרשנות ויכולת הביטוי בכתב. תוגש עבודת פרו"ס בסיום הקורס.

זיכרונות

9401202 / שנת 2, ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 14:30-16:00

יונה וייץ

מה מקומם של הזיכרונות בחיינו? מה משותף, נבדל ומנגד בין הזיכרון האישי לזיכרון הקבוצתי? כיצד מתקיימים, מובנים ו"מושתלים" בנו הזיכרונות

זה מה עומד מאחורי הברדלי הגישות הללו. נדון בתפיסות התרבותיות הדרושות התעללות בגוף כנורמה חברתית, בהברדלי הדרושות הגופניות על-פי המגדר, בביגוד מגביל וכואב בהתאם למעמד, בעיצוב הגוף המת, ועוד; לבסוף נבחן את הגורמים המביאים לשינוי וביטול נורמות אלה ביחס לגוף ולבוש.

אשר כרכו את גורלם עם גורלה של ירושלים. נלמד גם על ציוני-הדרך של הארכיטקטורה בתקופת המנדט בעיר, כמו מוזיאון רוקפלר, האוניברסיטה על הר הצופים, ספריית שוקן, בניין הי.י.מ.ק.א, מלון המלך דוד. על כל זה ועוד נדון בפרו"ס, ונצל את מיקמנו על הר הצופים כנקודת מוצא לסיורים.

מנגה ואנימה -

עולם הקומיקס היפני

16:00-14:30 'א' 2, ש"ש, יום א' 2 / 9401228

ד"ר אורי בר טל

הקורס יסקור את תולדות המנגה ואת השפעת ההיסטוריה החזותית של יפן על המבע החזותי של המנגה וסרטי האנימה כיום, את הו'אנרים השונים של המנגה (המנגה לצעירים, למבוגרים, המנגה החינוכית, החתרנית והארוטית), יסקור יוצרים שונים (טווקה אוסמו, מיאזאקי הייאו, קובצת קלאמפ), נושאים תרבותיים העולים במנגה (מוראות מלחמת העולם השנייה, זהות יפנית בעייתית ואוריינטליזם), ואת השפעתה על התרבות הפופולארית היפנית כיום.

הגוף כרוח האדם

20:00-18:30 'א' 2, ש"ש, יום א' 2 / 771

ד"ר שוש מרזל

למרות שהאנושות חולקת את אותו הגוף, כל תרבות רואה אותו אחרת, ובעקבות זאת, גם מעצבת אותו בצורה שונה. לכן, מרבית החברות (בזמן ובמרחב) מחייבות את שינוי הגוף, ומיעוטן מקבלות אותו כפי שהוא. נרצה לבחון בסמינר

והשכחות (הכוללים אופני שתיקה, השכחה והכחשה) של העבר ומה תפקידם בתהליך יצירת הזהות האישית והקבוצתית?

סוגית הזיכרון-זיכרונות תיבחן באמצעות דיון בעמדות מחקריות המתבוננות במיתוסים, בנרטיבים הסטורים, בטקסים, בחפצי זיכרון ובארכיטקטורה של זיכרון, באנימציה ובפיצ'ר כאסטרטגיות וכפרקטיקות המייצרות את הזיכרונות והשכחות בשדה האישי והחברתי.

ירושלים בתקופת המנדט הבריטי

16:00-14:30 'א' 2, ש"ש, יום א' 2 / 9400232

ד"ר רחל רפפורט

שלושים שנות המנדט הבריטי היו שנים מכריעות לחזוטה הפיסית של ארץ ישראל: אדריכלים בעלי מוניטין בין-לאומי רב באו לעבוד בארץ ונשארו לגור כאן למשך מספר שנים; הרעיונות החלוציים ביותר בארכיטקטורה ובתכנון מצאו את דרכם ארצה: לשם ניסוי והגשמה. שנים אלה השפיעו גם באופן מכריע על העיר ירושלים: השלטון החדש הכריז עליה שוב כבירתה של הארץ, והתחיל בתהליך מורכב וסותר של מודרניזציה מואצת מצד אחד, והקפדה על שימור אופייה ההיסטורי מצד שני. מנהיגים, אמנים ואדריכלים רבים באו להשתתף בתהליך השינוי הזה; הוקמו שכונות חדשות ובניינים מפוארים נבנו.

בקורס נסתמך על המחקרים הכי מעודכנים אודות תקופת המנדט, נתפעל מפעילותה הענפה של 'החברה למען ירושלים' ונלמד על אישים כגון א. מנדלסון, ר. קאופמן, צ.ר. אשבי, פ. גרס, א.ק. הולדיי ורבים אחרים, כולם מתכננים ומעצבים

קורסי בחירה מבואיים

יש לבחור שני קורסים, אחד בכל סמסטר:

סמסטר א'

"יום בחיים" –

חיי היומיום בעולם העתיק

1600814 / 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 10:30-12:00

ד"ר גיא שטיבל

במהלך הקורס נצא למסע בדרכי העולם הקלאסי. בין היתר נצטרף ליום משתה, נבקר בתעשיית היין הקדומה ונחשוף את סוד הבושם היקר ביותר בעולם ורזי עולם היופי הקדום. נבחן מה התרחש במסלול המרוצים ובזירות האמפיתיאטרונים וכיצד בילו בבתי המרוץ. נתוודע לשגרת החיים של החיילים והקצינים במחנה הצבא הרומי ונחווה עליה לרגל.

מבוא למוזיאולוגיה

1600824 / 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א', 10:30-12:00

ד"ר שמוליק מאירי

מוזיאונים, ממוסדות התרבות הוותיקים ביותר במערב, זוכים בעשורים האחרונים להתעררות חסרת תקדים הן במישור הפילוסופי-אידיאולוגי-תקשורתי והן במישור האדריכלי-עיצובי.

מה הוא מוזיאון? מה היא מוזיאולוגיה? מה המשותף למוזיאונים השונים ובמה מתייחד מוזיאון האמנות מן המוזיאונים למדע, לטבע,

להיסטוריה, לאתנוגרפיה וכו'?

הקורס מתמקד בפרספקטיבות השונות של חקר המוזיאונים והפרקטיקה המוזיאולית: ההגדרה המשתנה של המוסד ותפקידיו, ההיסטוריה של המוזיאונים, מקומם של המוזיאונים בקידום המחקר, בהנחלת מורשת ושימורה, בקביעתם של קאנונים תרבותיים ואף בהצבתה של עיר על מפת התיירות העולמית.

בין היתר, יעסוק הקורס בסוגיות הבאות: כיצד מתנהל המוזיאון בין מחויבויות אתיות לאילוצים כלכליים? כיצד הוא מתמודד עם מעמדו המשתנה של המבקר (כאורח/צרכן/שותף)? כיצד הוא שומר על מקומו הייחודי בעידן של תחליפים "וירטואליים"? מה הם יחסי הכוחות המתקיימים בעידן המודרני והפוסט-מודרני בין הקנקן (אדריכלות המוזיאונים) לבין מה שיש בו (המוצגים עצמם)?

ארכיטקטורה באמנות המאה ה-20

2600900 / 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 10:30-12:00

יזי מיכלוביץ'

הקורס יעסוק באמנים במאה ה-20 שהפכו את הארכיטקטורה למוקד עשייתם האמנותית. בין הנושאים שידונו: הארכיטקטורה הקיימת כחומר גלם של אמנות; בניית דגמים של אובייקטים ארכיטקטוניים כאובייקטים אמנותיים; אמנות הגוף והארכיטקטורה, ועוד. לצד אמנים העוסקים בארכיטקטורה כאובייקט תלת-מימי, נדון גם בייצוגים אחדים של ארכיטקטורה בעיור ובצילום. לצד אמנים זרים נעסוק גם בארכיטקטורה בנושא באמנות אצל אמנים ישראלים.

אנימציה: חומר למחשבה

1600825 / 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 10:30-16:00

צביקה אורן

מאז סוף המאה ה-19 התפתחה אנימציה כאמנות אישית מרתקת בצד התפתחותה כחלק מתעשיית הבידור הקולנועי והטלוויזיוני. למרות זאת, השיח העיוני באנימציה החל להתעורר רק לאחרונה. מטרת קורס היסוד המוצע כאן היא ליצור היכרות עם נושאי הדיון באמנות האנימציה ולפתות את משתתפיו לכתיבה עיונית-מחקרית. הדגש בקורס יושם על אנימציה כאמנות אישית אם כי נושאי הדיון יתייחסו לכלל המדיום. בין הנושאים שיעלו לדיון בקורס: יצירת מציאויות אמינות במדיום וירטואלי. אנימציה כקולנוע תיעודי. התייחסויות אל זמן, זיכרון, צבע, צליל וכי"ב כחמרי גלם יצירתיים. יחסי גומלין בין קומיקס ואנימציה – מוויזואליות מקיני עד גרי לארסון, ועוד. במסגרת הדיונים בקורס יוקרן מבחר סרטים המייצג מגוון גישות ותפישות בצד השתקפויות תרבותיות והיסטוריות. חלק גדול מן הסרטים אינו זמין לצפייה מחוץ לקורס כך שנוכחות מלאה בו חיונית.

פרויד על תרבות ואמנות

1600804 / 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 10:30-16:00

ד"ר יצחק בנימיני

בקורס זה נקרא בטקסטים מרכזיים של זיגמונד פרויד העוסקים במהות האמנות והתרבות. מתוך כך, נדון בהיבטים הבאים בהגותו: היחס בין הלא-מודע לתרבות בכלל ולאמנות בפרט; האפשרות של קשר בין הפתולוגי לאמנותי; היחס בין החוויה הדתית לחוויה האמנותית והתרבותית; היחס בין

הפרט לסדר החברתי כשבא לידי ביטוי ביצירה האמנותית; והאפשרות של הבנת האמנות כמפגש עם הבלתי־אפשרי הטראומטי. לצורך כך נתעכב במיוחד על המסה "המאויס" שיש לה חשיבות עצומה לביקורת האמנות והתרבות.

ההיסטוריה של הצילום המקומי

16:00-14:30 / ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 16:00-14:30

גיא רז

עם המצאת הצילום ב־1839 החלו להגיע צלמים לארץ הקודש. מאז ניתן למנות את ימי הצילום בארץ. הצילום המקומי מוגדר בזמן בו החל לפעול צלם שגר בארץ והוא ב־1855.

מכאן שניתן לדבר על 150 שנות היסטוריה של צילום מקומי. הקורס יציג את הנרטיב ההיסטורי של התפתחות הצילום המקומי וישלב בהם מקרי מבחן של צלמים בודדים או אירועים מכווננים שצולמו על־ידי מספר צלמים בזיקה להתפתחות הצילום בעולם.

פורנוגרפיה ותרבות

20:00-18:30 / ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 20:00-18:30

ד"ר ברוך בליך

אין ויכוח על העובדה כי הפורנוגרפיה היא אחת התעשיות בעלות ההשפעה ועתירות הממון. בניגוד לתעשיות אחרות ולמתווכים אחרים, חלחלה הפורנוגרפיה אל ארסנל הדימויים של תרבות המערב, בין אם בגלוי או במסווה. נמצא אותה באמנות, בתקשורת, בפרסום, בפוליטיקה ולמרבית ההפתעה נמצא אותה גם בהקשרים דתיים. למרות כל זאת, הפורנוגרפיה לא ניתנת

לזיהוי בקלות, גם אם טביעות האצבע שלה מוצקות ובלטות.

הואיל והפורנוגרפיה אינה תופעה חולפת, אשר את ניצניה ניתן לזהות כבר ביוון העתיקה, חשוב לבחון את קשריה עם תרבות המערב מנקודת מבט היסטורית, פסיכולוגית, סוציולוגית, אנתרופולוגית וכו'. אחת השאלות שתעלה במהלך הקורס תהיה האם תעודת הזהות של תרבות המערב הייתה שונה ללא הפורנוגרפיה, האם הפורנוגרפיה היא תקלה בתרבות המערב, או היא תופעה שקשה להסתדר בלעדיה. דגש מיוחד יושם על חדירתה של הפורנוגרפיה לאמנות (ציור, צילום, קולנוע) ואל תחומים משיקים כמו הפרסום על גווניו השונים.

סמסטר ב'

מבוא לתרבות סייבר: סייברפאנק,

סייבורגים ומבנים חברתיים

12:00-10:30 / ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 12:00-10:30

ד"ר משה אלחנתי

קורס זה מבקש להתחקות אחר המקורות ההיסטוריים של האידיאולוגיה ממנה 'עשויה' תרבות הסייבר; ובהקשר זה, לבחון את האופן בו רטוריקת הסייבר, כתרבות פוסט-תעשייתית התגבשה והנתסחה. ההנחה המובילה קורס זה היא, שתרבות הסייבר, למרות שהיא מוצגת, בעיקר בשיח הפופולארי, כמהפכה וכהתפתחות חסרת תקדים, אינה בגדר חידוש גמור. נהפוך הוא, תרבות הסייבר מגלמת בתוכה אלמנטים תרבותיים רבים שעמדו, מאז ומעולם, במרכז

המשא ומתן ההיסטורי שהתנהל בין התרבות לטכנולוגיה. במהלך הקורס ניוכח לדעת כי מוטיבים ומושגים תרבותיים כגון: וירטואליזם, טכנו-אבולוציוניזם, טכנו-רומנטיציזם, מוטיב הקסר (frontier), זהות-נסיבתית, 'השתחררות מן הבשר', קהילה אגיאוגרפית, מטפורת הרשת, חברת האינפורמציה, הוליווד טכנולוגי ועוד רבים אחרים, אינם בלעדיים לשיח הסייבר, וכי ניתן להבינם טוב יותר, אם מתבוננים בהם מתוך הפרספקטיבה של האופטימיזם הטכנולוגי בכלל, ומזווית הראיה של המסורת הרטורית של המחשבה הטכנאוטופית בפרט.

אמנות יהודית וקבלה

12:00-10:30 / ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 12:00-10:30

ד"ר נדין שנקר

מבוא לעולם הספירות, הבריאה כמודל ליצירה אמנותית, האדם כשותף לאל, טבע ומעל לטבע, תורת הזמן והחלל, הכלי והאור, שפע והשראה, סוד האותיות, הסמלים היהודיים באמנות היהודית לפי תורת הנסתר, המשכן וכליו.

נשים יוצרות: זוויות מבט

12:00-10:30 / ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 12:00-10:30

יונה וייץ

הקורס בוחן את שאלת המגדר באמצעות מפגש בין הממד המחקרי-תיאורטי לעבודותיהן של נשים חוקרות ויוצרות בשדה המקומי. הדיון בקורס עוסק בסוגיות שונות של ייצוג, כוח, מיניות, מזרחיות, חרדיות, פריפריה ומקומיות (ועוד) ובוחן תמות אלו במפגש בין עבודותיהן

של חוקרות (אורלי לובין, תמר אלמור, כרמלה אבדר, בילי מלמן, הנריטה דהאן כבל, סיגל ברניר ואחרות) ליצירותיהן של משוררות (יונה וולך, ברכה סרי וליאת קפלן) ובמאיות (ענת אבן, מיכל אביעד, ענת צוריה, אילאיל אלכסנדר, סיני בר דוויד ואיבתסאם מרענא).

מבוא לתורת הסיפור

16:00-14:30 ' 2 / ש"ס, 1 נ"י; יום א' 1600802

ד"ר עודד מנדה-לוי

מטרת הקורס היא להתוודע למושגי יסוד בתחום הפואטיקה של הסיפורת. הקריאות הפרשניות תעשינה תוך הדגמת תפקודם של מושגי היסוד ודרכי השימוש בהם במסגרת האינטרפרטציה של יצירת הפרווה הבדייונית. המוקדים העיקריים בקורס:

עלילה ומבנה: אירועים ודרכי קישורים, תבניות הסיפור, מוטיבים, תהליך הקריאה ברצף מול הקריאה המרחיבת/ סדר הטקסט כקובע משמעות, המבנה המיוחד של המציאות בסיפורת וקשריה עם הלשון, יחסי הגומלין בין טקסט לבין תהליכי ההבנה של הקורא, מילוי פערים.

הדמות הספרותית ואופני עיצובה: מושג הדמות, סוגי דמויות ותפקודן ביצירה, דרכי אפיון (ישירות, עקיפת ומקבילות), דרכי העיצוב של חיי הנפש.

המספר ונקודת התצפית: סוגי מספרים, דרכי המסירה – מבע משולב, נקודת תצפית, המספר והפרספקטיבות שלו, מהימנות ואי-מהימנות.

במהלך הקורס יידונו במידת האפשר נושאים נוספים בתורת הפרווה: זמן ומרחב, מרכיבי הסגנון הסיפורי ועוד. לצד דיונים תיאורטיים

תוצגנה פרשנויות מדגימות של מבחר סיפורים מן הסיפורת העברית והכללית. בחלק מן הסיפורים תיעשה 'קריאה צמודה' שמטרתה לתרגל ולפתח את כושר האינטרפרטציה של משתתפי הקורס.

האובייקט באמנות מודרנית

ועכשווית

16:00-14:30 ' 2 / ש"ס, 1 נ"י; יום א' 1600801

יזי מיכלוב'יץ

הקורס יעקוב אחרי גלגליו של אובייקט באמנות המאה העשרים, החל במשתנה של מרסל דושמפ, שלדעת רבים מסמנת את ראשיתה של המהפכה של האמנות המודרנית. בין נושאי הקורס: אובייקטים "חלומיים" של הסוראליזם, עיבודים של אובייקטים מיוצרים (ready-mades) אובייקטים וירטואליים בפיסול וצילום, אובייקט כצורה לעומת אובייקט כחוסר צורה, אובייקט בנוי לעומת אובייקט מפורק ועוד. מהלך הקורס יהא הפוך לכרונולוגיה מקובלת, כלומר, נתחיל באמנות עכשווית ונלך לאחור, עד לראשית המאה העשרים.

תיקון הלב ועבודת הנפש:

מבוא לתורת החסידות

16:00-14:30 ' 2 / ש"ס, 1 נ"י; יום א' 1600815

ד"ר ארז פלג

תנועת החסידות רבת ההשפעה התגבשה במזרח אירופה במאה הי"ח וקיימת עד היום. אפשר להגדירה כביטוי עמוק להבנה המיסטית של האדם ושל קיומו בעולם, לנוכח האלוקות. בקורס זה ננסה לשרטט בקצרה יסודות עיוניים מרכזיים של המחשבה החסידית: מבנה הנפש האנושית,

מהות הסבל האנושי הקיומי, מאפייני עבודת הנפש של האדם, מהות הרבקות באלוקות, מושג הצדיק, התפיסה ש"הכל באלוקות" ועוד. נתמקד בהגות החסידית המקורית של הבעל שם-טוב ובזו שפותחה בחסידות ברסלב ובחסידות חב"ד, ונבחן את זיקותיה לשלבים קודמים בהתגלותה של חכמת הקבלה.

איסלאם באפריקה: קווי יסוד

ותרבות חומרית

16:00-14:30 ' 2 / ש"ס, 1 נ"י; יום א' 2600821

ד"ר ליאורה ביגון

קורס מבואי זה יספק מבט כללי על האיסלאם מתוך הנחה שהאיסלאם אינו רק דת, אלא ציביליזציה החובקת אספקטים רבים. לצד הבנת קווי היסוד של האיסלאם בכלל, נתעכב על התרבות החומרית מימי הביניים ועד היום, דוגמת הקשר שבין צורות פרה-אסלאמיות וצורות אסלאמיות, חפצי האמנות הזעירה, מבנה המסגד לסוגיו, הארכיטקטורה והמורפולוגיה העירונית. כל אלו יבחנו על רקע יבשת אפריקה: מהציביליזציה המוכרת והנחקרת יותר של צפון אפריקה, ננוע אל מדרום למדבר הסהרה לעבר התרבות הסוואהילית במזרח היבשת וזו של חבל הסודאן במערבה. דגש רב יושם על האופי הייחודי והסינקרטי של האיסלאם באפריקה מבחינת מסורות שבעל פה, קשרי מסחר, מיסטיקה צופית והעלייה למקומות קדושים. נייחד גם תשומת לב לביקורת העכשווית של תפישות אירופיות, דוגמת ה"אוריניטליזם", תפישות שעיצבו את היחס לאיסלאם בתודעת המערב. חומר ויזואלי ישולב במהלך הקורס.

לקויי למידה ויצירתיות

2289 / שנתי, 2 ש"ש, 12 נ"י; יום א' 10:30-12:00

שלי הרשקו

הקורס יתמקד בקשר שבין לקויי למידה ליצירתיות ובהפיכת הליקוי ליתרון בתהליכי היצירה. הקורס יעמיק את הידע בתחום לקויי הלמידה ויסייע לסטודנטים בתחומי הידע הנדרשים מהם באקדמיה. הקורס יעסוק, בין השאר בהשפעת לקויי הלמידה על תהליכי היצירה, בקריאת טקסטים אקדמיים וחזותיים באמנות עכשווית, הבנתם וניתוחם, שחרור מחסום הכתיבה, אסטרטגיות למידה, הבנת שפת האמנות וניתוח הרציונל העומד מאחורי עבודותיהם של הסטודנטים. הקורס יכל טקסטים חזותיים, הרצאות אורח וביקורים במוזיאון. ההרשמה לקורס פתוחה אך ורק לסטודנטים משנים א' וב' אשר הגישו אבחון עדכני למשרד קנאט הסטודנטים.

סמינרים

ירושלים - עבר, הווה ועתיד

0000136 / שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"י; יום א' 10:30-12:00

ד"ר דורון בר

הסמינר יעסוק בהתפתחותה של ירושלים במאתיים השנים האחרונות. הקורס יתמקד בתהליכים המרחביים שאפינו את ירושלים בתקופה זו, כגון היציאה מחוץ לחומות והקמת שכונות ומבנים מונומנטאליים; הקולוניאליזם הבריטי והשפעתו על-פיתוח העיר; חצייתה של ירושלים לאחר 1948, הפיכתה לבירת ישראל והשפעות איחוד העיר לאחר שנת 1967 על דמותה של העיר.

על המוזיקלי באמנות

93016192 / ש"ש, 4 נ"י; יום א' 10:30-12:00

ד"ר יעל כדורי

הסמינר יעסוק ביחסי הגומלין שבין האמנות והמוזיקה מתחילת המאה ה-20 ועד ימינו. נדון ברעיונות, במושגים ובתיאוריות השואבים מעולם המוזיקה בבחינת פרדיגמה לאמנות 'טהורה', נטולת מוטיבציה לספר סיפור או לחקות את הטבע, ובאופן שבו הם באים לביטוי בציור, בפיסול, בארכיטקטורה ובעיצוב. רעיונות אלו ליוו את הנטייה ההולכת וגוברת לאבסטרקט, אשר ביקשה להדגיש את המרכיבים הפנימיים של היצירה האמנותית ואימצה לצורך זה מושגים מעולם המוזיקה כמו מקצב, טמפו, קונטרפונקט, תנועה וקומפוזיציה. זרמים באמנות המודרנית

כמו קוביזם, אקספרסיוניזם, פוביזם, פוטוריזם ובאהאוס ייבחנו לאור מושגים אלו ומתוך השוואה למוזיקה. עוד נבחן מגמות באמנות בת-זמננו, בין השאר בתחומי המיצב, המיצג, האנימציה והווידאו-ארט. בניסיון לעמוד על הקשר המיוחד בין הנראה ובין הנשמע ביצירות מסוג זה. בתוך כך נאזין ליצירות מוזיקליות קלאסיות ומודרניות במגוון רחב של סגנונות, נלמד מושגי יסוד במוזיקה ונתחקה על האופן שבו תורגמו מושגים אלו לשפה ויזואלית. ההשתתפות בסמינר אינה מותנית בידע קודם במוזיקה.

פילוסופיות של עיצוב

814 / 2 ש"ש, 4 נ"י; יום א' 10:30-12:00

ד"ר מיכל פופובסקי

בסמינריון "פילוסופיות של עיצוב" נבחן את אמינותן של הנחות רחבות היקף הטוענות כי "היום הכל עיצוב, החל מאדריכלות ואמנות ועד לגיינס ולגנים".*

תוך בירור פירושיהם השונים של המונחים "עיצוב" ו-"מעצבת", נפרק את ההגדרות רחבות ההיקף לגורמים ונראה כיצד שדה העיצוב מורכב ממערכות שונות. נלמד לקשר בין תורת המערכות לבין הקשרים אידיאולוגיים, חברתיים, כלכליים, תרבותיים; נלמד להכיר, לזהות ולנתח זרמים מודרניים ופוסט-מודרניים - 'אקולוגיה' ו'בר קיימא' (sustainability) - ננתח עבודות של מעצבים ובכך גם נלמד להפיק תועלת מקצועית מתורת המערכות.

סוגיות בבארוק

12:00-10:30 / 9301620 ש"ש, 4 נ"י; יום א' 10:30-12:00

ד"ר דני אונגר

אחד מתחומי המחקר המתהווים בהיסטוריה של האמנות הוא תולדות הציור של המאה ה-17 באירופה כולה. ציירים כמו קרוויגיו, זורברן, אניבאלה קראצ'י והורציו ג'נטילסקי זוכים לעדנה מחודשת. בקורס זה נעקוב אחר הבעיות השונות בבואנו לחקור את תולדות הבארוק ובעיקר כיצד חקר המאה ה-17 מושפע ממגמות מודרניסטיות המובילות את כיווני המחקר למחוזות שונים ומשונים. אמנים מרכזיים אשר יידונו בהרחבה הם קרוויגיו, אניבאלה קראצ'י, ארטמיזיה ג'נטילסקי ועוד.

אמן: מיתוס ומציאות

14:00-12:30 / 9301622 ש"ש, 4 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר איגור ארונב

הקורס מתמקד בתפישות של דמותו האמן באמנות מודרנית, פוסט-מודרנית ועכשווית. השאלות המרכזיות של הקורס הן איך אמן רואה את עצמו ומביע את עצמו באמנותו מול איך הצופה וחברה תופשים את דמותו? מה היא משמעותו ומקומו של אמן בחברה? האם אמן יוצר גם מיתוס עצמי? איך שוק אמנותי משפיע על אמן ודמותו? מה הם יחסי גומלין בין דמותו "האמיתית" של אמן לבין דמותו בקונבנציות חברתיות, כגון "אמן כגאון ונביא", "אמן כקורבן של חברה", "אמן כשופט של תקופתו", "אמן טהור", "אמן מגויס" וכו'?

על המח והחושים

14:00-12:30 / 9301611 ש"ש, 4 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר ורד אביב

המח והחושים, במצעותם אנו חווים את העולם הסובב אותנו, מהווים את נושאי הלימוד והדיון של הקורס הנוכחי. לאחר הכרות עם המבנה הכללי של המח, נלמדים ההבדלים בין נשים וגברים במח, נערך לימוד ודיון על המערכת הלימבית (הרגשית) ומצבי דחק, מערכות הזיכרון והלמידה, המודעות ומה התועלת בה, המקום של השפה ועוד. כן נידונים בקורס עקרונות הפעולה של החושים ונערכת הכרות מעמיקה עם חלק מהחושים – כתחושת המגע. תחושת העצמי, חישת ותפיסת הכאב. מטלת סיום: עבודת סמינר

מדוע בכה פרומתאוס?

טכנו-ראציונליזם,

טכנו-מיסטיציזם וגאולה

14:00-12:30 / 9401226 ש"ש, 4 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר משה אלחנתי

בעידן זה שהטכנולוגיה הדיגיטלית מחלחלת לכל פינה ופינה בחיינו מבקש הפרו"ס לבדוק את יחסי הטכנולוגיה עם התרבות והחברה מנקודת מבט היסטורית פנואמית. למרות שיחסי אהבה-שנאה אפיינו את המפגש שבין התרבות והטכנולוגיה, הפכה הטכנולוגיה להיות חלק אינטגרלי מתרבות המערב ולא עולם נפרד לעצמו ואנו נתמקד בתחנות ההיסטוריות של מהלך זה. הווה אומר, נתחקה אחר האופן שבו הפכה המכונה למכונה הגדולה" (Ars Magna) המקיפה את כל תחומי חיינו.

בין שאר הנושאים שידונו: הטכנולוגיה כאויב קוסמי, שינוי טכנולוגי ושינוי חברתי, דטרמיניזם טכנולוגי, טכנולוגיה כמכשיר לירידת העולם, טכנולוגיה הנוצרות בימי הביניים, מדע חדש וקדמה, בין רומנטיציזם לטכנו-רומנטיציזם, טכנולוגיה ותקשורת, טכנולוגיה ואהבה, גוף ומכונה, אמנות ומכונה ואחרון, מן 'האדם הטכנולוגי' 'לאדם הדיגיטלי'.

חובות בסמינר: נוכחות, הגשת פרט, הגשת עבודת סיום.

הו מאמא! אמהות בראי האמנות

14:00-12:30 / 9301624 ש"ש, 4 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר גל ונטורה

במהלך הקורס נבחן ייצוגים של נושא האימהות בתולדות האמנות, תוך בחינת מורכבות הנושא ומשמעויותיו השונות, הן ברמה החזותית, והן ברמה ההיסטורית והתיאורטית. הקורס נחלק לשתי חטיבות: הראשונה תעסוק בנושא האלה האם, והשני יעסוק באימהות יומיומיות.

דיונו יפתח באמנות הפרה-היסטורית, תוך דיון בארכיטיפ של האם הגדולה ובהמשכיותו בתרבות המערב עד ימינו. לאחר מכן נתמקד במספר אימהות בולטות, ביניהן איזיס, חווה, לילית, הגר ומריה. במהלך דיון זה נעסוק בתפיסות היסטוריות וחברתיות של דמות האלה הקדומה למול האלה התנ"כית והאלה-האם בעולם הנוצרי, ובהשפעות של תפיסות אלה על הייצוגים החזותיים של הנושא. לאחר מכן נעבור לייצוגי אימהות בעידן המודרני: נתחיל בשינוי ההיסטורי שהתרחש במערב ביחס לנושא זה במחצית השנייה של המאה

ה-18, ונבחן את השפעת השינוי על האמנות החזותית במאה ה-19. נסיים בייצוגי אימהות באמנות המודרנית והעכשווית, תוך דיון בגישות תיאורטיות, רפואיות ופסיכולוגיות לנושא זה.

קולנוע, היסטוריה ופוליטיקה: המקרה האיטלקי

14:00-12:30 / ש"ש 2 / 2301608

ד"ר אשר סלה

התוצרים האסתטיים שהתהוו באיטליה הפאשיסטית לא נחקרו בהעמקה עד לעשור האחרון. קורס זה מתכוון לבחון את הקולנוע שנוצר באיטליה עצמה בתקופתו של מוסוליני (1922-1945) ואף לאחר קריסת הפאשיזם האיטלקי. חלקו הראשון של הקורס יוקדש לעידן הפאשיסטי. ייחודה של הדיקטטורה האיטלקית נובע מכך שלמרות שלטון היחיד של מוסוליני לא התהוותה באיטליה רק אמנות מגויסת. דגמים שונים שימשו בערבוביה גם בשיא שנותיה של הדיקטטורה. מהם הדגמים השונים הללו, וממה הושפעו? כיצד הם השתקפו בקולנוע? חלקו השני של הקורס יוקדש לקולנוע האיטלקי שהתהווה לאחר הפאשיזם, תוך התמקדות בניאורי-אליזום אך גם בקולנוענים שפעלו בשנות השבעים ויצירותיהם הפכו את הקולנוע האיטלקי למיתולוגיה.

ילדות והתבגרות בסיפורת

14:00-12:30 / ש"ש 2 / 2700616

ד"ר עודד מנדה-לוי

הסמינר עוסק בדרך הופעתם של ילדים ומתבגרים בעיקר בסיפורת העברית והישראלית. הכוונה

לחשיפתם של תהליכי התבגרות שיש בהם ממדים של הכרת "האני", גילוי הייעוד האישי ונטילה של אחריות חברתית. הילדים נתפשים ומומשים בתרבות כקבוצה חלשה, שולית במקומה, ביחס למרכז פעיל ואקטיבי ותלותית בגורמי סמכות. האפקט האמנותי-טקסטואלי של הפרספקטיבה הילדית מדגיש מבט מחדש על העולם. ילדים המצויים בראשיתם או במהלכם של תהליכי חכרות והשתלבות, ולא הפנימו ביטויים מחייבים, סטריאוטיפים או קונבנציות חברתיות, חושפים במבטם "הנקי" איזו אמת וכנות שהיא כשלעצמה בעלת אפקט ביקורתי בעל משמעות. העמדה הילדית בהעברתה אל השדה הספרותי מדגישה פערים מול עולם של מבוגרים שכבר עבר תהליכים של אינטלקטואליזציה ואינסטרומנטליזציה, ובמרכזו, לעיתים, קהות הרגש, האכזריות, האטימות והניכור.

המפגש הספרותי עם התודעה הילדית הוא מורכב, דינאמי ורצוף הפתעות. האפקטים של שיקוף, חשיפה, ביקורת והבנה מחדשת מתאפשרים נוכח נקודת התצפית הייחודית המוצבת בליבה של סערה נפשית והכרתית. הבחינה של הופעות הילדות והתבגרות במסגרות של מודלים התפתחותיים ותפישתיים מעשירה את ההתבוננות הפרשנית של הטקסט ומעניקה לו עומק אוניברסאלי.

הקשרים של חניכה, לימוד, התבגרות פיסית (מינית) ונפשית, תוצאה של התרופפות קשרי המשפחה, התפתחות, עיצוב של זהות אישית ועקרונות של וידוי, מעניקים לפרספקטיבה הילדית בסיפורת מרחב של מורכבות ועניין.

העיון הספרותי בסיפורי ילדות והתבגרות מאפשר קריאות מורכבות של הדמות בשל הימצאותה בעיצומם של מוקדי עיצוב, שינוי או התפתחות. העמידה באמצעותם של תהליכי נפש הקשורים ביחס עמוק אל ההורים והחברים מתקשרת לנסיבות של טראומה, לתהליכים פסיכולוגיים של היבדלות ואינדיווידואציה ובעמידה מול שאלות של זהות קולקטיבית.

הפיתוי החזותי: פרסום יפני

14:00-12:30 / ש"ש 2 / 9401225

ד"ר אורי בר טל

הפרסום היפני העכשווי הינו תוצר מובהק של חברה בעידן הגלובליזציה המערב בתוכו אסתטיקה יפנית ומערבית כמו גם אסתטיקה גבוהה ונמוכה. אסתטיקה פוסט-מודרנית זו משמשת ביפן כיסוד לתקשורת חזותית. הקורס ינסה להבהיר מדוע וכיצד, יוצאת האסתטיקה המצויה במערב בגלריות בלבד, לרחוב ומשמשת את תקשורת ההמונים כמבע חזותי מפתה בתקשורת שיווקית. הקורס יבחן את הקשר בין פרסום, תקשורת ותרבות, כיצד נבנית משמעות בתוך כרזת פרסומת, ומקומה ותרומתה של התקשורת החזותית כאמצעי שיווקי. חלקו השני של הקורס יתמקד ביוצרים שונים ביפן (סייטו מאקוטו והצ'ירו סוזוקי), כיצד מפרסמים מוצרים/תחומים שונים ביפן (אופנה, רכב, אלכוהול), במערכות ההתייחסות הבונות משמעות למוצרים שונים בפרסום היפני (מנגה, אמנות עכשווית ומגדר) ובטיפוגרפיה יפנית (מבנה השפה, קליגרפיה וטיפוגרפיה עכשווית).

אמנות ויצירה בספרות
המודרנית: עגנון, קפקא, וולף,
כהנא-כרמון

16:00-14:30 / 2 ש"ש, 4 נ"ז; יום א' 16:00-14:30

ד"ר דנה אולמרט

הסמינר יתחקה אחר דילמות של אמנות ויצירה, כפי שהן מיוצגות בסיפורי האמן של שמואל יוסף עגנון, פרנץ קפקא, וירגיניה וולף, עמליה כהנא-כרמון וסופרים נוספים. נדון במהלכו בשינויים שהתחוללו במקומה של האמנות במודרניזם ונציע הבנות פסיכואנליטיות לדמותם של אמנים תוך התייחסות לזיקה שבין מעשה היצירה ללא מודע, למלנכוליה, למיניות וליחס בין מעשה היצירה האמנותי לבין זה הלאומי.

מעל ומתחת לקליפה: אופנה וטיפוח
במדיה ובאמנות

16:00-14:30 / 2 ש"ש, 4 נ"ז; יום א' 16:00-14:30

ד"ר שושנה מרזל

בקורס זה נבחן כיצד אופנה, אביזרי לבוש, איפור ועיצוב שיער משתלבים בתוך יצירת אמנות נאראטיבית. על-ידי ניתוח פרטני של יצירות מייצגות, הלקוחות מז'אנרים שונים, נראה כיצד אביזרים אלה מתפקדים בשני אפיקים: מחד, הריאליזם המובע בהם משריש את היצירה בזמן ובמרחב; מאידך, האביזרים הללו גם כוללים פונקציות נאראטיביות: הם באים לאפיין את הדמות ואת התפתחותה בעלילה, יחד עם בניית המעטפת המעמדית-כלכלית שלה. בנוסף לשני אלו, הם גם מסייעים להביע עמדות סוציאליות, כגון ביקורת חברתית, בניית אוטופיות,

ועוד. אולם, לא בכל היצירות הלבוש מתפקד כפי שמצופה ממנו, וגם ל"סטיות" הללו יש משמעות רבה.

הקראפט, הפרט והעיצוב

16:00-14:30 / 2 ש"ש, 4 נ"ז; יום א' 16:00-14:30

ד"ר ראובן זהבי

הסמינר יעסוק בטרטוריה שבין הקראפט לעיצוב. בין הפרט, כיוצר ומשתמש, לבין הייצור ההמוני. את היחסים נבחן בהקשר של התמורות בתפיסת הזמן והחלל, ובהתפתחות היחס אל הגוף והסביבה: תזונה, היגיינה, פרטיות, פנאי, מלחמה. הסמינר מבקש לפתח דיון בקשר שבין עיצוב למעמד חברתי, כלכלי ופוליטי ולהרחיב פרספקטיבה תיאורטית וביקורתית. על כן, נמקם את הקראפט במרחב התרבות החומרית. נעמוד על יחסי הגומלין עם האמנות והעיצוב. נבחן מספר תיאוריות של התפתחות טכנולוגית ועיצובית. נרחיב סביב הסוגיות העקרוניות המלוות את התפתחות ועמידת התחום.

את הדיון נקיים תוך התבוננות בפיתוח ועיצוב חפצים פרי ידיהם של מעצבים מוכרים או אנונימיים. ננתח, לאורך הקורס, התפתחות אובייקטים בסביבת הגוף: כלי אוכל, רחצה, ריהוט ופרטי לבוש, מכשירי מדידת זמן, כלי עבודה, עצצועים וכלי נשק.

הסטודנטים יתבקשו לכתוב עבודת סמינריונית החוקרת עיצוב חפץ מוגדר לבחירתם, לעמוד על החידושים החומריים והשכלותיהם, לנתח את דרכי התקשורת הפועלים בו ולנסח עמדה אישית, ביקורתית ומנומקת.

העבר הוא ארץ זרה:

פרשנות של תרבויות בפרספקטיבה
היסטורית ואנתרופולוגית

16:00-14:30 / 2 ש"ש, 4 נ"ז; יום א' 16:00-14:30

ד"ר קובי פלד

כמעט דבר אחד הוא לשוחח עם בני הדורות הקודמים ולנסוע לארצות שונות. (רנה דקארט, "מאמר על המתודה").

זו הצעה לערוך מסע אינטלקטואלי אל שני שדות דעת המבקשים להכיר את האחר ולהבינו. נשוט בקורס זה בעקבות רעיונותיהם של כמה מן ההוגים המקוריים ביותר בהיסטוריה ואנתרופולוגיה. נתוודע אל שיטות המחשבה המגוונות שפיתחו על-מנת להבין תרבויות רחוקות וחברות מן העבר. נציץ מעבר לכתפם בארצות זרות מבחינת הזמן והמרחב (נעשה זאת בלא כל מגבלה גיאוגרפית או כרונולוגית), ונתבונן באופן בו השקיפו הם על האחר ובתיאוריות על תרבות שהציעו ביצירותיהם. נעיין בחיבורים הנחשבים יצירות מופת בתחומי ההיסטוריה והאנתרופולוגיה, ומתוך כך נכיר את שתי הדיסציפלינות, על שיטותיהן ובעיותיהן, ואת המתחולל בשטחי המגע ביניהן. באזורי הספר הדיסציפלינאריים נראה איך שואבות שתיהן רעיונות מן הספרות והאמנויות בהרכיבן פרשנות על תרבות ובהציען דרך להבין את האחר.

Bring out your Dead
על החיים ועל המוות בעולם העתיק

16:00-14:30 / ש"ש, 2 / 4, 1, 2, 1; יום א' 16:00-14:30

ד"ר גיא שטיבל

כל אחד צריך בסוף למות. מנקודת מוצא זו ייצא הסמינר למסע בעקבות המוות בעולם העתיק תוך ניסיון להציג תמונה רחבה ככל האפשר של ההיבטים הנלווים – חומרניים – כמו גם רוחניים. אחד הביטויים החומרניים המשמעותיים של החברות האנושיות המוקדמות הוא היחס והטיפול במוט. במהלך הקורס נעקוב אחר דרכי הקבורה והשתנתון לאורך הזמן ובמרחב מהפרהיסטוריה עד העולם הקלאסי. נפרט את הפרקטיקה והפולחן של הקבורה כמשקף מעמדי, מגדרי ואתני, תוך שימת דגש על מספר מקרי מבחן נודעים של ידוענים דוגמת תות ענח'אמן ואחרים. נתייחס לדיאלוג של הקבורה עם המרחב הפרטי והציבורי במסגרתו נסקור את הארכיטקטורה של הקבורה, מקבורה של מכשפה קדמונית עד למבני הפירמידות והמוזוליאום הרומי. הסמינר יידון גם בהיבטים החוקיים של המוות וייתייחס לתופעת ההתאבדות בעולם הקלאסי ושורשיה הפילוסופיים. במסגרת הקורס נפרט את דרכי ההתאבלות ואת דרכי עיצוב הזיכרון תוך סקירת היבטי ההנצחה האישית והממלכתית והתייחסות לקשר בין המוות והפוליטיקה. לבסוף נבחן את הניסיונות של העמים השונים להשיג חיי נצח ונחשוף כמה שלדים שעדיין מצויים בארון.

פוליטיקת-תרבות:
גרמניה במאה ה-20

18:00-16:30 / ש"ש, 2 / 4, 1, 2, 1; יום א' 18:00-16:30

ד"ר דנה אריאלי-הורוביץ

גרמניה במאה העשרים מהווה מעבדה מרתקת לבחינת קשרי הגומלין בין אמנות ופוליטיקה. החל ממלחמת התרבות הוויימאריט (1919-1933), דרך שנות הרייך השלישי (1933-1945) ובעיקר בשנים שלאחר מלחמת העולם השנייה, היוו עולמות היצירה מישור משיק ולעיתים אף אלטרנטיבי לביטוי השקפות עולם פוליטיות. הסמינר יבקש לבחון את האופן בו השתקפו משברי החברה הגרמנית כמו גם צמתי ההכרעה הפוליטיים העיקריים בעולמות היצירה בכלל. תוך התמקדות באמנות הפלסטית, בצילום, בארכיטקטורה ובעיצוב בפרט. חלקו הראשון של הסמינר יוקדש לדיון ביצירות שהתהוו ברפובליקה הוויימאריט וברייך השלישי תוך התמקדות באמנות הפלסטית, בצילום, בעיצוב ובארכיטקטורה. חלקו השני יוקדש לדיון באופן בו משתקף הפאנטום הנאצי, הנוכח-נפקד בעולם היצירה של גרמניה מ-1945 ועד היום. בבחינת השתקפות העבר יונח דגש מיוחד על אמנות וצילום שהתהוו בשלושת העשורים האחרונים. חלקו האחרון של הסמינר יוקדש לעיון בקשרי הגומלין בין אמנות ופוליטיקה תוך זיהוי והתמקדות בכמה מן התיאוריות המובילות בתחום זה.

אירוע הפילוסופיה

18:00-16:30 / ש"ש, 2 / 4, 1, 2, 1; יום א' 18:00-16:30

ד"ר דרוו פימנטל

במהלך המאה ה-20 עברה הפילוסופיה מהפכה, שהערידה את אמות הסיפים שלה, והובילה ליצירת פילוסופיה החותרת תחת הנחות היסוד של הפילוסופיה עצמה. עיקרה של מהפכה זו במעבר מבחינת המציאות כדבר לבחינתה כאירוע. במשך הסמינר נעקוב אחרי הולדתה והתפתחותה של מה שניתן לכנות הפילוסופיה של האירוע, ועל העקבות שהותירה בתחומי הידע השונים. בהקשר זה, נתוודע למילון החדש של פילוסופיית האירוע, ונקרא טקסטים מכוננים משל היידגר, הוסרל, בנימין, דריידה, לוינס ומריון.

רעיונות מודרניים

במדע ובפילוסופיה של המדע

18:00-16:30 / ש"ש, 2 / 4, 1, 2, 1; יום א' 18:00-16:30

ד"ר בועז תמיר

כיצד יראו פני העולם בעתיד הקרוב והרחוק? מהן הבעיות החברתיות, המשפטיות, הכלכליות והאקולוגיות שיעסיקו את האנושות בעתיד? שיבוט, ננוטכנולוגיה, התיישבות בחלל, מסע בזמן, תבונה ומודעות מלאכותית, מחשבים קוונטים ועוד. מהם חיים ומהי תבונה? מהו הסיכוי למפגש בין האנושות לתבונה זרה? מה יכולות להיות התוצאות של מפגש מעין זה? כמה זמן נותר לנו כאן, על פני כדור הארץ? אלה הם מקצת הנושאים והשאלות שיעסוק בהם סמינר זה.

ד"ר ברוך בליך

לאורך כל הדורות, וביחוד במודרניות מאז סוף המאה ה-18, היתה תרבות המערב חצויה: מצד אחד ניכרת בה יומרה אוניברסאלית החורגת מעבר לכאן ולעכשיו (האמנות הנתפסת כקלאסית כדוגמת אדיפוס המלך), ומצד אחר היו בה, ויש יותר ויותר, ביטויים באמנות, בספרות, במחול, במוסיקה ובקולנוע אשר מייצגים את החתירה לאונותניות של קבוצות אתניות, שכונתיות, מייניות ואחרות, המצויים על דעת עצמם או זולתם מחוץ לקונצנזוס החברתי. בהקשר זה מופיעה תרבות המרכזו כקולוניאליסטית, לעומת תרבות השוליים שיסמנה המובהק הפגנה מתמדת. מטרת הסמינר להציג, להבין ולברר מהלכים אלה, ולבחון עמדות ביקורתיות כלפיהם.

קורסי בחירה מתקדמים

סמסטר א'

אמנות בקונטקסט

(הקורס מתקיים בתל-אביב)

12:00-10:30 / 2 ש"ש, 1 נ"ז; יום א' 10:30-12:00

נירית נלסון

האמן הצרפתי דניאל בורן העמיד באחד מכתביו את יצירת האמנות אל מול פרוסת לחם: אם נמקם יצירת אמנות במאפייה, היא לא תשנה את הפונקציה של המקום ולעולם לא תהפוך לפרוסת לחם. לעומתה, אם נציג פרוסת לחם בחלל תצוגה היא עשויה להפוך ליצירת אמנות, לפחות למשך התערוכה. בקורס נתבונן ונדון במערכות יחסים סבוכות כמו אלה שבין יצירת אמנות לסביבת התצוגה (מוזיאון, גלריה, חלל אלטרנטיבי, מרחב ציבורי, מרחב פרטי), בין יצירת אמנות אחת לרעותה (שיקולי תצוגה, שיח בין יצירות האמנות המחלקות מרחב משותף). בין היצירה לתערוכה (לקונספט הכללי) ובין היצירה לטקסט שנכתב עליה (טקסט קיר, טקסט בקטלוג – פרשנות; עתונות – ביקורת). הקורס יתקיים בימי שישי בתל-אביב ויכלול בעיקר סיורי גלריות, מוזיאונים וחללים אלטרנטיביים. כמו כן יתקיימו מספר מפגשים בבניין לימודי תואר שני של בצלאל, ברחוב סלמה, בתל-אביב.

יסודות בהגות מדינית

12:00-10:30 / 2 ש"ש, 1 נ"ז; יום א' 10:30-12:00

ד"ר יפתח גולדמן

מהי מדינה? כיצד היא נוצרת? האם היא יצירה מלאכותית של בני האדם, או אולי היא מתהווה באופן טבעי? מה טיב היחסים בין השלטון והנשלטים? מה הם תפקידיה של המדינה? אולי המדינה היא אמצעי דיכוי שצריך להשתחרר ממנו? אבל האם אפשר בלי מדינה? בקורס נעסוק בשאלות הללו, מבעד להגותם של גדולי הפילוסופים אשר עסקו בסוגיית המדינה, ביניהם: אפלטון; אריסטו; תומאס הובס; ג'ון לוק; ז'אן ז'אק רוסו; גאורג פרידריך היגל; קארל מארקס; מרטין בובר.

שירת תל-אביב

12:00-10:30 / 2 ש"ש, 1 נ"ז; יום א' 10:30-12:00

ד"ר עודד מנדה-לוי

במהלך מאה שנות קיומה של תל-אביב התפתחה מסורת מפוארת בייצוג העיר. ההתייחסויות השיריות המשקפות מציאות פיסית וחברתית אך גם עולמות נפשיים-אישיים מייצרות דרמה ספרותית גדולה, המהווה, כשלעצמה, פרספקטיבה מרכזית בהיסטוריוגרפיה של השירה העברית והישראלית. המסורת השירית החלה להיווצר בשנות ה-20 של המאה ה-20 במסגרתה מתקיים דיאלוג מתמיד, ישיר ועקיף, בין משוררים ודורות של שירה. לאחר מבוא היסטורי-תרבותי אודות העיר תל-אביב, נעסוק בתחנות שירה מרכזיות המשקפות את האבולוציה האידיאית, פוליטית,

המשתרעת על פני כל המחצית השניה של המאה ה-19, תוגדר כתקופה פורמטיבית ובה נבחן כיצד התגבש העיצוב הן כמקצוע המכיר בערך עצמו והן כתשובה לתמורות החברתיות, לשינויים החומריים ולהתקדמות הטכנולוגית של העת ההיא. ובאשר לתקופה השניה, מראשית המאה ועד למלחמת העולם השניה (1900-1939), כאן יתמקד הקורס בסוגיות העיקריות שהעסיקו את עולם העיצוב בשנים הללו כגון: משמעות המודרנה כתופעה של צריכת יתר, יחסי עיצוב ואמנות יפה, אמנות ופרסום, העיצוב כמעשה פוליטי והעיצוב כמכשיר להבניית זהויות, הן ברמה האישית והן ברמת הלאום.

לקרוא תמונות: איור, קומיקס, אנימציה, צילום, קולנוע

14:00-12:30 / ש"ש 2 / יום א' 1 / יום א' 12:00-10:30

ד"ר ברוך בליך

מאז אמצע המאה העשרים דחקה התמונה את המילה ממעמדה המרכזי בהעברת מידע. תמונות מסוגים שונים – הצילום על גווניו, הקולנוע, הוידאו ארט, וכמובן הציור, הקריקטורה, הקומיקס, הכרזה והאנימציה – כל אלה זוכים בעשרים השנים האחרונות לפריחה ללא תקדים. מטרת הקורס לבחון את הסיבות לפריחתו של המדיום החזותי ולעמוד על תכונותיו, עם דגש מיוחד על הקומיקס והאנימציה, כמדיה חתרנית, ביקורתית, אנטי-מימסדית, בועט ונושך. הקורס ילווה בדוגמאות רבות מתחומי המדיה החזותית.

מסע בספר הזוהר

12:00-10:30 / ש"ש 2 / יום א' 1 / יום א' 12:00-10:30

ד"ר נדין שנקר

בקורס ננתח את המושגים הבאים: מיקומו של ספר הזוהר בספרות הנסתר, תורת הספירות, אישים מרכזיים, ולמות ההנהגה, התהוות החומר, האין סוף, החלל הפנוי, סוד השפה והאותיות, תפילה, כוונה, התבודדות, חיי אישות, חידושו של הזוהר במחשבת ישראל.

ההיסטוריה החברתית של העיצוב

12:00-10:30 / ש"ש 2 / יום א' 1 / יום א' 12:00-10:30

ד"ר משה אלחנתי

רבים טוענים כי המשמעות המודרנית של מושג העיצוב (design) לא עובדה במלואה ולא התקבעה, אלא לקראת אמצע המאה ה-20. אף על-פי כן, הרעיון שבסחורות, באובייקטים ובדימויים הוטמעו, מאז ומתמיד, מרכיבים פונקציונליים ואסתטיים כאמצעי ללכידת תשומת הלב של המתבונן, או כאקט של הענות לאתגרים שחברת הצריכה המתפתחת העמידה, יש לו היסטוריה ארוכה למדי. הנחת היסוד של קורס זה אם כן, שפרקטיקת 'העיצוב' כרוכה ללא הפרד במהלך המודרנה כפי שזו החלה להתגבש במחצית המאה ה-19. ככזו, תבחן פרקטיקת העיצוב, הן כתרבות והן כמקצוע, מפרספקטיבה כפולה מצד אחד, כחלק בלתי נפרד מהתרבות 'השוק' ומן הדומיננטיות ההולכת ומעמיקה של תרבות הצריכה ומצד שני, כביטוי לדמוקרטיזציה של הטעם ותוצר אותנטי לרוח הזמן. הנרטיב ההיסטורי אותו נפרש בקורס יתחלק לשתי תקופות. התקופה הראשונה

פואטית וסגנונית בייצוג העיר. נקרא, בין היתר, שירים וחיבור שירה מאת: שמעונביץ, רחל, טמקין, ראב, שטיינברג, למדן, אצ"ג, קרני, שלונסקי, בת-מרים, גולדברג, אלתרמן, ישורון, זך, אבידן וויולטר.

יסודות תורת הקבלה – עיונים בקבלת האר"י

12:00-10:30 / ש"ש 2 / יום א' 1 / יום א' 12:00-10:30

ד"ר ארז פלג

על-פי מוריה ומאמיניה, חכמת הקבלה היא הגילוי האותנטי של פנימיות תורת ישראל, החלק הנסתר של ההתגלות האלוקית לעם ישראל. עניינה המרכזי הוא להורות לאדם את החוקיות שעל-פיה הבריאה התהוותה ועל-פיה היא מתקיימת, כלומר את עקרונות ההנהגה האלוקית של הבריאה, כמו גם את תכליתה וייעודה. זאת, כפי שאינסופיות נעדרת מגבלות נתפסת ומתפרשת על-ידי שכל אנושי סופי. יתר על כן, גם הבהרת מבנה האדם, תכלית הקיום האנושי ותפקידי האדם, החוקיות הרוחנית על-פיה נקבעים ומתנהלים חיי הגשמיים והרוחניים הם מנושאי המרכזיים של החכמה. בקורס ננסה לעמוד בקצרה על הנושאים הנ"ל. נתמקד בלימוד ראשוני של כללים עקרוניים, בעיקר כפי שנוסחו בקבלת האר"י וצ"ל ופרשו על-ידי פרשניה הבולטים לאורך הדורות.

האות העברית והקבלה

1700634 / 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר נדון שנקר

במסורת היהודית ובקבלה בפרט, האות היא לא סימן של שפה, אלא לב ליבו של הבריאה – אטומים, "בלו פרינט", חומר גלם ואורות. השקפה זו פותחת דרכי מחשבה חדשות בסמילוגיה ומדע. בניית טקסטים מהווה, מספר יצירה, מר"ש מילין (הרב קוק), מדברי הבעל שם טוב, מהדס רימונים (קורדובר) נבין את המורכבות והחוכמה שמסתתרת מאחורי האותיות.

קארל מרקס ואנחנו*

2700554 / 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר יפתח גולדמן

בעשור האחרון של המאה העשרים ובעשור הראשון של המאה העשרים ואחת נראה שקפיטאליזם התאגידים שולט בעולם שלטון מוחלט. אולם, לנוכח איומים חברתיים, פוליטיים ואקולוגיים שונים, הולכת ומתחזקת הדעה שהקפיטאליזם יוצר משברים ואיומים שאין בכוחו לפתור. מכאן נובע העניין המחודש בסוציאליזם. הסוציאליזם (הן כתיאוריה חברתית והן כתנועה פוליטית) הציע אלטרנטיבות לסדר הקפיטליסטי והתמודד עמו בזירה הפוליטית, החברתית והכלכלית, מאז אמצע המאה התשע עשרה ועד תום השליש השני של המאה העשרים. אולם במהלך העשורים האחרונים של המאה העשרים הובס הסוציאליזם כמעט בכל חזית, ורבות מהתשובות שהציעו סוציאליסטים לשאלות האדם והחברה נשכחו מלב. העניין המחודש בסוציאליזם מחייב הכרות

עם היסודות של התיאוריות הסוציאליסטיות. בקורס נביר כמה מן היסודות הללו, כראשיתה של מחשבה האם אפשר לבסס על יסודות הסוציאליזם תשובות רלוונטיות לבעיות הגדולות של ראשית המאה העשרים ואחת.

הקיום האנושי במוזיקה

1700550 / 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר יעל כדורי

מאז שחר ההיסטוריה של תרבות המערב היוותה המוזיקה זירה מיוחדת במינה לעיסוק בשאלות על הקיום האנושי. נושאים כמו מטאפיזיקה, אלהים, חיים, מוות, אמנות ואהבה, שאתם בוחנת הפילוסופיה לענפיה השונים במלים, נבחנו במוזיקה בצלילים. גדולי המלחינים מצאו דרך לבטא את השקפתם בעניינים אלו ביצירות שהן מן החשובות שידעה המוזיקה בכל הזמנים. בקורס נביר יצירות מופת לאורך תולדות המוזיקה במערב, החל מבאך וכלה במוזיקה בת זמננו, אשר מציגות את עושר האמצעים המוזיקליים המתהווה מתוך העיסוק בשאלות קיומיות אלו. מתוך העיסוק במגוון ז'אנרים מוזיקליים – אורטוריה, אופרה, סימפוניה, פואמה סימפונית ועוד – נבקש לעמוד על סוד הקסם של החיבור בין צלילים מצד אחד ובין תכנים חוץ-מוזיקליים מורכבים מצד שני. הקורס אינו דורש ידע מוקדם במוזיקה, ובמהלכו נלמד מושגי יסוד ונרכוש כלים להאזנה למוזיקה.

פרנץ קפקא כאמן חזותי

1628 / 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

יזי מיכלוביץ'

הקורס יתמקד במספר סיפורים 'קצרים-ארוכים' של פרנץ קפקא: המחילה, הגלגול, מושבת העונשין, החומה הסינית ועוד. בקורס נדון ביצירות אלה ונתמקד ב'ארכיטקטורה הווירטואלית' הקפקאית, והדרכים בהן חללים ארכיטקטוניים בנלים ורגילים (משרדים, פרודורים, חדרי שינה, ואפילו רצפות) משתנים ללא הרף, בהתאם להלך הרוח של הדמויות, והופכים לחריגים ומוזרים. בנוסף לממד הארכיטקטוני ביצירתו, נדון גם בקפקא כיוצר ה'הוגה בתמונות' ונסה לשפוך אור על יצירתו כנובעת מחשיבה ציורית.

yBa אמנות בריטית בשנות התשעים

2700554 / 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר דליה מנור

על רקע עלייתם המטאורית של אמנים כמו דאמיין הירסט, טרייסי אמין והאחים צ'פמן, לנוכח השפעתו המכרעת של האספן צ'ארלס סאצי ולאור אפקט הסנסציה והראווה המלווה את המעשה האמנותי בדור האחרון, נבחן את התופעה שזכתה לכינוי yBa (אמנים בריטים צעירים). את צמיחתה על רקע הגידול העצום בנפח הפעילות האמנותית ומוסדות האמנות במערב והפיכת האמנות לחלק מתעשיית הבידור והתיירות. נראה כיצד השפיעו תמורות כלכליות, פוליטיות וחברתיות על עולם האמנות הבריטי במעבר מן "הפיסול החדש" של שנות השמונים אל פריצת האמנים-כוכבים של שנות התשעים אל הזירה הבינלאומית; מה היה

תפקידם של מוסדות האמנות ושל המדינה בקידום האמנות הזו כנציגת תרבות לאומית חדשה; מה היה תפקידם של ביקורת האמנות ושל התקשורת בכלל בקידום האמנות הזו; ומה מקומם של נושאי מגדר ושאלת ה"אחר" שהתפתחו באותן שנים בתוך שדה האמנות הבריטי המעדיף ברובו אמנות א-פוליטית.

אמנות ופוליטיקה

בעת החדשה המוקדמת

16:00-14:30 / ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 1700631

ד"ר דני אונגר

היה זה הקדוש גרגורי הגדול שהכיר בעוצמתה הפוליטית של האמנות, כאשר עודד את הכנסתם של ציורים בנושאים דתיים לכנסיות. בתקופת הרנסאנס המשיך ממד הפרופגנדה של האמנות למלא תפקיד חשוב בהעברתם של מסרים ציבוריים ופרטיים. בקורס זה ניבחן את הרבדים הפוליטיים המצויים ביצירות אמנות. בין היתר נראה כיצד מיכלאנג'לו, רפאל, ואן אייק, וגירלאנדאיו פעלו במסגרת זו וכיצד העבירו מסרים בעלי משמעות פוליטית ביצירותיהם. מן הבחינה המתודולוגית, הסמינר יתמקד בהיסטוריה התרבותית: בחינתם של הציורים מנקודת המבט ההיסטורית והחברתית של התקופה.

נוירוסטטיקה

16:00-14:30 / ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 0001162

ד"ר ורד אביב

את המושג השנוי במחלוקת "נוירוסטטיקה" פיתח חוקר המוח Semir Zeki בשנים האחרונות, בעודו

טוען שניתן לבנות תיאוריה מדעית של החוויה האסתטית, המבוססת על עקרונות פעולת המוח. טענה זו מעוררת ויכוח בקרב הקהילה המדעית וזו עוסקת בערנות בשאלה האם ניתן לבחון תופעות אמנותיות במערכת מושגים מדעית.

הקורס עוסק, באמצעות קריאה ועיון באממרים, בבחינת תיאוריות נוירולוגיות המנסות לבסס את החוויה האמנותית על מספר מצומצם של עקרונות ראייתיים ותפיסתיים, בבחינת המכנה המשותף הנוירולוגי בין אמנות לשפה מילולית, מה מאפיין ומייחד מבחינת הפרספציה את הריקוד והכוריאוגרפיה, מה בין מח ומוזיקה, השוואה בין רדוקציוניזם באמנות לרדוקציוניזם במדע, מדוע ה"יפה" אינו חרוק מה"ממוצע", האם מערכות פסיקליות יכולות להכיל רצון חופשי, שיגעון ויצירתיות ועוד.

מטלת סיום: שני דוחות כתובים במהלך הסמסטר ופרזנטציה בכיתה, המתייחסים לשני מאמרים מחומר הקריאה של הקורס.

מפת דרכים לתקשורת שיווקית

16:00-14:30 / ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 1700503

רן רבן

הקורס ייקח את התלמידים למסע מרתק במרחבים הידינאמיים של התקשורת השיווקית.

התלמידים ילמדו להכיר את סוגי השחקנים במרחב, את קשרי הגומלין ביניהם ואת המוטיבציות המכתיבות את דפוסי פעולתם. התלמידים ייחשפו לתיאוריה ולמחקר האקדמי העדכני, כמו גם למספר גדול של דוגמאות מכל הזמנים, מכל העולם, מכל תחומי הפעילות של התקשורת השיווקית. "מפת

הדרכים" תסייע לתלמידים לאתר את המסלול הנכון בין האסטרטגיה ליצירתיות ובמלים אחרות תיתן תשובה לשאלה כיצד ניתן לשמור על רמת יצירתיות גבוהה בתוך מסגרות נוקשות של יעדים שיווקיים, אסטרטגיות, תקציב, זמן ומגבלות החוק האתיקה והמוסר.

הקורס יעסוק, בין היתר, בתכנים הבאים: התקשורת השיווקית ותורת המותג, השפעת התקשורת על ערך המותג, אסוציאציות, מתיחת מותגים, תכנון וניהול התקשורת השיווקית, שם המותג הלוגו והאריזה, תכנון מידיה ומחקרי פרסום.

אינשטיין:

מאה שנה לתורת היחסות

16:00-14:30 / ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 1700530

ד"ר בעז תמיר

מאה שנים מלאו לתורת היחסות. על רקע אוירה פוליטית חברתית מהפכנית, משבר חריף במדעים של סוף המאה התשע עשרה, ועלייתה של חשיבה פילוסופית רלטיביסטית, מופיעה בתחילת המאה העשרים אחת התורות הפיזיקליות המהפכניות ביותר שידע עולם המדע: תורת היחסות. קבלתה של תורה זו, משמעה – הרס מן היסוד של תפיסת עולם קודמת, זו של ניוטון. הקורס יציג את הרעיונות המרכזיים של תורת היחסות הפרטית והכללית ואת המשמעויות הפילוסופיות מאחורי רעיונות אלה.

קלידוסקופ ההיסטוריה: עיצוב העבר בארצות האסלאם בימינו

1700635 / 2 ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 16:30-18:00

ד"ר קובי פלד

'סבור אתה, כי מפני שהעבר כבר התרחש הריהו גמור ואינו ניתן לשינוי? לא ולא. העבר עוטה גלימה התפורה משפעת פיסות רבות-צבעים. כל אימת שאנו מתבוננים בו נראה את גלימתו כבעלת גוון אחר.' (מילן קונדרה, "החיים הם במקום אחר").

מי שחשב שהעבר 'פֶּסֶד', אין בו עניין עוד, מוזמן להצטרף לקורס זה ולהתוודע לנוכחותו מעוררת המחלוקת בחיי ההווה. במסגרת הקורס נעסוק באופנים שונים בהם נלושה תמונת העבר במדינות המזרח התיכון בן-זמננו על-מנת שתהלוך את צרכי ההווה. נבחן מקרוב את הדרכים בהן מעוצבת ההיסטוריה כדי לפרש את ההווה ולגייס את ההמון לפעולה פוליטית. נדון במיתוסים פוליטיים, בפולחני מדינה ובאופן מיוחד בממדים האדריכליים והאמנותיים של הנצחת העבר. חלק הארי של הדוגמאות יילקח מארצות האסלאם ומיעוטן, לצורך השוואה, מאירופה ואמריקה. זאת הזדמנות להתבונן בבעיותיהן העכשוויות של חברות ערביות ומוסלמיות, מתוך עיון בשורשיהן ההיסטוריים ובנסיבות התהוותן.

אני, אתה והוא:

הדיוקן העצמי בראי האמנות

2700559 / 2 ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 16:30-18:00

ד"ר גל ונטורה

במהלך הקורס נבחן את נושא הדיוקן העצמי

בשלבם השונים של תולדות הספר מאז טבלאות החרס השומריות ועד לטקסט הדיגיטלי ולספריות וירטואליות, תוך כדי שימת דגש על המהפכות התרבותיות הכרוכות במעבר בין המגילה לחוברת, בין כתב היד לדפוס, בין הקלף לנייר. מעברים אלו הינם נקודות ציון של הטראנספורמציות הגדולות של התרבות האינטלקטואלית והחומרית של המערב. בחלקו השני של הקורס נעסוק בניתוח פנומנולוגי של משמעות היות הספר – חפץ. כמו כן נבדוק את השפעתו של דמותו החומרית של הספר על מושג הטקסט, על הגדרתו, על חלקיו, על מבנהו ועל תפוצתו. נקדיש מחשבה לתרגיל מעשי בכדי להבין את ההבדל בין התרבות שב"פ לפיו התרבות הכתובה, בין התרבות החומרית לבין התרבות הרוחנית.

אוצרות ושימור של צילום

1700626 / 2 ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 16:30-18:00

גיא רז

את ההיסטוריה של אוצרות הצילום בארץ אפשר להתחיל עם הצגת תערוכת הצילום "פלשתינה בתמונות" של ש.י. שווייג בחנות הספרים סטימצקי בירושלים בשנת 1927.

הקורס יסקור את התמטיקה של אוצרות תערוכות הצילום בארץ משנות ה-20 ועד היום. יסקרו מקרי מבחן ויוצגו פרוייקטים המעלים את תודעת שימור הצילום בארכיונים הציבוריים והפרטיים.

המהפכה האקספרסיוניסטית באדריכלות:

מפיראנזי עד גרי

1700618 / 2 ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 14:30-16:00

זיוה שטרנהל

הקורס יעסוק בתנועה האקספרסיוניסטית ובתפקיד המכריע שמילאה בגיבוש שפת האדריכלות המודרנית. אף כי נהוג להתחסס לאקספרסיוניזם כתופעה השייכת לתחילת המאה ה-20, בחינת עקרונותיה הרעיוניים מגלה ששורשיה נטועים במהפכה האינטלקטואלית של המאה ה-18, הממשיכים להיות רלוונטים גם לאוונגרד האדריכלי העכשווי. המהפכה שהעמידה במרכז הבמה את האמן שובר המוסכמות, המוצא מקורות השראה חדשים מחוץ לקאנון הקיים ומסוגל לבטא בעבודתו רגש ודמיון, היוותה גורם מתסיס שתורם ועד היום לדחף לחידוש פניה של האדריכלות. רישומיו של פיראנזי שזיעזעו את הקאנון האדריכלי המסורתי יהוו נקודת מוצא לניתוח שיתמקד בדרך שבה פותחו הרעיונות האקספרסיוניסטים בכל תקופה על-ידי דמויות מפתח כמו מנדלסון, גרי ואדריכלים אוונגרדיסטים אחרים.

הספר כחפץ

1700555 / 2 ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 16:30-18:00

ד"ר אשר סלה

אם ברורה החשיבות היסודית של הכתב בהתפתחות התרבות האנושית, הרי שתשומת לב מועטה נתנה להשפעה של בסיסו של הכתב עליו השתמרה העדות הכתובה. בקורס זה נעין

בתולדות האמנות, תוך בחינת מורכבות ומשמעויותיו השונות. דיוננו יתח בניסיון להגדיר מהו דיוקן עצמי, ויתבסס על דיוקנאות שנעשו לאורך תולדות האמנות ועל טקסטים שונים העוסקים בנושא. לאחר מכן נעסוק בהתפתחות ההיסטורית של הדיוקן העצמי, תוך בחינת ההבדל בין הופעת הנושא באיטליה בתקופת הרנסנס לבין הופעתו בצפון אירופה. בחלקו השני של הקורס נעסוק בסיבות לתיאור דיוקנאות עצמיים, ונבחן סוגים שונים של דיוקנאות עצמיים שנעשו מתקופת הרנסנס ועד ימינו, ביניהם: האמן היוצר, האמן והבד הריק, האמן ובני משפחתו, האמן הסובל, האמן והמוות, האמן במסווה ועוד.

אמנות וצילום: יחסי גומלין

1700613 / 2 ש"ס, 1 י"ז; יום א' 16:30-18:00

ד"ר איגור ארנוב

הקורס דן במאפיינים ובקריטריונים המיוחדים של שפת האמנות (כגון ציור וגרפיקה) ושל שפת הצילום וביחסים ההדדיים בין השפות שמתפתחים מראשית המאה ה-19. הקורס מתמקד תוצאות ההתפתחות של יחסי גומלין בין דימוי ציורי לבין דימוי צילומי בתקופתנו.

יידיש, ורשה והאוונגרד

1700636 / 2 ש"ס, 1 י"ז; יום א' 16:30-18:00

אביב לבנת

הקורס יעסוק בהתפתחות מגמות וביטוי אוונגרדי בקרב אמנים יהודיים בזירה הפולנית בתקופה שבין שתי מלחמות העולם. בתקופה סוערת זו אשר התאפיינה בפריחה תרבותית רחבה,

כשהיהודים נתונים במאבק לשמירה על זהותם הלאומית, הפכה ורשה לאחד ממרכזי התרבות היהודיים החשובים ושימשה כצומת המחברת בין מזרח ומערב. שפת היידיש אשר שימשה כשפה פנים-יהודית במהלך צמיחתו של הקיבוץ היהודי במזרח אירופה בעידן החדש, מצאה עצמה עם המעבר למאה העשרים משתחררת ונפתחת אל העולם המודרני. ברגעים מסוימים החלה לקיים דיאלוג עם מבעים, רעיונות וקבוצות אשר הניפו את דגלי האוונגרד. כיצד נכרכה היידיש עם זרמים מהפכניים כאקספרסיוניזם, פוטוריזם, קונסטרוקטיביזם, דאדאיזם, אנרכיזם וגילויים מגוונים של אוונגרד אמנותי ואינטלקטואלי? הקורס יתמקד בביטויים השונים של המגמה האוונגרדית באמנויות החזותיות, בספרות היידיש, בתיאטרון, בקולנוע ובמוסיקה וילווה במצגות, סרטים וקטעי ארכיון נדירים.

ישראל לפני ישראל:

אמנות עד 1948

1700623 / 2 ש"ס, 1 י"ז; יום א' 18:30-20:00

יגאל צלמונה

הקורס יציג את תולדות האמנות המודרנית בישראל מאז ראשית המאה העשרים ועד להקמת המדינה. האמנות תוצג גם בהקשר היסטורי ופוליטי. השיעורים הראשונים יעסקו באופן שבו הייתה תחילתה של האמנות בישראל, ובעיקר פעולת בית המדרש לאמנות "בצלאל", חלק מן הפרויקט הציוני הכללי מצד אחד וחלק מתפיסת העולם האירופית ביחס ללאומיות ולמזרח מצד שני. לקראת סוף הסמסטר נעסוק באופן שבו החלה

האמנות בישראל להתרכז בנוסחי יצירה שנשענו על תפיסות מודרניסטיות ובינלאומיות. בין לבין נעסוק באופן שבו נעשתה היצירה האמנותית לאמצעי מרכזי של מימוש משימות תרבותיות וקיומיות כ"שליטת הגלות", "שיקום הגוף היהודי" או "בריאת תרבות ילידית". במהלך הקורס ידונו המתחים שהתגלו במציאות התרבותית ב"שנות הישוב" בנוגע לשאלות כמו: יהדות או ארצישראליות, מזרח או מערב, סוציאליזם או בורגנות, אמנות בשירות הבניית אומה או ככלי לביטוי הפרטי והאישי.

הנחת היסוד של הקורס היא שחלק מן השאלות שעלו במהלך השנים הללו שמורות כמן גנים תרבותיים בזיכרון הקולקטיבי והן עלולות וצפות גם ביצירה המאוחרת בארץ. לכן יובאו בכל שיעור דוגמאות מן האמנות הישראלית העכשווית כדי להעשיר את הדיון.

זכויות יוצרים

1700626 / 2 ש"ס, 1 י"ז; יום ד' 17:30-19:00

עו"ד אייל פרייס

מטרת הקורס להקנות מושגים ועקרונות בדיני זכויות יוצרים ומדגמים ביצירות אמנות, יצירות אדריכליות, תצלומים, עיצובים גרפיים, עיצובים קרמיים, צורפות ועיצובים תעשייתיים. יסקרו זכויות ביצירות מיוחדות ותידון השאלה מהי העתקה אסורה ומותרת של יצירה (למשל בהקשר פרודיה או יצירה-על-יצירה). נתונת זכות האמן למנוע מאחרים לערוך שינויים ביצירה. עוד ידון: מסחור זכויות והגנה בארצות זרות על זכות יוצרים, ומדגם של יוצרים ישראלים.

המקום הישראלי:

אמנות, תרבות, חברה, פוליטיקה

1700616 / 2 ש"ס, 1 נ"י; יום ד' 17:30-19:00

ד"ר דנה אריאלי-הורוביץ

בעשורים האחרונים עברה ישראל שינויים מרחיקי לכת. מדמוקרטיה צעירה המצויה בשיאם של תהליכי בנייה אומה, ממערכת פוליטית המונעת עליידי השקפת עולם קולקטיבית – הפכה החברה הישראלית לחברה מפולגת, משוסעת, רבת פערים ונעדרת הסכמיות.

המקום הישראלי ייבחן בקורס תוך התמקדות באמנות ובתרבות המתהוות כאן בשנים האחרונות. השיעורים הראשונים יוקדשו לדיון במאפייניה של המערכת הפוליטית הישראלית העכשווית, תוך התמקדות בהתנהגות הפוליטית החדשה כפי שהיא משתקפת בפוליטיקה החוץ-פרלמנטרית, בפוליטיקה של השסעים ובפוליטיקה של הטראומה. נתבונן בשינויים הפוקדים את המערכת הפוליטית ובאופן בו משתקפים משבריה של החברה הישראלית בתרבות ובאמנות הנוצרים כאן.

Israel: place and culture

1700532 / 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 14:00-12:30

הקורס מיועד לסטודנטים השוהים בארץ במסגרת תוכנית חילופים.

שנים ג'-ה'

קורסי בחירה מתקדמים

סמסטר ב'

פילוסופיה יהודית מודרנית –

עיונים חדשים

2700630 / 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 10:30-12:00

ד"ר חיים דעואל לוסקי

הפילוסופיה העכשווית, מגלה מחדש את המחשבה התיאולוגית, את הדיבור על אמונה, משיחיות, אהבת האלוהים והקרבת הקורבן. בשעור נלמד לדעת את אופיו המיוחד של "המפנה התיאולוגי" בפילוסופיה, תוך עיון מיוחד בפילוסופים היהודים במאה ה-20, אחרוני התהילה של היהדות הקלאסית. בשעורים הראשונים נשרטט את מאפייני המחשבה הפילוסופית שהובילה ליכולת האנושית העכשווית לחשוב על אלוהים, מתוך העדרותו, מתוך מותו, ונלמד את הכלים המושגיים שניטשה, היידגר, פרויד ובנימין השאירו לנו בחצי הראשון של המאה. זהו גילוי מוקדם של האסון של המודרניות, עליפי ניטשה: אנחנו נידונים לחיות עם גוויה של אלוהים מת. ולגלות מתוך כך את המעשה הרוחני, התרבותי, כתשוקה נקרופילית בחיים שאינם אפשריים. אי היכולת שלנו לדעת מה עושים עכשיו, איך חיים עם גוויה של האל בו איש מעולם לא האמין באמת, מייצרת את הדיאלקטיקה המיוחדת למחשבה היהודית החדשה, שהיא שונה מהדיאלקטיקה המוכרת, הסוקרטית, ההגליאנית, דיאלקטיקה שאין בה אירוניה אלא רק טרגדיה

לחיות את האסון כחיים טראגיים: דהיינו, להיות עבדים עם רגש אשמה, רגש שאינו מוכר לאדונים, שכן בנוסף לכך שהרגו את האלוהים הלא נכון, עצמה זו הופכת בידיים האנושיות לרצון, לעצמה, לתשוקה אימפוטנטית: משום שאינה יכולה להחזיר לא את האדנות למחשבה ולא את האלוהים לאמונה היא נמצאת במצב של ניס לא ניס, עצמה מדוכאת. בעקבות כך, נחקור את המחשבה של הרמן כהן, ממשיכו של קאנט, נכיר את רוזנצוויג ובובר, את בנימין ולינס, וננסה להבין מה הייחוד של נקודת המוצא "היהודית", זו הזוכרת את הכתבים: המקרא, כתבי בית שני, חז"ל והקבלה, מקורות המאפשרים להוגים היהודים לבקר את המחשבה המודרנית ולהציג פילוסופיה אחרת, שאינה מעמידה במרכז את הסובייקט ההיסטורי, אלא את ההווה ואת החוויה של הטקסט, של הקריאה במקורות, את הרגש ואת הנכונות להכיר את האחר (הטקסטואלי) ואת האחרות המכרעת.

הדינוזאור – ממאובן לגיבור תרבות

2700617 / 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 10:30-12:00

ד"ר שמואל מאירי

למרות שאחרוני הדינוזאורים נכחדו לפני למעלה מ-65 מיליוני שנים, נטבע המושג "דינוזאור" רק לפני כ-170 שנה. בפרק הזמן שעבר מאז דומה שלא זו בלבד שהיצור הנכחד זכה לתחייה, אלא שהוא פולש יותר ויותר לכל תחומי החיים ומכבב בתרבות החזותית להיבטיה השונים. הקורס יציג את דרכי התפתחותו של דימוי חזותי, מראשיתו בשדה המדע, דרך ייצוגים שלו במדע הפופולארי ובאמנות ועד להפיכתו לאייקון

תרבותי ולמקדם מכירות. על-מנת להבין את דרכי התפתחותו של המושג והדימויים החזותיים המלווים אותו, יש להתוודע תחילה לרקע המדעי, ההיסטורי, החברתי והתקשורתי של המושג "דינוזאור". לצורך כך, יוצגו בקורס מושגי יסוד בתחומי הדעת המדעיים הרלוונטיים (גיאולוגיה וביוולוגיה אבולוציונית). מזה, ובהיסטוריה התרבותית של המערב במאות 19-20, מזה. היבטיה המגוונים של הפופולאריות שלה זכה הדינוזאור ייבחנו במהלך הקורס בחינה מעמיקה. על-מנת לאבחן את סוכני התרבות האחראיים לפופולאריות זו ייסקרו ציוני דרך בתערוכות העולמיות ובמוזיאונים, בספרות המדע הפופולרי והמדע הבדיוני, בקלנוע ובטלביזיה, בעיתונות, בקומיקס ובפרסום.

טוקיו, יוצאת מהרגיל

1600813 / 2 ש"ש, 1 נ"י; יום א' 12:00-10:30

ד"ר ארז גולני סולומון

מטרת הקורס היא הכרות עם תרבות יפן בצורתה ובתוצרתה המורכבת ביותר – העיר. במהלך הקורס ננקוט גישה רבת-חזותית כדי ללמוד את הפנומנולוגיה של העיר היפנית וטוקיו בפרט בנקודת המפגש שבין העיר הבנויה מצד אחד, והחוויה העירונית הפרטית מנגד. נביט על היווצרותו והיווצרותו מחדש של המרקם הפיזי של העיר, על אדריכלות, נוף עירוני, תשתיות וטכנולוגיות, ועל העיר כתוצר של מרקם חברתי, חיי יום-יום ומנהגים שבשגרה, התאמה וארגון של הסביבה המיידית, טקסים פרטיים והמיקרו-פוליטיות של חיים בעיר.

טוקיו בראייה תלת-צדדית של חלל, זמן והגורם האנושי, ההתמרה שעברה בנקודות קריטיות (לדוגמא, תמורות פוליטיות, אסונות) ומקומה בהתפתחות יפן מהווים כיוון כללי למהלך הקורס. העיר לא תצטמצם לכדי ייצוג מוחלט כזה או אחר. דפוסי הייצוג של טוקיו, בכללם מפות, סרטים, מגילות ופרגודים מצורים, סיפורת ומאמרים, לצד תיאוריה אורבאנית, אנתרופולוגיה וקריאה ביקורתית על מודרניות ישמשו כבדיי לחדור אל ולהבין טוב יותר את העיר. נתחיל באדו (Edo) של תחילת המאה השבע-עשרה ובעיר הטירה של טוקוגאווה (Tokugawa). נתקדם בתוך מסגרת כרונולוגית גמישה ונתמקד בעיר המודרנית.

אמנות ישראלית עכשווית

2700635 / 2 ש"ש, 1 נ"י; יום א' 12:00-10:30

רותי דירקטור

אמנות ישראלית משנות ה-70 ואילך, עד לשנים האחרונות: מטרת הקורס היא היכרות עם סצנת האמנות הפעילה, ועם ההיסטוריה המיידית שלה. הקורס יסקור את האמנות הישראלית דרך אמנים, נושאים, תערוכות, מגמות ותופעות. התנהלות הקורס לא תהיה כרונולוגית – נקודות המוצא לדיון יהיו תערוכות, אמנים עכשוויים ואירועי אמנות מהשנים האחרונות, אליהם נגיב תוך קפיצות בזמן, קדימה ואחורה. ההצטרבות של כל אלה תנסה ליצור רצף של עשייה, ולשקף את החיוניות והאינטנסיביות של עולם האמנות הישראלי. השאיפה היא לבנות תוך כדי השיעור מהלך שיקף פרקים מרכזיים בעשייה האמנותית

המקומית של העשורים האחרונים. אמנות ופוליטיקה; יחידים וקבוצות; אמנות שמוגדרת כקאנונית ואמנות שפועלת בשולי הקאנון; אמנות ישראלית בויקה לאמנות בינלאומית; עלייתם של מדיומים שונים; חללי תצוגה ונסיבות תצוגה.

מכונות שמייצרות כף – משחקי

וידיאו כסממן תרבות עכשווי

2700626 / 2 ש"ש, 1 נ"י; יום א' 12:00-10:30

רנארד גלזמן

משחקי הוידיאו של תקופתנו הם תמימים, פשטניים, חצופים, מחוספסים ומאידך פורצי דרך אל מרחב חדש ולגמרי לא מובן. תוך שלושים שנה משחקי הוידיאו הפכו מעיסוק צידי בבארים זולים לסממן משמעותי בתרבות העכשווית. בכוחם של משחקי הוידיאו לשנות את דפוסי ההתנהגות והתפישה של האדם, והם מתווים צורות חשיבה לדור הבא. מעט לפני שמשחקי הוידיאו משלימים תהליך של 'התברגנות', קורס זה בוחן אותם בעזרת כלים אנליטיים מתחומי הסוציולוגיה, STS, הנירומדיה וחקר משחקי הוידיאו, במטרה לפתח שפה לניתוח והבנה מעמיקה של משחקי הוידיאו והכיוונים אליהם הם מושכים.

"על במותיך חלל": תפיסות של חלל

באמנויות – מושגים ותיאוריות

2700633 / 2 ש"ש, 1 נ"י; יום א' 12:00-10:30

אביב לבנת

כותרת הקורס הלקוחה מספר שמואל ב' מצביעה על שני היבטים שהקורס מעוניין למקד. ראשית בחינת הקשרים שבין אמנות לחלל. במובן זה החלל

שמטופל על ה'במה האמנותית': חללים ציוריים, פיסוליים, קונסטרוקטיביים, כפי שבאים לידי ביטוי ביצירה ובמחשבה של אמנים ותיאורטיקנים. ההקשר השני הינו ההקשר הנפשי. באופן ייחודי המילה העברית חלל – מצביעה הן על חלל כ-space והן על אדם שנפל חלל, במובן זה ייחקר הקשר שבין מוות וחלל או בין חללים נפשיים לחללים ציוריים.

השיעור יציג מושגים על רצף הסטורי לצד הקשרי השיח העכשוויים המתכתבים עימם, החל ממושג ה-chora האפלטוני וכניסתו לשיח הארכיטקטוני עם דרידה ואייזנמן, דרך מושגים ותיאוריות חלליות אצל אריסטו והניאו פלטוניסטים, יצחק לוריא, קאנט, פרויד, איינשטיין, היידגר, ווינקוט, פוקו, בובר, דרידה, דלו ורנסייר.

ההיבטים הפילוסופיים ייבחנו למול ביטויים אמנותיים תואמים מקורפוס האמנות לאורך ההסטוריה. הקורס יעודד 'חקירה חללית' בתחומי היצירה השונים של המשתתפים מהמחלקת השונות בצלאל אשר תתגבש לעבודת סיום הקורס ותתועד.

דומה ולא דומה: חלל מורפולוגי

בעיצוב ובאמנות

2 / 2700632 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 10:30-12:00

יזי מיכלוביץ'

אחת הטענות המרכזיות בדיון על אמנות בתקופה מודרנית נוסחה ע"י וולטר בנימין כאובדן של "הילה" או "חידאיות" של עבודת אמנות כתוצאה מפיתוח מואץ של אמצעי שעתוק, החל באמצעים שבנימין הכירם, כגון ליטוגרפיה, קולנוע וכ"ד,

עד לשעתוק דיגיטלי של העידן הנוכחי. טענה זו תשמש כנקודת מוצא לדיון במספר סוגיות באמנות ועיצוב של המאה ה-20 (וגם לפני כן) במונחים של היחסים הדינמיים שבין "מקור" מצד אחת, ו"העתק" (או שעתוק) מצד שני.

הדיון ייפתח בכירור של המושג "חלל מורפולוגי", כלומר סך הכל הגרסאות האפשריות של אובייקט או דימוי נתון. בהשאלה מתחום ביולוגיה אבולוציונית שם חלל מורפולוגי מסמן פריסה של הצורות השונות שאורגניזם מסוים יכול ללבוש, המושג של חלל מורפולוגי ייושם על אובייקטים ודימויים מעוצבים ועבודות אמנות. לשם כך ייעשה בירור מקדמים של שניים מהמונחים המרכזיים באסתטיקה של המאה שעברה, דהיינו גריד (grid) וסדרה. תוך כדי כך, נראה כיצד הגריד והסדרה הפכו הן כעקרונות המארגנים של עיצוב ואמנות והן כנושאים עצמאיים בשני התחומים.

הדיון הראשון בחלל מורפולוגי ייסוב סביב יצירותיהם של שני ציירים – הירונימוס בוש ורובנס – אותן נתנה כמערך צורני וחזותי אינסופי: גוף כחיבור בין אורגני ל"מכני" במקרה של בוש, וגוף כסך הכל של תנוחות וזוויות ראייה במקרה של רובנס. תוך כדי כך נדון גם בשינויים שחלו ברישום כמעבר מרישום של קו אחד של דימוי אחד אל רישום סקיצה שבו מתוארות האפשרויות השונות של אותו הדימוי (הרישום המפורסם של ליאונרדו דה-ווינצ'י של סוס הנעמד על רגליו האחוריות). דיון זה יוביל אותנו לדיון ברישום של מעצבים שבו הרעיון הראשוני מיוצג כפריסה של האפשרויות השונות של אותו דימוי או אובייקט. חלק זה של הדיון בחלל מורפולוגי יסתיים בניסוח

של תהליך עיצובי כ"טיול" בחלל האפשרויות השונות של האובייקט או הדימוי המעוצב, וכן תיאור של תהליך עיצוב במונחים של בחירה במקום של "יצירה" או אף "בריאיה".

בין יתר הנושאים בהם נדון בשיעור יהיו אובייקטים ודימויים חסרי צורה מוגדרת ותפקידם בעיצוב ובאמנות; אובייקטים ודימויים "אוניברסאליים", כלומר המכילים בתוכם את סך הכל האפשרויות השונות של עצמם; משמעות ה"מקוריות" לעומת "העתקה" ועוד.

מבט עכשווי על שנות השמונים

באמנות הישראלית

2 / 2700535 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר דליה מנור

הקורס יציג את התמורות שחלו באמנות העשור בהשוואה לשנות השבעים, החל מהחזרה לציור בראשית שנות השמונים, הופעה של דור חדש של אמנים ועלייה במעמד הציילום כסוף העשור; דרך הדיון ההיסטוריוגרפי שהחל בתקופה זו עם התערוכות הגדולות של בצלאל, שנות העשרים, דלות החומר והמחלוקות הגדולות על אמנות מקומית (ג. עפרת נגד דיתי אלמוג) ועד הצמיחה של חללי תצוגה מנוהלים על-ידי אמנים (אחד העם 90, רגע) לנוכח המשברים במוזיאון תל-אביב; הפיתוח של פיסול סביבתי (אירוני תל חי) ופיסול חוצות בירושלים ובתל-אביב.

אקטטיקה

2 / ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר דרור פימנטל

האם האמנות מחויבת שיהיה לה אובייקט? האם האמנותי כרוך בהכרח בדבר או בחפץ? ומה אם האמנות אינה אלא אירוע? אירוע שממדתו לחלוף, אך גם לחשוף: לחשוף את ההווה, את האמת, את האל או את האחרות. עם שאלות כגון אלו יתמודד הקורס. תוך בחינת הפילוסופיה של האירוע וההופעה – של אירוע ההופעה ושל הופעת האירוע – כפי שהתעצבה מראשית המאה ה-20 ועד היום. המטרה היא לבחון את האמנות כסוג של אירוע בעצמה או כתיעוד של אירוע, בהנחה שהדבר בכלל אפשרי. בתוך כך תוצע קריאה ביקורתית של שדה האמנות העכשווי, שיכלול דיון נוקב בפטישיזציה של האמנות ובהפיכתה למוצר צריכה עובר לסוחר בעל ערך קפיטליסטי נקוב.

סליחה, גאולה, השלמה

2 / ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר רפאל זגורי-אורלי

במודע או שלא במודע, היחס של הפילוסופיה להיסטוריה – לאירועים ההיסטוריים הספציפיים והייחודיים כמו: המהפכה הצרפתית או הרוסית, מלחמות העולם, השואה, ה-11 בספטמבר וכולי – מתאפיין תמיד בעיבוד כזה או אחר של רעיון ההשלמה (reconciliation) ושל הסליחה הכרוכה ברעיון זה. ניווכח כיצד, מתוך עיבוד זה, נובע הגיון מסוים של גאולה המאפשר בו זמנית הן את קיומה של המשכיות ההיסטורית והן את הבנתה.

אולם, נשאלת השאלה מה מסתתר מאחורי ברית זו בין תובנה פילוסופית לבין השתלשלות האירועים בהיסטוריה? האם ניתן להגביל את ייעודה של הפילוסופיה לכדי הבהרה או הסבר בלבד, כאלו שתמיד מקבעים ואף מצדיקים את האירוע ההיסטורי? האם ניתן לחשוב את היחס שלנו לאירוע ההיסטורי הסינגולרי אחרת מאשר בתוך ההיגיון הפנימי האכזרי של הפילוסופיה של ההיסטוריה? הדיון בשאלות אלו ידרוש מאיתנו בראש ובראשונה החשפות לרבדים אחרים שעומדים בבסיס הפילוסופיה: האתיקה, הצדק והאחריות.

עיונים בתורת רבי נחמן מברסלב

2 / ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר נדין שנקר

ניתוח טקסטים מ"ליקוטי מוהר"ן" ומה"מעשיות" כגון: מבוא, סוד המחלוקת, הזיכרון, תורת הזמן והחלל, מידת השתיקה, שילוח הקן, סוד הניגון, בת המלך, שבע הקבצנים, הלב והמעין ועוד.

מקום במוח

2 / ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר דן דראי

מאמצע המאה התשע-עשרה התחולל ויכוח מדעי-פילוסופי על האפשרות למקם באופן פיזי במוח תכונות נפשיות אנושיות כמו ראייה, שמיעה, יכולת לשונית ורגשות מסוימים ולמפות אותם. מה זה בכלל לזהות אזור במוח? האם זה בכלל אפשרי? ואם כן, האם כלים טכנולוגיים מתוחכמים יאפשרו לדעת היכן נמצא, למשל, אזור השפה במוח?

במהלך הקורס נעקוב אחר השתלשלות הדיון בנושאים אלה מתחילתו, כלומר מדידה חיצונית של בליטות על הגולגולת ועד – מכשירי הדמיה מגנטיים בימינו אנו.

תיאוריות של לבוש

2 / ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר מיכל פופובסקי

כלכלת-לבוש, פוליטיקת-לבוש, התנהגויות של לבוש, הן חלק בלתי נפרד של יחסי סובייקט וחברה. הקורס מנתח בהקשר זה מושגי תשתית: מהו 'לבוש' ולשם מה 'מתלבשים' ו'מלבישים'? חומר הלימוד כולל במקביל הכרה של מבעים שונים של אופנה (כולל קולנוע ופרסום) וטקסטים של תיאורטיקנים שעבודתם רלוונטית לתחום זה.

חפצים

2 / ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר גיא שטיבל

מסע בזמן בעקבות חפצים מן העבר כמפגש בין חומר לרוח. במרכז כל קורס יעמוד חפץ אחד והסיפור שמאחוריו. בין תעלומות מן העבר, עין הרע ומגיה שחורה נבחן בין היתר את התכשיט המפורסם ביותר של איי, ריהוט, פריטי תאורה, ביתו של המת, ביתו של האל, תעשיית מזכרות עולי הרגל ונקנה ביצירתו של הזייפן הגדול בתולדות הארץ.

על מוטיבים פאנאיים ונוצריים באמנות ובתרבות החילונית

16:00-14:30 'א' ז"י, 1 ש"ס 2 / 2700537

ד"ר נעמי מאירי-דן

סוסים טרויאניים ושואות אפוקליפטיות מרבים לככב במקומותינו. מה להם ולשיח העכשווי? מדוע צצים נוס, הרקולס ונרקיס ביצירות רבות כליכך בעולם שאינו מאמין עוד באלוהיות היוונית והרומיות? ומה ליוצרים ישראלים, שגדלו על ברכי היהדות, ולישו, אמו וקדושים נוצריים אחרים? ובמילים אחרות, האם וכיצד הצגתם של החייל כישו ו/או של הדוגמנית כונוס מחדדת את האמירה שאליה חותר האמן/המפרסם, מעצימה אותה ומייחדת אותה?

האבחנה בין אמונה לכפירה ובין "דתי" ל"חילוני" נראית לעתים חד-משמעית ומובנת מאליה. ולמרות זאת, מן הידועות שהאמנות הדתית לדורותיה ניכסה לעצמה מרכיבים הן מדתות אחרות והן מהתרבות הלא-דתית. ולחלופין, העולם ה"חילוני" עשה מאז ומעולם שימוש במיתוסים דתיים – כאלו שאבד עליהם הכלח, כמו גם כאלו שממשיכים להיות רלוונטיים, חיים ובעיניים. מן הבחינה הזו יש הבדל מהותי בין השימוש שמשמש איש הרנסנס ו/או העת החדשה במוטיבים פאנאיים לשימוש שנעשה במוטיבים נוצריים שלא לצורך העמדת מסר נוצרי.

הקשרים בין שני ה"עולמות" האלו יעלו לדיון במסגרת השיעור המוקדש לבחינתם של יצירות אמנות (כמו גם צילומי עיתונות ופרסומות) המבקשים להעמיד מסר "חילוני" (הנוגע, לרב,

באירועים עכשוויים – פוליטיים, חברתיים, תרבותיים ואפילו אישיים) באמצעות שימוש מודע, מוצהר (ולעתים קרובות אף בוטה) במרכיבים השאולים מהעולם הדתי – הן זה הפאנאי והן זה הנוצרי.

מחשבות פילוסופיות על המוות

16:00-14:30 'א' ז"י, 1 ש"ס 2 / 2700634

ד"ר רפאל זגורי-אורלי

הדת, המטאפיזיקה, ומעבר להן – התרבות בכללה – ביקשו מאז ומתמיד להכריע את המוות. הפילוסופיה, מאפלטון ועד היידגר, דגלה בתורה בכך שבמדיטציה מתמידה במוות טמון היחס הנכון כלפיו.

אך כל הדיפה של המוות או הגנה מפניו אינן אפשריות: כל האסטרטגיות המחפשות "לבית" את המוות אינן מתבררות אלא כאמצעי נוסף לחמוק מפניו.

אם כך, כיצד נתייחס אליו, אל המוות, "כראוי"? סוגיית הסופיות האנושית, שהיא אולי השאלה הראשונה של הפילוסופיה, היא שאורבת ומגיחה לפנינו מכל פינה ופינה של השיח הזה.

מהי אמנות ומהי אמנות עכשווית?

16:00-14:30 'א' ז"י, 1 ש"ס 2 / 2700631

ד"ר חיים דעואל לוסקי

כחלק מהשיטה שלי הטוענת כי החל מראשית המאה העשרים האמנות מובילה את המחשבה הפילוסופית ומעניקה לפילוסופים אתגרים המעוררים אותם משנתם הדוגמטית, נעסוק בקורס באמנות הפוסט מודרנית, ונראה כי המגמה

נמשכת עד היום. בעוד הפילוסופיה עשתה את מה שמכונה "המפנה התיאולוגי" וחזרה לשמרנות, והיא מסתגרת בפני העולם, הרי שהאמנות ממשיכה לפרוץ דרכים חדשות כשהיא נפתחת יותר ויותר למציאות, וכל שכן אינה בורחת מהתמודדות עם הבעיות הפוליטיות, הג'נדריות, הכלכליות והסביבתיות. בקורס נעסוק באמנים עכשוויים, נכיר את עבודותיהם דרך התבוננות וניתוח עבודות, אך גם דרך הטקסטים הנכתבים על האמנות. נחשוף את הדרכים ואת האמנים המציגים רעיונות חדשים המתאגרים שוב ושוב את המחשבה.

חיים על הקצה *

16:00-14:30 'א' ז"י, 1 ש"ס 2 / 9401211

ד"ר רוני לב

מים, אויר וקרעק הם מקורות החיים שלנו. כדור הארץ מתחמם, מקורות המים מזדהמים והקרעק נכבשת על-ידי כבישים, בנייני ענק, מפעלי תעשייה והררי פסולת. מאז הופעת הספר "האביב הדומם" באמצע המאה הקודמת, הולכת וגוברת המודעות לעובדה שכולנו חיים על הקצה. לקברניטי החברה המודרנית ברור שיש למצוא דרכים מתאימות לחיות עם הסביבה, ולהשתמש בשרותי החינם של הטבע בצורה חכמה. לצערנו המודעות אינה מלווה בהשקעה כספית הולמת, ותהליכי ההרס אינם נעצרים. בקורס נשאל שאלות ונסה לברר תשובות אפשריות, למשל:

- מהי טביעת הרגל האקולוגית שלי, של ישראל, האם וכיצד אפשר להקטין אותה?
- מהם החומרים שמסכנים בריאותנו, ומדוע

וההתנגשויות ההיסטוריים בין שני שדות השיח הללו. לשם כך נתמקד בכמה מושגי מפתח פסיכואנליטיים – כמו "התסביך האדיפלי", "חרדת הסירוס" ו"מזוכים" – נעמוד על משמעותם בפסיכואנליזה הקלאסית ונבחן את הביקורת במחשבה הפמיניסטית ביחס אליהם. בשליש האחרון של הקורס נערוך היכרות עם המתודות הפרשניות שנוצרו על בסיס שתי התיאוריות ונעסוק בקריאה, מפרספקטיבה פסיכואנליטית ופמיניסטית, בסיפורים קצרים, ביצירות אמנות ובהתרחשויות תרבותיות עכשוויות.

העיר ב'אפריקה השחורה'

18:00-16:30 'א' 1, יום א' 2 / 2700627

ד"ר ליאורה ביגון

בקורס ננתח את המאפיינים הצורניים והמרחביים בהיסטוריה של הערים השונות באפריקה שמדרום למדבר הסהרה, מימי הביניים ועד ימינו. היסטוריה עירונית זו תבחן לאור מספר נושאים דוגמת סיבות התהוות הערים והכוח המניע מאחוריהן; והקשר שבין השלטון והדת לבין ארגון הערים והמורפולוגיה שלהן. מערי הבירה של אימפריות עתיקות כמו "זימבבווה הגדולה" בדרום היבשת, נתקדם לעבר התרבות העירונית התוססת של היורובה, עד לכניסת מודל עיר-המצודה הפרוטוגלי. תשומת לב תוקדש להשפעה המכריעה של השלטון הקולוניאלי האירופי על הצורה ועל האוריינטציה של העיר באפריקה. נדון גם הן בדימויים והן בבעיות הבערות שירשו מדינות אפריקה בתחום זה לאחר עצמאותן. חומר ויזואלי רב (תצלומים היסטוריים ועדכניים,

ביקורתית של תערוכות עיצוב בינלאומיות וישראליות, פרסומים, קטלוגים ומאמרים עכשוויים הנלווים לעשייה העיצובית.

אמנות עכשווית: 1970 ועד ימינו

18:00-16:30 'א' 1, יום א' 2 / 2700610

ד"ר גל ונטורה

הקורס יעסוק במגמות באמנות עכשווית, תוך דיון ביצירות אמנות מרחבי העולם שנעשו מ-1970 ועד ימינו. בראשית הקורס נפתח בסקירה היסטורית של ההתרחשויות בשדה האמנות החזותית. לאחר מכן נדון ביצירות אמנות שיחולקו לשבע חטיבות איקונוגרפיות מרכזיות: פמיניזם, זהות, פוסט-קולוניאליזם, דת, טבע ואקולוגיה מול טכנולוגיה, ציטוט והאמנות המנכסת, וצרכנות בעידן של גלובליזציה. כל חטיבה תכלול דיון תיאורטי וקריאת טקסטים רלוונטיים, לצד דיון בהשתנותו ובהתפתחותו של המוטיב הנדון.

פסיכואנליזה, מגדר ופמיניזם - תיאוריה ופרשנות

18:00-16:30 'א' 1, יום א' 2 / 1700629

ד"ר דנה אולמרט

בקורס נבחן את התיאוריה המהפכנית של זיגמונד פרויד על המיניות והלא-מודע ונדון בהרחבה בתפיסות המגדר הגליות והסמויות שמתגלות בה. נדון גם בתיאוריות פסיכואנליטיות נוספות שגובשו על-ידי ממשכי דרכו של פרויד ובהם קרן הורני, דונלד ויניקוט ומלאני קליין. בנוסף, נעסוק בזיקה הדיאלקטית בין המחשבה הפסיכואנליטית לבין התיאוריה הפמיניסטית ונציג את המתחים

לא סיפרו לנו עליהם?

- איך לקדם חוק אויר נקי?
- איך לעצור הפרטת חופי ישראל שאמורים להיות נחלת הכלל?
- מהם התחליפים לאנגריה פוסילית והאם הם כבר בדרך לשימוש?
- מהי קיימות מקומית והאם יש לה השפעה מול תאגידי הענק המכלים משאבים ציבוריים?
- איך מייצרים "מהעריסה לעריסה" ואיך משכנעים בעל מפעל שכדאי לו לבחור בדרך זו?

נבחן בכלים מדעיים את הגורמים הפוגעים במקורות החיים, ומשמעויות הפגיעה. נכיר את הפילוסופיה שבבסיס ה"קיימות". נכיר גישות והצעות אופרטיביות לתכנון ולפיתוח בר קיימא. ננסה להבין איך אפשר להמשיך ליצור, לייצר ולחיות חיים מודרניים בלי ליפול מהקצה. באמצע הסמסטר נצא לסיור שבו נכיר גופים המקיימים או לא מקיימים התנהלות סביבתית על-פי עקרונות הקיימות.

עיצוב במאה ה-21:

בין תיאוריה לפרקטיקה

18:00-16:30 'א' 1, יום א' 2 / 2700628

ד"ר ראובן זהבי

מהו סדר היום של העיצוב בעשור הראשון של המאה? מה משתנה ביחס לשפה העיצובית הקודמת? מהן הסוגיות על הפרק? כיצד משתקפים, בענפי העיצוב השונים, האמנות, העיצוב הגרפי, האופנה, והטכנולוגיות החדשות? הקורס מבקש להתמקד בשאלות אקטואליות באמצעות סקירה

שרטטים ומפות) יושלב לאורך הקורס, שיערך בצורת הרצאה ודיון בכיתה.

סיפורי בדים

2 / ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 16:30-18:00

ד"ר שוש מרזל, ד"ר גיא שטיבל

בקורס זה, אנחנו נבחן כיצד פרקטיקות פיזיות שונות, העושות שימוש בעיצוב הגוף, בלבוש, בתכשיטים, בטיפול בעור ובשיער, בצירוף אביזרים שונים – מבטאות אותן קטגוריות תרבותיות, לאורך צירי הזמן והמרחב; לדוגמא, ננתח כיצד מראה המלוכה ביטא אותן קטגוריות של כוח, אוטוריטה, סמכות וקשר לאלוהי בצורות שונות לחלוטין – בעת העתיקה מצד אחד, ועל-ידי מלכי צרפת האבסולוטיים, במאות השבע-עשרה והשמונה-עשרה, מצד שני. וכך, עימות החומר הקדום עם זה המודרני ייצור דיאלוג מעניין שיש בו כדי לתת פרספקטיבה ארוכת שנים לנושאים בהם עוסקים חוקרי העת העתיקה וחוקרי האופנה. בין נושאי הקורסים המוצעים: המראה כמבטא מגדר; זהות ומראה; "המלך עירום?" – לבוש השליטים וסמלי השלטון; "כף רגלי השמאלית" – נעליים; "זו ילדותי השנייה" – בגדי ילדים; טקסטילים טקסטואליים – בין טקסט לבגד; ייצור בדים – טכניקות – שילוב בהרצאת אורח ו/או ביקור בביתן אדם ועולמו; צביעת בדים; סמליות ופולחן; בגדי צבא – מדים, בגדי שרד, ועוד; Accessories – על תכשיטים, אביזרים נלווים ואיפור.

מהו ריאליזם?

2 / ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 16:30-18:00

ד"ר עדי אפעל

השיעור ידון בהגדרת הריאליזם באמנות ובפילוסופיה. נבדוק את טווח המשמעויות שמושג זה מורה אליו. נתמקד במיוחד בחקר המושג "מציאות" ובמקומו בפילוסופיה ובאמנות, וביחסים הסבוכים שבין "ריאליזם" לבין "מציאות". נבדוק מזה בין "ריאליזם" לבין "ריאליזם באמנות", וכיצד הריאליזם מתייחס למדיה השונים. נעמוד על חשיבותו של המושג "ריאליזם" לאמנות ולמחשבה בנות-זמננו.

חובות הסטודנטים: נוכחות מלאה (עד 3 חיסורים בסמסטר, שבועות השינויים נחשבים ככל שבוע אחר וחסור בהם נחשב כחסור לכל דבר), מבחן מסכם.

מלאכת מחשבת

2 / ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 18:30-20:00

ד"ר בעז תמיר

הקורס יעסוק בהיסטוריה ותיאוריה של המחשבים מתחילת המאה התשע עשרה ועד היום. הקורס מורכב מסקירה היסטורית של מודלים קלאסיים של חישוב וביניהם המחשב האנלוגי, מכונות טיורינג והמחשב הדיגיטלי, לצד מודלים חדשים של חישוב כמו חישוב ד.נ.א. חישוב קוונטי וחישוב באמצעות רשתות נוירונים. בין הנושאים הנידונים עוד, אלגוריתמים, ארכיטקטורה של חישוב, קומפלקסיות של חישוב, מעגלי חישוב יוניברסליים, מבנה מיקרופרוססור ועוד.

יזמות עסקית

2 / ש"ס, 1 נ"ז; יום ד' 17:30-19:00

ראובן בילסקי

הסטטיסטיקה מגלה כי אחוז גבוה מבין העסקים החדשים אינו מצליח לשרוד. נלמד שיטות וכללים אשר יעזור לכם להקים עסק חדש ולהצליח. הקורס יכלול רבים מהנושאים שצריך לדעת כדי להקים עסק עצמאי. הוא יוביל את הסטודנטים צעד אחר צעד בכל השלבים בדרך להקמת עסק מצליח. בין הנושאים שילמדו: איך להחליט על המבנה והעיצוב הפנימי של העסק; איך לפתוח חשבון בנק, איזה חשבון ובאיזה תנאים; איך להחליט על סוג העסק; איך להחליט על המסגרת החוקית של העסק; אמנות המכירה של המוצר; ניהול עובדים ועוד.

Israel: place and culture

2 / ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 12:30-14:00

הקורס מיועד לסטודנטים השוהים בארץ במסגרת תוכנית חילופים.

קורסי בחירה מתקדמים כפולים

מסטר א'

קולנוע ופסיכואנליזה

4 ש"ס, 2 נ"ז; יום א' 14:00-10:30

ד"ר יצחק בנימיני

במסגרת הקורס ננתח יצירות קולנועיות נבחרות באמצעות התיאוריה הפסיכואנליטית, במיוחד של זיגמונד פרויד, ז'אק לאקאן וסלבו ז'יז'ק. באופן זה, לא רק שנלמד על הסרטים, מבחינה צורנית ותוכנית, אלא גם נשתמש בסרט כטקסט שיכול אף להבהיר לנו את התיאוריה הפסיכואנליטית, בהתאם לכותרת ספרו של ז'יז'ק: "כל מה שרצית לשאול את לאקאן ולא העזת לשאול את היצ'קוק".

מוזיקה: פירוק והרכבה

14:00-10:30 / 1501002 4 ש"ס, 2 נ"ז; יום א'

איתי טלגם

הקורס יעסוק במרכיבי היסוד של המוזיקה (כל מוזיקה), ובחוויה של מוזיקה, ויכול האזנה מודרכת וצפייה בקליפים של מוזיקה (בעיקר אירופית - מכל התקופות, כולל מוזיקה בת זמננו). נושאים מתוך הקורס: תקשורת מוזיקלית; כלי נגינה ומוזיקה אלקטרונית; אינטרפרטציה ואלתור; כתבי תווים; מזרח ומערב ועוד.

בקולנוע הישראלי -

אסתטיקה ואידיוולוגיה

4 ש"ס, 2 נ"ז; יום א' 14:30-18:00

מיכל פיק חמו

מראשיתו, ניהל הקולנוע הישראלי דיאלוג בלתי פוסק עם ההוויה הישראלית בין אם באמצעות עיצוב סטריאוטיפים עממיים (הצבר, המזרחי, המהגר האירופאי, הפלסטינאי) המתנהלים במרחבים ארצישראליים מוגדרים (בתי קיבוץ, מושבים, תל-אביב, מרחבי הנגב והרי הגליל) ובין אם עליידי עיסוק בשיח תקופתי אופייני. בה בעת אימץ הקולנוע הישראלי את אמצעי המבע שהונהגו בקולנוע העולמי החל מהמערבון והמלודרמה ההוליוודיים ועד לקולנוע הנאו ריאליסטי האיטלקי והגל החדש הצרפתי. במהלך הקורס נתחקה אחר ששת הדגמים המרכזיים שמאפיינים את הקולנוע הישראלי, נזחה את הרעיונות הפוליטיים והאסתטיים אשר שולבו בסרטים ונבחן כיצד הם מבטאים את התהליכים העוברים על החברה והתרבות הישראלית.

סדנה בכתיבה יוצרת

18:00-14:30 / 1501002 4 ש"ס, 2 נ"ז; יום א'

ד"ר עודד מנדה-לוי

"לכתוב: לנסות בקפדנות לשמר משהו, לעשות שישרוד משהו: לקרוע כמה פתותים מדויקים מן הריק שמתרוקן, להותיר, אי שם, איזשהו תלם, איזשהו עקב, איזשהו אות או כמה סימנים" (ז'ורז' פרק, "חלל וכו': מבחר מרחבים", (1974) (1998).

במפגשי הקורס נכיר, נשוב ונכיר, בערך של הכתיבה ובכתיבה כערך.

ננסה באופן עקבי ובלתי מתפשר להאזין לעצמנו ביושר, בכנות. נתבונן ושוב נתבונן בזולתנו, בסביבה, בדרך שבה אנחנו רגילים לתפוס את העולם. נשחרר אי אילו בריחים זעירים שבתוכנו, נתרגל התייחסות 'אחרת' למוכר ולידוע, נערער על האמונות המוצקות שלנו, נראה בהם נקודת מוצא לפליאה, לקסם שבגילוי.

את הכוחות המהודשים שאולי נגלה בעצמנו ננסה ליצוק לכלים של צורה, מבנה ותשתית של לשון. נבנה את ה"קול" של היצירה, נשרטט דמויות ומצבים שיספקו איזו מלאות או תלת-ממדיות, נכיר במוסיקליות של השפה, בערך של הרייתמוס, בצורות השונות לעורר רגש ולהנכיח אותו בלשון. נקרא סיפורים וקטעים ספרותיים, נלמד מהם, ננהל איתם דיאלוג, נופרה מהם ונפרה זה את זה. כל העת נעסוק במפגשים. במפגשים עם טקסטים עם שפות, עם הלשון, עם זיכרון, עם העולם.

נשוב ונזכיר לעצמו שהטקסט הספרותי הוא צורה אמנותית. נכיר בערך המוחלט של יסודות פואטיים: מי מספר את הסיפור? מהי נקודת המבט שלו? איך הוא מספר? באיזה סדר? מהי מערכת הזמנים? מה המקום של הממד הלשוני בסיפור? מהו הסיפור, בעצם? איך יוצרים הזדהות או הסתייגות? מהי משמעות של טקסט ספרותי? איך יוצרים אותה?

במהלך המפגשים נבחן מבחר מהנושאים העקרוניים הללו, נתקרב אל הדברים בעזרת תרגילים ספרותיים שישכללו את ההתבוננות ואת הביטוי, נכתוב ושוב נכתוב, נקרא לעצמנו ולזולתנו

סמטר ב'

ממבנה לתנועה:

אנטומיה של גוף האדם

18:00-14:30 'א' 18:00-14:30 / 2501002 ש"ס, 2'1

ד"ר ורד אביב

תנועתו של הגוף הייתה ונותרה מרתקת, ובמידה רבה עלומה. בקורס זה נפגוש ונלמד את התשתית המבנית של גוף האדם – את השלד ואת השרירים. נבנה כלים לנתח את השינויים המתרחשים בשלד במהלך תנועה, ונבחן את השרירים האחראים לביצוע התנועה. נכיר את העטיפה החיצונית של הגוף, העור והשומן, ואת השינויים שחלים בה לאורך החיים. לאחר בניית התשתית האנטומית נפנה לפענוח התהליכים של התנועה הספונטאנית של האדם, ועם דרכים חזותיות לייצג את השלד, התנועה, השרירים והמאמץ. מטלת סיום: מבחן בכתב.

ונביע את עצמנו. המפגש בין מילה, מבנה וצורה של טקסט לבין נושאים ועקרונות ביצירה ובאמנות שלכם עשוי להצמיח כיווני מחשבה, יצירה ותגבור הרדי שכדאי לבדוק ולהכיר.

נציב מטרה: לכתוב. אנחה ואלווה אתכם לאורך המפגשים, בתקווה שנשמח כמעשה הכתיבה.

בשל אופיו של הקורס מספר המקומות מוגבל. אנא, הירשמו אלה מביניכם המעוניינים מאוד להתנסות בכתיבה. הדבר דורש רצינות, מחויבות, התמסרות, תרגול רצוף לאורך הסמטר ויכולת לקבל ביקורת ותגובה.

אורבניות:

עיצוב העיר בקולנוע ובמדיה

18:00-14:30 'א' 18:00-14:30 / 2700558 ש"ס, 2'1

סיגל ברינר

הקורס יעסוק בשתי יצירות מרכזיות של המערב במאה ה-20: העיר והקולנוע. בסוף המאה ה-19 העיר משתנה והופכת למושא מרכזי לדיון ופעולה. הקולנוע מאיך מתחיל את דרכו בתקופה הזאת, ומתפתח להיות אחד התחומים המרכזיים בתרבות העממית והגבוהה. הקורס יעסוק בשאלת היחסים ההדדיים שנוצרו בין התחומים הללו: מדוע המרחב העירוני הופך למצע ולחמור גלם בקולנוע? וכיצד המבט הקולנועי הופך לנקודת מוצא להתבוננות על העיר ולתכנונה? וכיצד מתוך יחסי הגומלין האלה נוצרת ומדומיינת העיר? הקורס ידון בעיצוב העיר בז'נרים שונים של הקולנוע והמדיה החדשה ובאסכולות השונות של תכנון אורבני.

**המחלקה
להיסטוריה
ותיאוריה**

**תארים מתקדמים
ימי רביעי סמסטר א'**

עיצוב אורבני	עיצוב תעשייתי אודות עיצוב	עיצוב תעשייתי ניהול עיצוב	אמנויות
12:15-09:00	10:30-09:00	10:30-09:00	12:00-10:30
סמינר ירושלים פרופ' דויד גוגנהיים, פרופ' יהושע בן-אריה, ד"ר דורון בר 4 נ"ז (סמינר)	מתודות אנתרופולוגיות בסביבת עיצוב יונה וויץ, 1 נ"ז (פרו"ס)	מתודות אנתרופולוגיות בסביבת עיצוב יונה וויץ, 1 נ"ז (פרו"ס)	המסע מאודיסאוס לניימס בארץ הקודש ד"ר תמר ברג, 1 נ"ז (ב)
14:30-12:30	12:30-11:00	14:00-11:00	14:30-12:30
היסטוריה של תבנית עיר: העיר הקדומה ד"ר דורון בר, 1 נ"ז (ב)	עיצוב עכשווי ד"ר אורי בר טל, יובל סער 4 נ"ז (סמינר שנתי)	דילמות ניהוליות בפרקטיקה של ניהול העיצוב ד"ר שני קונה, 2 נ"ז (ח)	עיצוב, תרבות, גלובליזציה ד"ר אשר סלה, ד"ר אורי בר טל, 1 נ"ז (ב)
16:30-15:00		16:00-14:30	17:30-14:30
עיר ומיתוס ד"ר ענת ארטמן דוד, 1 נ"ז (ב)		מושגי יסוד בשיוק ד"ר יחזאל כסיר, 1 נ"ז (ח)	פילוסופיה אמנות וביקורת תרבות ד"ר רפאל זגורי-אורלי, 4 נ"ז (סמינר) שנה א' אמנות ומציאות העבר ד"ר עדי אפעל, 4 נ"ז (סמינר) שנה א' סמינר בהנחייה אישית 4 נ"ז (סמינר) שנה ב'
		18:30-16:30	19:00-17:30
		כלכלה למעצבים ד"ר ערן מנס, 2 נ"ז (ח שנתי)	אוצרות : בין תאוריה לפרקטיקה רותי דירקטור, 1 נ"ז (ח) שנה א'

**המחלקה
להיסטוריה
ותיאוריה**

**תארים מתקדמים
ימי רביעי סמסטר ב'**

עיצוב אורבני	עיצוב תעשייתי אודות עיצוב	עיצוב תעשייתי ניהול עיצוב	אמנויות
15:15-09:00 שימור שיקום והתחדשות פרופ' מייק טרנר, 4 נ"ז (סמינר)	12:00-09:00 מחקר וכתביבה בסביבת עיצוב פרופ' יערה בר'און ושרון דנציג 4 נ"ז (סמינר)	12:00-09:00 מחקר וכתביבה בסביבת עיצוב פרופ' יערה בר'און ושרון דנציג 4 נ"ז (סמינר)	
14:30-12:30 תיכנון עיר ואזור א': מחשבה ותכנונית ד"ר היילר רובין, 1 נ"ז (ח)	14:00-12:30 עיצוב עכשווי ד"ר אורי בר טל, יובל סער 4 נ"ז (סמינר שנתי)	14:30-12:30 ניהול חדשנות ויצירתיות ד"ר ניר בן אהרון, 1 נ"ז (ח)	
16:30-15:00 מדעי החברה ותכנית העיר ד"ר מירב אהרון גוטמן, 1 נ"ז (ח)			
		16:00-14:30 אסטרטגיה בינלאומית אוהד רף, 1 נ"ז (ח)	
		18:30-16:30 כלכלה למעצבים ד"ר ערן מנס, 2 נ"ז (ח שנתי)	